



Finnish
Consulting
Group

Taikkonevan tuulivoimapuiston yleiskaava

VASTINERAPORTTI (LUONNOSVAIHEEN MIELIPITEISIIN)

Siikalatvan kunta

FCG Rakennettu Ympäristö Oy

13.8.2025

P43634

Sisällys

1	Valmisteluvaiheen kuuleminen	4
2	Lausunnot	5
2.1	Pohjois-Pohjanmaan museo / arkeologia (pääkohdittain)	5
2.2	Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos	8
2.3	Haapaveden kaupunki / Ympäristöpalvelut Helmi	8
2.4	Raahen ja Siikajoen ympäristönsuojeluviranomainen	9
2.5	Luonnonvarakeskus.....	9
2.6	Ilmatieteen laitos.....	13
2.7	Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus	14
2.8	Pohjois-Pohjanmaan museo / rakennettu kulttuuriympäristö	22
2.9	Pohjois-Pohjanmaan liitto	23
2.10	Fingrid Oyj	30
2.11	Digita.....	30
3	Mielipiteet	32
3.1	Mielipide 1.....	32
3.2	Mielipide 2.....	35
3.3	Mielipide 3.....	36
3.4	Mielipide 4.....	36
3.5	Mielipide 5.....	37
3.6	Mielipide 6.....	37
3.7	Mielipide 7.....	38
3.8	Mielipide 8.....	61
3.9	Mielipide 9.....	62
3.10	Mielipide 10 (2 allekirjoittajaa valtakirjalla 27 kiinteistönomistajan puolesta).....	63
3.11	Mielipide 11.....	70
3.12	Mielipide 12.....	73

*FCG Finnish Consulting Group Oy ("FCG") on laatinut tämän raportin FCG:n asiakkaan ("Asiakas") toimeksianton ja ohjeiden mukaisesti. Tämä raportti on laadittu FCG:n ja Asiakkaan välisen sopimuksen ehtojen mukaisesti. **FCG ei ole vastuussa tästä raportista tai sen käytöstä suhteessa mihinkään muuhun tahoon kuin Asiakkaaseen.***

Tämä raportti voi perustua kokonaan tai osaksi kolmansien osapuolten FCG:lle antamiin tietoihin tai julkisiin lähteisiin ja näin ollen tietoihin, joihin FCG:llä ei ole ollut vaikutusmahdollisuuksia. FCG toteaa nimenomaisesti, ettei sillä ole vastuuta sille annettujen virheellisten tai puutteellisten tietojen perusteella.

Kaikki oikeudet (mukaan lukien tekijänoikeudet) tähän raporttiin kuuluvat FCG:lle, tai Asiakkaalle, mikäli niin on sovittu FCG:n ja Asiakkaan välillä. Tätä raporttia tai sen osaa ei saa muokata tai käyttää uudelleen toiseen tarkoitukseen ilman FCG:n kirjallista lupaa.

1 Valmisteluvaiheen kuuleminen

Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluvaiheen kaava-aineisto oli julkisesti nähtävillä luonnonvaiheen kuulemista varten 20.3.–20.5.2024 välisen ajan kaavahankkeen nettisivuilla osoitteessa <https://siikalatva.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/kaavoitushankkeet>. Aineisto oli nähtävillä myös Siikalatvan kunnantalolla sekä Pulkkilan ja Rantsilan kirjastoilla.

Kaavaluonnosta koskevat kirjalliset mielipiteet pyydettiin jättämään viimeistään 20.5.2024 joko sähköisesti osoitteeseen siikalatvan.kunta@siikalatva.fi tai postitse osoitteeseen Pulkkilantie 4, 92600 Pulkkila.

Kaavaluonnoksesta jätettiin kymmenen lausuntoa ja 12 mielipidettä. Osassa mielipiteitä on useampia allekijoittajia.

Palautteiden tiivistelmät ja vastineet on esitetty tässä raportissa.

2 Lausunnot

2.1 Pohjois-Pohjanmaan museo / arkeologia (pääkohdittain)

Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.

Hankealueelle ja sähkönsiirtolinjaukselle on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2022 (Taikkonevan tuulivoimapuiston sekä ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen arkeologinen inventointi, Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu). Inventoinnin jälkeen kaava-alueelta tunnetaan 14 muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettua kiinteää muinaisjäännöstä, kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta ja yksi muu kohde.

Kiinteät muinaisjäännökset (LUETELTU LAUSUNNOSSA)

Muut kulttuuriperintökohteet (LUETELTU LAUSUNNOSSA)

Muu kohde: (LUETELTU LAUSUNNOSSA)

Ympäristövaikutusten arvioinnissa ja kaava-asiakirjoissa tulee käyttää kohteista muinaisjäännösrekisterin mukaisia nimiä ja kohdetunnuksia.

Kaavamääräykseen tulee lisätä kohdetunnuksia.

Arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet on merkitty kaavaan sm-muinaisjäännös-kohde/alue merkinnällä. Merkintää tulee kuitenkin käyttää vain muinaismuistolailla rauhoitetuilla kohteilla. Muut kulttuuriperintökohteet on hyvä merkitä kaavaan ja niihin voidaan käyttää /s osa-aluemerkintää. Kaavamääräys muilla kulttuuriperintökohteilla on ”Muu kulttuuriperintökohde: Alueella olevat asutus- ja elinkeinohistorialliset rakenteet on säilytettävä. Suuremmista kohdetta koskevasta suunnitelmasta tulee neuvotella alueellisen vastuumuseon (Pohjois-Pohjanmaan museon) kanssa”.

Muinaisjäännökset tulee merkitä sm- osa-alerajauksella, mikäli sm-kohdemerkintä ei peitä kohdetta aluerajauksineen kokonaan. Yleiskaavamääräykseen tulee vielä lisätä, että tuulivoimaloiden, tuulivoimaloiden huolto- ja rakentamisteiden sekä nykyisten perusrakennettavien teiden ja maakaapeleiden sijoittamisessa on otettava huomioon muinaisjäännökset.

Kaavaan on merkitty muu kohde sm-4 Karhukämpä. Kohde on luonteeltaan kuitenkin sellainen, että sitä ei ole syytä merkitä kaavaan. Jos kohde halutaan merkitä kaavaan, tulee käyttää jotain muuta kuin sm-merkintää.

Kaava-alueella sijaitsee yllä mainittujen kohteiden lisäksi kivikautinen irtolöytöpaikka Tervaskangas 2 (kohdetunnus 1000046823), joka sijaitsee suunnitellun voimajohtolinjan alla. Kohteen luonne tulee määritellä tarkkuusinventoinnilla eli onko kyseessä irtolöytöpaikka

vai lain rauhoittama kiinteä muinaisjäänнос. Lisäksi kaava-alueella sijaitsee neljä mahdollista muinaisjäänността, joita ei ole tarkastettu maastossa. Kyseessä on laserkeilausaineistosta automaattisesti tunnistetuista tervahaudoista ja hiilimiiluista. Nämä kohteet tulisi tarkastaa maastossa ja määrittää niiden suojelustatus ennen kaavaehdotusvaihetta. Ulkoisella sähkönsiirtolinjalla tai sen läheisyydessä sijaitsee niin ikään neljä mahdollista muinaisjäänността. Näistä rakennettavan uuden sähkölinja eli nykyisen voimajohtolinjan länsipuolella sijaitsevat kohteet tulisi tarkastaa maastossa, jotta ne voidaan huomioida hankkeessa asianmukaisesti.

Hankealueella sijaitsevat mahdolliset muinaisjäänñoset: (LUETeltu LAUSUNNOSSA)

Sähkönsiirtolinjalla tai sen läheisyydessä sijaitsevat tarkastettavat mahdolliset muinaisjäänñoset: Pieni Katajasaari (1000049338), Kopisto 3 (1000051483)

Hankkeessa on hyvä huomioida myös muut mahdolliset muinaisjäänñoset, jotka sijaitsevat hankealueen tai voimajohtolinjan lähellä, mikäli esimerkiksi alueella täytyykin liikkua koneilla.

Arkeologinen inventointi ja tarkkuusinventointi tulee suorittaa noudattaen Suomen arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita, jotka löytyvät Museoviraston verkkosivulta: <https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuri-perinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus>. Arkeologisen tutkimuksen tekijän tulee toimittaa raportit digitaalisena arviointia varten Pohjois-Pohjanmaan museolle (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi). Raportin lisäksi museolle on toimitettava kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset digitaalisena paikkatietomuodossa. Arvioinnissa varmistetaan, että selvitykset vastaavat niille asetettuja tavoitteita ja laatuvaatimuksia. Raportit toimitetaan arvioinnin jälkeen Museovirastoon, jossa se tallennetaan sähköiseen asianhallintajärjestelmään ja julkaistaan palvelussa <https://asiat.museovirasto.fi/>. Verkossa julkaistava tutkimusraportti ei saa sisältää yksityishenkilöiden henkilötietoja, esim. maanomistajan nimiä tai osoitteita. Tutkimusraporttien tiedot tallennetaan myös muinaisjäänñosrekisteriin, jonka tietoja voi selata kaikille avoimessa Kulttuuriympäristön palveluikkunassa www.kyppi.fi.

Mahdollinen muinaisjäänнос Lehto sijaitsee päällekkäin voimalapaikan 38 ja Kataja voimalapaikan 13 kanssa. Mikäli kohteet todetaan kiinteiksi muinaisjäänñosiksi, tulee voimalapaikkoja muokata/siirtää niin ettei tv-alue mene päällekkäin muinaisjäänñosalueen kanssa. Tv-alueen ei tulisi olla aivan kiinni muinaisjäänñosesssä, kuten se on kohteen Korvenkangas 2 kohdalla voimalapaikalla 21. Etäisyyttä tv-alueen ja muinaisjäänñosen välillä tulisi kasvat-
taa.

Selostuksen luvussa 8.5.3 Rakentamisen aikaiset vaikutukset on lueteltu alle 300 metrin etäisyydelle rakentamisesta sijoittuvat arkeologiset kulttuuriperintökohteet. Listasta

puuttuu kohde Karjokalliot, jonka lähelle sijoittuu ohjeellinen maakaapelilinja ja nykyinen/parannettava tie.

Hankkeen vaikutusten minimoimiseksi voimaloiden, sähköasemien, maakaapelireittien, tielinjojen, voimajohtoreiteillä, sen lähialueella ja kulkureittien läheisyydessä sijaitsevat arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet tulee merkitä maastoon rakennustöiden ajaksi kuten ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa on huomautettu. Vaikutusten minimoimiseksi tulee hakkuissa jättää pitkät kannot rakennustoimien vaikutusalueille sijaitsevien kohteiden ympärille. Tämä auttaa kohteita erottumaan maastosta työskentelyn aikana ja ne on myös helpompi merkitä maastoon. Muinaisjäännöksen kaavamääräykseen tai kaavan yleismääräykseen tulee tehdä lisäys, että rakentamistoimien lähellä sijaitsevat muinaisjäännökset tulee merkitä selkeästi maastoon ennen rakentamistöiden aloittamista ja niiden ajaksi.

Vaikutusten arvioinnin yhteydessä tulisi esittää karttaleikkeellä sellaiset kohteet, jotka sijaitsevat rakentamistoimenpiteiden lähellä ja joihin voi kohdistua vaikutuksia. Karttaleikkeellä tulisi näkyä kohde aluerajauksineen ja lähelle suunnitellut rakenteet.

Museo edellyttää, että vaikutusten arvioinnissa huomioidaan arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet alakohteineen koko siihen kuuluvan muinaisjäännösalueen alueelta. Tuulivoimalat on mahdollista sijoittaa mihin tahansa kohtaan tv-alueella. Tämän vuoksi vaikutusten tarkastelualueena tulee olla tv-alue, ei voimalan keskipiste. Samoin tielinjojen ja sähkölinjojen vaikutusalue ulottuu keskilinjaa laajemmalle. Hankkeessa rakennettavien huoltoteiden ajoradan leveys on vähintään 5 metriä, jopa 12 metriä ja kaapeliojineen koko leveys jopa 22 metriä. Tämän lisäksi tiealueeseen kuuluu myös mahdolliset levennykset, ojat ja läjitysalueet. Voimajohtoaukean leveys nykyisen voimajohdon rinnalla on noin 36 metriä puutonta johtoaluetta ja uudessa maastokäytävässä maakaapelikäytävä edellyttää noin 7 metriä leveän alueen.

Museo muistuttaa, että kaikki arkeologisen kulttuuriperinnön kohteet eivät välttämättä ole inventoinnista huolimatta tiedossa: inventoinnissa on voinut jäädä havaitsematta kohteita, sillä kaikilla arkeologisilla kohteilla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita, ja hankealuetta ja linjoja on inventoitu ainoastaan potentiaalisilta kohdin. Esimerkiksi ei voida sulkea kokonaan pois mahdollisuutta, etteikö esimerkiksi soissa voisi olla sellaisia rakenteita tai löytöjä, jotka kuuluvat arkeologiseen perintöön ja ovat muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muinaisesineitä, mutta joita inventoinneissa ei ole mahdollista havaita. Tämän vuoksi Pohjois-Pohjanmaan museo muistuttaa myös, että mikäli työtä suoritettaessa tavataan kiinteä muinaisjäännös (esimerkiksi kiveyksiä, kuoppia, perustuksia, tms. rakenteita) tai irtaimia muinaisesineitä, tulee työt muinaisjäännöksen kohdalla keskeyttää ja työn johdon viipymättä saatettava asia Pohjois-Pohjanmaan alueellisen vastuumuseon tietoon tarpeellisia toimenpiteitä varten (kulttuuriymparisto.ppm@ouka.fi).

Kaavoittajan vastine:

YVA-menettelyn jälkeen kaava-alue on pienentynyt ja kaavaehdotuksessa kaava-alueelle sijoittuu 12 kiinteää muinaisjäännöstä ja kolme muuta kulttuuriperintökohdetta. Kaava-asiakirjoihin on täydennetty muinaisjäännösrekisterin mukaiset nimet ja kohdetunnukset. Kaavamääräykseen on lisätty kohdetunnukset, kaavamerkintöjä sekä yleismääräyksiä on muutettu ohjeistuksen mukaisiksi.

Alueelle on tehty vuonna 2024 arkeologinen täydennysinventointi, jolloin on tarkastettu 7 lidark-pistettä. Arkeologinen täydennysinventointiraportti on toimitettu Pohjois-Pohjanmaan museolle ja samoin kohteiden sijaintitiedot ja rajaukset paikkatietomuodossa.

Kaavaehdotusvaiheeseen voimaloiden layout on muuttunut, eivätkä kohteet Kataja ja Lehto sijaitse voimalapaikkojen päällä, eikä kohteen Korvenkangas 2 välittömässä läheisyydessä ole enää voimalapaikkaa. Kohde Karjokalliot on lisätty luetteloon kaavaselostuksessa.

2.2 Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitos

Pelastusviranomainen on tutustunut asiakirjoihin ja pyytää huomioimaan tämän lausunnon liitteenä olevan Pohjois-Pohjanmaan pelastuslaitoksen ohjeen tuulivoimapuiston suunnitteluun ja rakentamiseen.

Pelastuslaitos antaa tarkemmat tuulivoima-alueiden riskienhallintaan ja operatiivisiin toimintaedellytyksiin liittyvät lausunnot pyynnöstä rakennuslupavaiheessa.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi ja ohjeistus on saatettu tiedoksi hanketoimijalle.

2.3 Haapaveden kaupunki / Ympäristöpalvelut Helmi

Terveystensuojeluviranomaisen lausunto

Tuulipuistohankkeen kaavoitus ja YVA-menettely toteutetaan erillisinä, mutta osittain samanaikaisina prosesseina. Terveystensuojeluviranomainen on antanut lausunnon Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta, lausunto nro 8/2024, 6.5.2024, lausunto liitteenä.

Terveystensuojeluviranomaisella ei ole osayleiskaavaluonnoksen osalta lisättävää edellä mainittuun ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annettuun lausuntoonsa.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi. YVA-lausunnossa terveydensuojeluviranomainen on ottanut kantaa erityisesti meluvaikutuksiin ja tuonut esille, että tuulivoimalat on sijoitettava riittävän kauas asutuksesta, jotta meluvaikutukset eivät pääse ylittämään ohjearvoja myös lähialueen muut hankkeet huomioiden. Kaavaehdotusvaiheessa on tarkasteltu kaavaratkaisun meluvaikutuksia myös yhdessä Leuannevan ja Kivinevan hankkeiden kanssa. Taikkonevan voimalamäärää pudottamalla sekä sijoittelua muuttamalla on osaltaan otettu huomioon yhteisvaikutusten vähentäminen. Voimalasijoittelussa on otettu huomioon Siikalatvan kunnanhallituksen päätös (16.12.2024 § 336), jonka mukaan Taikkonevan, Kivinevan ja Leuannevan hankekohtainen meluvaikutus laskentapisteelle C (N: 7135280 E: 437121) saa enimmillään olla 35,2 dB(A). Taikkonevan osalta melumallinnusten mukaan laskentapisteen C melutaso (34,8 dB(A)) alitti sille asetetun enimmäisrajan.

2.4 Raahan ja Siikajoen ympäristönsuojeluviranomainen

Eivät jättäneet lausuntoa.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

2.5 Luonnonvarakeskus**Lausunto**

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Linnustokartoitusten osalta Luke näkee puutteena, että hankkeessa ei ole toteutettu sähkönsiirtoreiteille lintukartoituksia. Selostuksesta ei saa kovin selvää kuvaa pesimälinnustokartoituksessa käytetyistä menetelmistä. Pistelaskennan osalta Luke kuitenkin huomauttaa, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut.

Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta. Lisäksi on syytä

huomioida, että koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Selostuksessa todetaan, että hankealueella on varsin runsas metsokanta ja alueelta löydettiin yksimerkittävä n. 10 kukon soidinpaikka. Tämä on otettu suunnittelussa huomioon ja lähimmät voimalat sijaitsevat yli km etäisyydellä soidinpaikasta.

Luke huomauttaa kuitenkin, että tämänhetkisen kirjallisuuden valossa törmäysriskin lisäksi metsäkanalinnut saattavat välttää tuulivoimalaa ympäröivää aluetta tai käyttää sitä vähemmän lisääntymisaikana (soidinajan lisäksi siis myös poikasten kasvatukseen liittyvä habitaa-tinvalinta) lajista riippuen n. 500–600 m säteellä ja metson tapauksessa jopa yli 1000 m säteellä (mm. Coppes et al. 2020A). Saksassa, Ruotsissa ja Itävallassa tehdyssä tutkimuksessa ei ollut mitään viitteitä siitä, että metsot tottuisivat tuulivoimaan edes 8 vuoden aikana (Coppes et al. 2020B). Täten tuulivoimaloiden vaikutus metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle, vaan vaikutuksia metsäkanalintujen lisääntymiseen saattaa syntyä myös soidinalueiden ulkopuolella ja myös pitkällä tähtäimellä.

Selostuksessa vaikutusten arvioinnissa metsäkanalintujen törmäykset arvioidaan melko harvinaisiksi yksittäistapauksiksi, joilla ei todennäköisesti ole laajempaa vaikutusta alueen metsäkanalintukantoihin, etenkin alueella harjoitettavan metsästyksen ja metsätalouden voimakkaammat vaikutukset huomioiden. Luke näkee, että on tärkeää huomioida, että nämä vaikutukset tulevat alueen metsätalouden aikaansaamien vaikutusten lisäksi. Eikä siten vertailu eri tekijöiden välillä välttämättä ole mielekäästä tai tarpeellista vaikutusten arvioinnin osalta.

Selostuksen mukaan hankealueelta ja/tai sen läheisyydestä tiedetään karhun talvipesäalueita ja lähistöltä on löydetty myös susien pesäpaikkoja. Hankealue sijoittuu Pulkkilan susireviirille. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hyvin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kannalta tärkeään elinympäristöön.

Tässä selostuksessa tartutaan Luken näkemyksen mukaan hyvin laajamittaisen tuulivoimarakentamisen potentiaaliin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi selostuksessa ehdotetaan, että vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä yhdessä hahmotella ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen talousmetsäalueet pysyisivät yhtenäisinä ja monimuotoisina, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Luke näkee, että tämä olisi suositeltavaa ja tärkeää.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutukset muiden läheisten hankkeiden kanssa ovat Taikkonevaa läheisimpien maiseman arvokohteiden osalta erittäin merkittävät. Voimaloita maisemassa näkyy korkeimmillaan jopa sata. Selostuksessa todetaan myös se, että tunnistetulle ekologiselle yhteydelle sijoittuu useita muitakin hankkeita. Selostuksessa todetaan, että oleellisimpia vaikutuksia eläimistöille on todettu olevan yhtenäisten metsäalueiden pirstoutuminen ja ihmistoiminnan lisääntyminen, jotka Taikkonevan hankkeessa on arvioitu lisääntyvän kohtalaisesti nykytilanteeseen verrattuna. Lisäksi todetaan, että tämä vaikutus kertaantuu, mikäli muut hankkeet toteutuvat, sillä laaja tuulivoima-alue kattaisi kauttaaltaan metsäalueen, joka on ympäröiviä alueita vähätiestäisempi ja yhtenäisempi. Jolloin selostuksessa nähdään vaikutuksia kohdistuvan mahdollisesti esim. sudelle, jonka reviirille sijoittuu useita hankkeita. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti mahdolliset yhteisvaikutukset arvioidaan selostuksessa suureksi.

Selostuksen mukaan lähimmät Natura-alueet ja suojelualueet sijoittuvat riittävän etäälle hankealueesta ja Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin ei kohdistu merkittäviä vaikutuksia.

Selostuksessa todetaan myös, että eri aikaan rakentaminen (samoille alueille sijoittuvien eri tuulivoimahankkeiden välillä) jättää eläimillä mahdollisuuden siirtyä rauhallisemmille alueille. On tärkeää huomioida kuitenkin, että tapauksissa, joissa elinympäristö muuttuu lajille käyttökelvottomaksi ja yksilöt siirtyvät muualle, lajin sisäinen kilpailu kiristyy. Alueen ulkopuolella voi näkyä lyhytaikainen immigraatiosta johtuva positiivinen vaikutus, mutta elinympäristön tuhoutuminen on populaatiotasolla vaikutukseltaan suoraan verrattavissa kantokyvyn pienenemiseen. Hieman pidemmällä, muutaman vuoden aikavälillä, voi olla yhdenentekevää populaatiotasolla, siirtyikö yksilöt muualle vai kuolivatko ne heti.

Lisäksi on syytä huomioida, että eri aikoihin rakentuvat hankkeet myös toisaalta pitävät alueellisesti häiriötilaa yllä ajallisesti pidempään. Lisäksi liitteen IV lajien osalta tulee huomioida se, että lajin yksilöihin ei tule luonnonsuojelulain mukaan kohdistua sellaista häiriötä, joka saisi yksilöt edes tilapäisesti siirtymään muualle.

Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan tärkeimpien metsäpeura-alueiden läheisyyteen (esim. Veneneva-Pelson Natura-alue ja Pelson luonnonpuisto). Kuten selostuksessakin on tunnistettu, Luke painottaa sitä, että hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämiseen. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joiden laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute. Lisäksi metsäpeuran osalta on tärkeää huomioida, että metsäpeuran levinneisyysalueella Natura-alueiden suojeluperusteisiin on tulossa tarkennuksia metsäpeuran osalta (Uusi päivitetty aineisto on odottamassa käsittelyä Lajitieto.fi tietokannassa: Julkaisematon Natura2000

alueiden päivitys – metsäpeura, (Lajitieto.fi). Näiden huomioiminen yhteisvaikutuksissa ja erityisesti yhteyksien säilyttämisessä on myös tärkeää.

Lausunnon tiivistelmä

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien vä-
liset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna
saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvi-
oinnissa olisi tullut huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Täl-
löin tulosten tulokinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Tuulivoimaloiden vai-
kutukset metsäkanalintuihin ei välttämättä ulotu vain rakentamisen ajalle ja alueelle, vaan vai-
kutuksia metsäkanalintujen lisääntymiseen saattaa syntyä myös soidinalueiden ulkopuolella
ja myös pitkällä tähtäimellä. Selostuksen mukaan hankealueelta ja/tai sen läheisyydestä tie-
detään karhun talvipesäalueita ja lähistöltä on löydetty myös susien pesäpaikkoja. Hanke-
alue sijoittuu Pulkkilan susireviirille. Luke näkee, että näiden selvitysten perusteella on hy-
vin mahdollista, että hankealue sijoittuu suurpedoille lisääntymisen ja levähtämisen kan-
nalta tärkeään elinympäristöön. Tässä selostuksessa tartutaan Luken näkemyksen mukaan
hyvin laajamittaisen tuulivoimarakentamisen potentiaaliin yhteisvaikutuksiin. Lisäksi se-
lostuksessa ehdotetaan, että vaikutusten lieventämiseksi hanketoimijoiden olisi syytä yh-
dessä hahmotella ratkaisuja, joilla suojelualueverkostojen talousmetsäalueet pysyisivät yh-
tenäisinä ja monimuotoisina, jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella ta-
solla. Luke näkee, että tämä olisi suositeltavaa ja tärkeää.

Selostuksessa todetaan, että yhteisvaikutukset muiden läheisten hankkeiden kanssa ovat
Taikkonevaa läheisimpien maiseman arvokohteiden osalta erittäin merkittävät. Selostuk-
sessa todetaan myös se, että tunnistetulle ekologiselle yhteydelle sijoittuu useita muitakin
hankkeita. Luke huomauttaa, että IV-liitteen lajien osalta tulee huomioida se, että lajin yksi-
löihin ei tule luonnonsuojelulain mukaan kohdistua sellaista häiriötä, joka saisi yksilöt edes
tilapäisesti siirtymään muualle. Hankealue sijoittuu Pohjois-Pohjanmaan tärkeimpien met-
säpeura-alueiden läheisyyteen. Kuten selostuksessakin on tunnistettu, Luke painottaa sitä,
että hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota Natura-verkoston yhteyksien säilyttämi-
seen. Natura2000 alueiden läheisyyteen sijoittuvassa tuulivoimarakentamisessa on kiinni-
tettävä erityistä huomiota sellaisiin herkkiin lajeihin, joiden tilankäyttö on laajaa ja/tai joi-
den laadukkaista elinympäristöistä on Suomessa puute.

Kaavoittajan vastine:

*Kaavaehdotusvaiheessa voimalamäärä on pienentynyt ja kaava-alue supistunut.
Voimaloiden määrä etenkin alueen kaakkoisosassa on vähentynyt, joka osaltaan
lieventää maisemavaikutuksia. Ehdotusvaiheessa on laadittu uudet havainnekuvat
ja näkemäalueanalyysi, joiden perusteella maisemavaikutukset on arvioitu uudel-
leen.*

Pulkkilan susireviirillä toteutettiin vuonna 2024 erillinen suden ydinreviiriselvitys. Selvityksen perusteella on todettu, että reviirin ydinalue ei sijaitse Taikkonevan hankealueella. Vaikutusten arviointia on tältä osin täydennetty kaavaselostukseen. Karhun osalta talvehtimispesäpaikan sijaintitietoja on tarkennettu vielä ehdotusvaiheessa suurpetoyhdyshenkilöltä. Tiedot kirjattu kaavaselostukseen.

Yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa eläimistöön, luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin yhteyksiin liittyen.

Metsäpeuran osalta vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselostukseen. Suunnittelualue ei panta-aineiston perusteella sijoitu Suomenselän metsäpeurapopulaation ydinlevinneisyysalueelle, mutta vaellusaikaista liikkumista kulkee myös suunnittelualueen kautta. Metsäpeuran vasanhoitoympäristömallin mukaan suunnittelualueen lounaisosassa sijaitseva Näsinneva-Hoikkanevan alue olisi erittäin soveltuvaa ympäristöä vasanhoitojaksolle, mutta pantapeura-aineiston mukaan metsäpeuroja ei oleskele kesäisin kyseisellä alueella. Suunnittelualueelle ei lisäksi sijoitu metsäpeuralle mieluisimpia elinympäristöjä, kuten ojittamattomia soita, vanhoja metsiä ja jäkälikköjä, joten sen ei arvioida olevan elinympäristönä merkittävä metsäpeuralle.

Hankkeen yhteydessä laadittua Natura-arviointi (Haapaveden lintuvedet ja suot) on täydennetty ehdotusvaiheessa.

2.6 Ilmatieteen laitos

Kuten on todettu aikaisemmassa lausunnossa 23.03.2023 (209/03.00.02/2024), Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Taikkonevan tuulivoimahankkeen osayleiskaavaluonnokseen, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.

Voidaan kuitenkin todeta, että rakennettujen ja suunniteltujen tuulivoimapuistojen yhteisvaikutuksesta häiriökaikualue tulee olemaan laaja säätutkamittauksissa ja tämä vaikuttaneen alueen sääpalveluihin erityisesti ukkossadetilanteissa. Ilmatieteen laitoksella käydään keskustelua kompensatiomittauksien järjestämisestä, mutta tästä ei ole vielä konkreettista ehdotusta olemassa.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

2.7 Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Yleistä raportoinnista

Kaavaehdotusvaiheen kaavaselistusta laadittaessa on huomioitava, että selostuksessa tulee esittää tuulivoimaloiden etäisyydet mm. rakennuksiin, arkeologisiin kohteisiin, luontokohteisiin, vesistöihin, jne. siten, että kuvauksessa huomioidaan kaavan mahdollistama rakentaminen.

Lisäksi on hyvä esittää myös etäisyys ohjeelliselle voimalapaikalle, kuten luonnosvaiheen kaavaselistuksessa on useimpien teemojen osalta tehty. Vastaavasti vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida, että tuulivoimala voi sijoittua tv-rakennusaloilla myös muualle kuin ohjeelliselle sijaintipaikalle. Rakennusalojen alueelle ja vaikutusalueelle sijoittuu erilaisia ympäristöominaisuuksia. Vaikutusten arvioinnissa on tunnistettu useiden vaikutustyyppien osalta puutteita, jotka liittyvät kaavan tv-rakennusalojen mahdollistaman rakentamisen puutteelliseen huomioimiseen. Puutteet on eritelty tarkemmin perustellussa päätelmässä.

Kaavamerkinntät ja -määräykset, kaavatekniset ratkaisut

ELY-keskus huomauttaa, että yleiskaavaluonnoksessa on esitetty voimaloiden 11, 19, 21 ja 22 rakennusalat rajautumaan lähes suoraan EN-alueeseen, luo-kohteeseen tai muinaisjään-
nös-kohteeseen. Kaavamääräyksen mukaan tuulivoimaloiden kaikki rakenteet ja siipien pyörimisalue tulee sijoittua osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Ratkaisun myötä 300 metriä korkea voimala voisi kaatua EN-alueelle, luo-kohteelle tai muinaisjään-
nös-kohteelle. Kaavaselistuksessa ei ole arvioitu, liittyykö ratkaisuun riskejä mm. kaatumisen ja voimalan jään-
heittoalueen osalta. Mikäli kaavaehdotuksessa tullaan esittämään vastaavanlaisia ratkai-
sua, niihin liittyviä riskejä tulee arvioida kaavaselistuksessa, ja/tai rakennusaloja uudelleen
rajaamalla tai kaavamääräyksiin ohjaamalla varmistaa, että voimalat sijoittuvat riittävän
etäälle mainituista kohteista.

Kaavaluonnoksissa energiahuollon alueet (EN) on osoitettu ohjeellisella aluevarausmerkin-
nällä. Merkintätapa ei ole ympäristöministeriön 31.3.2000 antaman asetuksen mukainen
(ympäristöministeriön asetus maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettä-
vistä merkinnöistä). ELY-keskus toteaa, että aluevarausmerkinnän ohjeellisuus voi johtaa
epäselviin tilanteisiin esimerkiksi arvioitaessa metsälain voimassaoloa kyseessä ole-
valla alueella. Kaavaehdotuksessa tulee esittää energiahuollon alue muulla merkintätavalla, esi-
merkiksi sitovalla aluevarausmerkinnällä tai kohdemerkinnällä.

Kaavaselistuksen kohdassa 10.2. on esitetty, että ”Mikäli rakennuslupaa haettaessa voima-
lamalli vaihtuu mallinnuksiin käytetyistä voimalatyypeistä teknisiltä ominaisuuksiltaan (ku-
ten lähtömelutasot, voimalan napakorkeus tai roottorien pyyhkäisyypinta-
alat, joilla voi olla vaikutusta melun tai välkkeen leviämiseen), tulee tällöin harkittavaksi mallinnusten

päivittäminen, ennen rakennusluvan myöntämistä, tositilannetta vastaavaksi.” ELY-keskus toteaa, että kaavan määräyksissä on syytä edellyttää melu- ja välkemallinnuksen päivittämistä ennen rakennusluvan myöntämistä siten, että mallinnus tulee laadittavaksi vastaavalla voimalatyypillä, jolle rakennuslupaa haetaan.

Maakuntakaavan ohjausvaikutus ja osayleiskaavojen yhteensovittaminen

Seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamisen on sijoitettava maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle (tv-alue). Taikkonevan tuulivoima-alueita ei ole osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa tv-alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia ja ilmasto-vaihemaakuntakaavan 10.1.–23.2.2024 lausuntokierroksella olleessa viranomaisehdotuksessa alueelle on osoitettu tv-alue siten, että hankkeen voimaloista noin puolet sijoittuu maakuntakaavaehdotuksen tv-alueelle. Taikkonevan osayleiskaavan luonnosaineistossa on huomioitu maakuntakaavan viranomaisehdotus, mutta ko. kaavan luonnosaineiston ja TUULI-hankkeen sijainninhjausmallin kerrotaan kaavaselostuksessa olevan osayleiskaavaluonnoksen lähtökohtana. Vireillä oleva energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava sekä sen pohjaksi laadittujen maakotka- ja maisemaselvitysten ja Natura-alueiden arvioinnin tulokset sekä maakuntakaavan yhteisvaikutusten arviointi on otettava huomioon Taikkonevan tuulivoimapuiston kaavoituksen jatkotyössä.

Pohjois-Pohjanmaan liitto on ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta jättämässään lausunnossa todennut, että kumpaakaan hankevaihtoehtoa ei voida kokonaisuudessaan pitää energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavaratkaisun mukaisena. Kaavan luonnosaineiston tukeutuessa laajempaan mainituista hankevaihtoehdoista, ELY-keskus katsoo, että kaavaluonnoksen ei voida katsoa tukeutuvan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa esitettyyn kaavaratkaisuun.

ELY-keskus huomauttaa myös, että Taikkonevan sekä Kivinevan ja Leuvannevan erillisten osayleiskaavojen edistämisessä kunnan tulee kiinnittää huomiota kaavojen yhteensovittamiseen. Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa yhteisvaikutusten osalta on todettu esimerkiksi melun osalta, että yhdessä Leuvannevan ja Kivinevan hankkeiden kanssa Ympäristöministeriön asetuksen (1107/2025) mukainen tuulivoima-

laiden yöaikaisen melutason ohjearvo ylittyy molemmissa Taikkonevan hankevaihtoehdoissa lukuisten asuin- ja lomarakennusten kohdalla. Kunnan on varmistettava, että erilliset, mutta toistensa vaikutuksia vahvistavat kaavat sovitetaan yhteen siten, että merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei muodostu. Kaavaselostuksen kohdassa 10.8. ehdotus ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi, on ehdotettu, että ”mikäli myös Taikkonevan lähistöllä sijaitsevia muita tuulivoimahankkeita (Leuvanneva ja Kivineva) toteutetaan, on varmistettava, ettei melutasojen ohjearvot pääse ylittymään lähistön asuin- ja lomarakennuksissa.” ELY-keskus toteaa, että asia on tutkittava eri hankealueita koskevien osayleiskaavojen

laadinnassa. Osayleiskaavoja ei tule laatia siten, että kaavalla osoitettaisiin rakentamista, jota ei voida ohjearovot huomioiden toteuttaa.

Kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot

Taikkonevan tuulivoimapuisto yhdessä muiden vaikutusalueen tuulivoima-hankkeiden kanssa muodostaa laajan tuulivoimaloiden alueen, jonka aiheuttamat muutokset maisemassa voivat olla paikoin huomattavia. Merkittävimmät maisemalliset vaikutukset aiheutuvat Mankilan-Sipolan maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle sekä Viitastenjärven maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Molemmille alueelle sijoittuu myös useita yksittäisiä arvokkaita kulttuuriympäristökohteita. Sipola on myös hankealueen lähin kylä. Kyläalueen voidaan todeta edustavan paitsi maisemallisesti ja kulttuuriympäristön kannalta arvokasta kohdetta, myös erityisesti kylän asukkaiden arkimaiseman kannalta tärkeää kohdetta. Alueille kohdistuvat vaikutukset on arvioitu YVA-selostuksessa suuriksi.

YVA-menettelyä ja kaavoitusta varten laaditut havainnekuvat on esitetty vain panoraamakuvina, joissa voimalat jäävät varsin pieniksi. Erillisraportissa on lisäksi esitetty panoraamakuvista hieman tarkemmin rajattuja kuvia. Panoraamakuvien lisäksi havainnekuvat on tarpeen esittää kaavaehdotusvaiheessa ihmissilmää vastaavalla rajauksella.

Maisemaan kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tulee myös jatkotyössä ottaa huomioon myös muut vaikutusalueen tuulivoimahankkeet. Erityisesti Viitastenjärven ja Mankilan-Sipolan maisema-alueille kohdistuu eri hankkeiden muodostamia yhteisvaikutuksia. Taikkonevan, Kivinevan ja Leuvannevan tuulivoimahankkeet ympäröivät Viitastenjärven alueen jokaisesta ilmansuunnasta lukuun ottamatta Uljuan tekojärven ja Pulkkilan taajaman suuntaan jäävää kapeaa vapaata sektoria.

ELY-keskus huomauttaa, että vireillä olevan maakuntakaavan viranomaisehdotuksessa alueelle sijoittuvaa tv-alueen merkintää on saman kaavan luonnosvaiheen jälkeen kavennettu. Maakuntakaavaa varten laadittujen selvitysten mukaan kaventamisen tarkoituksena on mm. maisemallisten vaikutusten vähentäminen hankkeen lähivaikutusalueen maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille. Huomioiden hankkeen ja muiden vireillä olevien kaava-hankkeiden erityisesti Viitastenjärven maakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle kohdistamat vaikutukset, jotka arviointiselostuksenkin mukaan ovat suuria, tulee hankkeen jatkosuunnittelussa huomioida TUULI-hankkeen maisemaselvitys ja Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa esitetty tärkeä vaikutusten lieventämistoimi: hankealueen kaventaminen siten, että maakunnallisesti arvokkaille herkille maisema-alueille kohdistuvat vaikutukset vähenevät ja Viitastenjärven asutukselle ja maisema-alueelle kohdistuva eri hankkeiden yhteisvaikutuksena muodostuva saartovaikutus lievenee.

Luontoarvot

Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-arvioinnin osalta lausunnossa todetaan, että Natura-arvioinnissa esitetyn vaikutustenarviointiin liittyvän epävarmuuden vuoksi Natura-arvioinnin perusteella ei voida varovaisuusperiaatteen huomioon ottaen poissulkea riittävällä varmuudella Taikkonevan hankkeesta yhdessä muiden hankkeiden kanssa koituvien merkittävien haitallisten vaikutusten aiheutumista Natura-alueen suojelun perusteena oleville lintulajeille. Näin ollen ei voida myöskään poissulkea, että hanke yhdessä muiden hankkeiden kanssa haittaisi tai viivästyttäisi alueen suojelutavoitteiden saavuttamista ja siten vaikuttaisi haitallisesti Natura-alueen koskemattomuuteen sen suojelutavoitteiden kannalta. Näin ollen, mikäli Taikkonevan tuulivoimapuiston ja siihen liittyvän sähkönsiirtolinjan hankesuunnittelua ja kaavoitusta aiotaan jatkaa, tulee arviointia täydentää siten, että korjataan lausunnossa esitetyt linnustoon kohdistuvien vaikutusten arviointiin liittyvät puutteet.

Osayleiskaavaa ei tule viedä ehdotuksena nähtäville eikä kaavaa voida hyväksyä ennen kuin ELY-keskus on antanut lausuntonsa täydennetystä Natura-arvioinnista.

Luontoarvoihin ja lajikohtaisiin maast selvityksiin liittyen kaavaselostuksessa, arviointiselostuksessa tai erillisraporteissa ei ole monilta osin raportoitu selkeästi selvitettyjä alueita tai kohteita tai selvityksiin käytettyä aikaa, mikä tuottaa merkittävän epävarmuustekijän kartoituksille. Pesimälinnustoselvityksen osalta ei ole esitetty luetteloa tavanomaisesta linnustosta. Kaavaehdotusvaiheessa tulee esittää kunkin selvityksen osalta selvitetty alueet tai reitit perustellussa päätelmässä kuvatulla tavalla.

Raportoinnin puutteeksi muodostuu myös MAALI-alueiden sekä valtiolle suojelutarkoituksiin hankittujen alueiden puutteellinen huomioiminen. Kohteet on huomioitava jatkosuunnittelussa ja niille kohdistuvat vaikutukset arvioitava kaavaselostuksessa.

Raportointipuutteiden lisäksi perustellussa päätelmässä on eritelty useita teemoja, joiden osalta vaikutusarviointia on täsmennettävä kaavaehdotusvaiheeseen. ELY-keskus katsoo, että joidenkin teemojen osalta vaikutusarvioinnin täsmäntäminen edellyttää maastossa tehtäviä selvityksiä. Tällaisia ovat erityisesti sähkönsiirtolinjan pesimälinnuston selvittäminen, hankealueen petolintujen seuranta sekä mahdollisesti saukon esiintymisen tarkempi selvittäminen. Sähkönsiirtoreitin linnustoon on arviointiselostuksen mukaan kiinnitetty huomiota laaditun luontoselvityksen yhteydessä. Yhteysviranomaisen on kuitenkin perustellussa päätelmässä todennut, että selvityksessä ei ole lainkaan raportoitu havaittua linnustoa, minkä myötä alueen linnustollisiin arvoihin ei voida ottaa kantaa ja selvityksen puute luo suuren epävarmuuden vaikutusarviointiin. Hankealueen petolintujen osalta laadittujen selvitysten perusteella jää yhteysviranomaisen perustellun päätelmän mukaan epävarmuus mm. maakotkaan kohdistuvien vaikutusten osalta. Kaavaehdotusvaiheessa tulee esittää päivitetty selvitys maakotkatilanteesta hankealueella. Saukon osalta perustellussa päätelmässä on todettu, että koska lisääntymispaikan olemassaolosta Hirviojalla jää

epäselvyys, tulee tämän hälventämiseksi tehdä riittävät lisäselvitykset tai vaihtoehtoisesti varmistaa asianmukaisin keinoin, ettei kyseisille kohteille aiheudu hankkeesta heikentäviä vaikutuksia. Mikäli alueella todetaan saukon lisääntymis- ja levähdyspaikka, eikä hankkeesta aiheutuvia heikentäviä vaikutuksia siihen voida poistaa, hankkeen toteuttaminen edellyttää luonnonsuojelulain (9/2023) 83 §:n mukaista poikkeuslupaa.

Suurpetoihin kohdistuvien vaikutusten arviointi on perustellussa päätelmässä arvioitu vaiseksi erityisesti karhun, ahman ja ilveksen osalta. Suden osalta arvioinnissa on päädytty varovaisuusperiaatteen nojalla suuriin negatiivisiin vaikutuksiin, sillä selvityksissä ei ole saatu selville suden ydinreviiriä. Näin ollen tehdyn selvityksen perusteella ei voida varmuudella poissulkea sitä mahdollisuutta, etteikö kyseessä olevasta hankkeesta yksin tai yhdessä muiden hankkeiden kanssa aiheutuisi merkittäviä vaikutuksia suden lisääntymis- ja levähdyspaikkoihin.

Kesällä 2024 julkaistun metsäpeuran elinympäristömallin mukaan hankealueelle ja sen ympäristöön sijoittuu jossain määrin lajille vasanhoitoon soveltuvaa elinympäristöä, jonka säilymiselle tuulivoimarakentaminen tuoreen metsänpeurakannan hoitosuunnitelman (MMM 2023) mukaan on riski. Tuulivoimarakentaminen voi hyvin todennäköisesti vaikuttaa metsäpeuran vasonta-aikaiseen elinympäristön käyttöön. Metsäpeuraan kohdistuvia vaikutuksia on syytä arvioida kaavaehdotusvaiheessa tarkemmin huomioiden muun muassa varovaisuusperiaate sekä perustellussa päätelmässä esiin tuodut seikat.

Pintavedet

Pintavesiin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu YVA-menettelyn yhteydessä pintapuolisesti. Arviointiin sisältyy monia epävarmuuksia, joita on eritelty perustellussa päätelmässä. Hankkeen pintavesiin kohdistuvia vaikutuksia ja lisäksi niihin kohdistuvia yhteisvaikutuksia vaikutusalueen muun maankäytön kanssa tulee arvioida tarkemmalla tasolla kaavaselostuksessa. Myös lievennystoimia tulee suunnitella tarkemmin kaavoituksen jatkotyössä. Perustellussa päätelmässä on kuvattu pintavesiin kohdistuvan vaikutusarvioinnin puutteet ja lisäselvitystarpeet.

Arvokkaat geologiset kohteet

Kaavaselostuksen mukaan ”Suunnittelualueella tai sen läheisyydessä ei ole luokiteltuja ja arvokkaita kivi-, kallioalueita, moreenialueita tai tuuli- ja rantakerrostumia.” Kuitenkin kaavaselostuksen kuvasta 50 ilmenee, että suunniteltava sähkönsiirtoreitti sijoittuu Korkatti-vuoren-Rahkovuoren arvokkaalle kallioalueelle (KAO110045). Yhteysviranomainen on todennut perustellussa päätelmässä, että koska hankkeessa suunniteltava voimajohto sijoittuu arvokkaalle kallioalueelle yhteensä yli 1 kilometrin matkalla, ei linjan rakentamista voida toteuttaa siten, että voimajohtopylväitä ei sijoituisi arvokohteelle. Arviointiselostuksessa on esitetty, että ”sähköpylväät tulee sijoittaa ja kaivaminen toteuttaa siten, etteivät

ne kohdistu luokiteltuihin ja arvokkaisiin geologisiin muodostumiin”. Voimajohdon pylväiden sijoituessa arvokkaalle kohteelle, tulee vaikutukset arvioida suunnitteluratkaisujen mukaisesti lieventämistoimia esittäen. Vaikutusarvio tulee esittää kaavaehdotusvaiheessa MRL 77 b §:n kohdan 3 nojalla.

Liikenne

Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueen näkemyksen mukaan hankkeessa on syytä laatia erillinen liikenteellinen saavutettavuusselvitys hyvissä ajoin ennen hankkeen rakentamista. Selvitys on hyvä laatia jo osayleiskaavan laatimisen yhteydessä, jotta sitä kautta mahdollisesti esille nousevat asiat voidaan tarvittaessa huomioida kaavatyössä. Selvitys auttaa tunnistamaan tuulivoimapuiston rakentamiseen liittyvien kuljetusten vuoksi mahdollisesti tarvittavat muutostarpeet maantieverkolla sekä niiden toteuttamisen aikataulullisesti riittävän ajoissa. Selvityksen yhteydessä tulee tarkastella myös liikennejärjestelyjen ja kuljetusten osalta tarvittavia lupia. Hanketoimijan tulee olla yhteydessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Liikenne- ja infrastruktuuri -vastuualueeseen ennen saavutettavuusselvityksen laatimiseen ryhtymistä. Perustellussa päätelmässä on esitetty myös liikenteen osalta laajasti asioita, joita tulee tarkentaa hankkeen kaavoitusvaiheessa ennen kaavaehdotuksen laatimista YVA-selostuksessa olleiden puutteiden vuoksi.

Yhteisvaikutukset

Kaavoituksen jatkotyössä tulee ottaa erityisesti huomioon yhteisvaikutukset muiden tuulivoimahankkeiden kanssa. Merkittävimmät yhteisvaikutukset kohdistuvat maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön, melu- ja välkevaikutuksiin, sekä mahdollisesti linnustolle.

Jatkotyö

Kaavoituksesta tulee järjestää viranomaisneuvottelu ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista.

Kaavoittajan vastine:

Yleistä raportoinnista

Kaavaselostuksen karttaotteita ja kuvausta on selkeytetty kaavaehdotusvaiheessa. Tulivoimaloiden tv-alueen merkintä mahdollistaa noin 100 metrin siirtymisen tv-alueen sisällä. Vaikutusten arviointi päivitetty vastaamaan ehdotusvaiheen kaavaratkaisua.

Kaavamerkinnot ja -määräykset, kaavatekniset ratkaisut

*Jäänheiton ei arvioida aiheuttavan riskiä EN-alueelle, luo-kohteille tai muinaisjään-
nöskohteille. Tuulivoimalan kaatuminen on äärimmäinen ja epätavallinen tapah-
tuma, jota ei arvioida kaavan vaikutuksissa.*

*Kaavaehdotusvaiheessa EN-merkintä on muutettu vastamaan asetuksen mukaista
merkintätapaa.*

*Lisätään kaavamääräys, jossa edellytetään, että luvitettavien tuulivoimaloiden vaiku-
tukset meluvaikutukset tulee olla vastaavat kuin millä kaavan yhteydessä vaikutuk-
set on arvioitu.*

Maakuntakaavan ohjausvaikutus ja osayleiskaavojen yhteensovittaminen

*Kaavaehdotusvaiheessa osayleiskaavaratkaisu on muuttunut. Taikkonevan osayleis-
kaavan suhdetta Pohjois-pohjanmaan energia ja ilmastovaihemaakuntakaavaan on
käsitelty kaavaselostuksessa. Osayleiskaavasta poikkeaminen on käsitelty kaava-
selostuksessa. Maakuntakaavan tuulivoima-alueen rajauksesta poikkeamiseen tode-
taan, että tuulivoimarakentamista ohjaava vaihemaakuntakaava muodostaa lähtö-
kohdan merkitykseltään seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle ja osoittaa
alueet, joille seudullisen mittaluokan hankkeet on ensisijaisesti sijoitettava.*

*Ottaen huomioon tarkkuustason, jolla maakuntakaavojen tuulivoima-alueita koske-
vat selvitykset on tehty, voi yleiskaavoissa esitetty tuulivoimaloiden sijoittelu poiketa
maakuntakaavan rajauksesta. Maakuntakaavatasolla ei ratkaista tuulivoima-alueille
sijoittuvien tuulivoimaloiden lukumäärää, kokoa tai sijoittelua. Alueilla, joilla
osayleiskaavan mukainen tuulivoimarakentaminen poikkeaa maakuntakaavan mu-
kaisesta rajauksesta, ei ole osoitettu maakuntakaavassa sellaista maankäyttöä,
jonka toteuttaminen tai toteutuminen vaarantuisi yleiskaavan toteutumisen myötä.
Voimassa olevan maakuntakaavan yleismääräykset on otettu huomioon; hankekoht-
aiset sekä yhteisvaikutukset on arvioitu osana vaikutusten arviointia.*

*Kaavaehdotusvaiheessa on tarkasteltu kaavaratkaisun meluvaikutuksia myös yh-
dessä Leuannevan ja Kivinevan hankkeiden kanssa. Taikkonevan voimalamäärää pu-
dottamalla sekä sijoittelua muuttamalla on osaltaan otettu huomioon yhteisvaiku-
tusten vähentäminen. Voimalasijoittelussa on otettu huomioon Siikalatvan kunnan-
hallituksen päätös (16.12.2024 § 336), jonka mukaan Taikkonevan, Kivinevan ja Leu-
vannevan hankekohtainen meluvaikutus laskentapisteelle C (N: 7135280 E: 437121)
saa enimmillään olla 35,2 dB(A). Taikkonevan osalta melumallinnusten mukaan ILas-
kentapisteen C melutaso (34,8 dB(A)) alitti sille asetetun enimmäisrajan.*

Kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot

Kaavaehdotusvaiheessa Taikkonevan voimalamäärä on muuttunut. Voimaloiden määrä on tippunut 31 voimalaan kun se luonnosvaiheessa oli 41 voimalaa. Voimaloiden määrä on vähentynyt erityisesti pohjoisessa, lännessä ja etelänsuunnassa. Voimalat sijoittuvat aiempaan pienemmälle alueelle, jolloin maisemavaikutukset ovat pienemmät. Voimaloiden määrää vähentämällä vaikutuksia on saatu vähenettyä Viitastenjärven ja Mankila-Sipola maisema-alueiden suuntaan.

Luontoarvot

Kaavaehdotusvaiheessa Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-arviointia on täydennetty. Täydennetty Natura-arviointi toimitetaan ELY-keskuksella lausuntoa varten.

MAALI-alueet on lisätty kaavaselostukseen arvokkaita lintualueita esittävään karttaan. Valtiolle suojelutarkoituksiin osoitettu alue on osoitettu kaavakartalla omalla merkinnällä (luo-2).

Pulkkilan susireviirillä toteutettiin vuonna 2024 erillinen suden ydinreviiriselvitys. Selvityksen perusteella on todettu, että reviirin ydinalue ei sijaitse Taikkonevan hankealueella. Vaikutusten arviointia on tältä osin täydennetty kaavaselostukseen. Karhun osalta talvehtimispesäpaikan sijaintitietoja on tarkennettu vielä ehdotusvaiheessa suurpetoyhdyshenkilöltä. Tiedot kirjattu kaavaselostukseen.

Metsäpeuran osalta vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselostukseen. Suunnittelualue ei panta-aineiston perusteella sijoitu Suomenselän metsäpeurapopulaation ydinlevinneisyysalueelle, mutta vaellusaikaista liikkumista kulkee myös suunnittelualueen kautta. Metsäpeuran vasanhoitoympäristömallin mukaan suunnittelualueen lounaisosassa sijaitseva Näsinneva-Hoikkanevan alue olisi erittäin soveltuvaa ympäristöä vasanhoitojaksolle, mutta pantapeura-aineiston mukaan metsäpeuroja ei oleskele keuhkokuume-alueella. Suunnittelualueelle ei lisäksi sijoitu metsäpeuralle mieluisimpia elinympäristöjä, kuten ojittamattomia soita, vanhoja metsiä ja jäkälikköjä, joten sen ei arvioida olevan elinympäristönä merkittävä metsäpeuralle.

Saukon osalta arviointia on täydennetty kaavaselostukseen. Arvioinnin mukaan Suunnittelualueella on saukolle sopivia virtavesiä, jotka ovat suoristettuja oja. Koska nämä pienet virtavedet jäätyvät talvella, ne eivät ole potentiaalisesti merkittäviä saukon lisääntymispaikkoja. Kuitenkin purojen voimakkaammin virtaavat kohdat, kuten koskijaksot, säilyvät todennäköisesti sulana kovimpia pakkasjaksoja lukuun ottamatta. Tällaiset kohdat soveltuvat saukon talvehtimiseen. Saukko liikkuu säännöllisesti suunnittelualueella tai suunnittelualueen kautta käyttäen suurpetoyhdyshenkilön mukaan

Hirviojaa, Leuanojaa ja Vähäojaa sekä muita isompia metsä- ja suo-ojia siirtyessään vesistöstä toiseen.

Pintavedet

Pintavesiin kohdistuvaa vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa.

Arvokkaat geologiset kohteet

Sähkölinja ei sijoitu ko. alueella kaavoitettavalle alueelle ja kaavoituksessa vaikutusten arvioinnissa keskitytään kaavoitettavaan alueeseen. Korkattivuoren-Rahkovuoren arvokas kallioalueen arvoja on tuotu esille kaavaselostuksessa. Sähkölínjan tarkkaa paikkaa ei ole vielä suunniteltu, joten senkin vuoksi yksityiskohtainen vaikutusten arviointi on vaikeaa. Sähkölínjaa suunniteltaessa yksityiskohtaisella paikallistason toteutussuunnittelussa on mahdollista huomioida arvokkaan kallioalueen erityispiirteet ja niiden säilyminen pylväspaikkojen oikealla sijoittelulla.

Liikenne

Liikenteellisten vaikutusten arviointia on päivitetty kaavaehdotusvaiheessa vastamaan esitettyä kaavaratkaisua. Varsinainen saavutettavuusselvitys tehdään rakennuslupien myöntämisen jälkeisessä yleissuunnitteluvaiheessa. Tällöin tehdään myös erikoiskuljetusreittiselvitys, jossa otetaan huomioon kaikki lausunnossa esitetyt seikat tuulivoimaloiden rakentamisaikaisista kuljetusreiteistä sekä myös tuulivoima-alueen käytön ajan huoltoreiteistä.

Yhteisvaikutukset

Vaikutustenarvioinnissa on otettu huomioon ja arvioitu vaikutukset yhdessä muiden lähimpien hankkeiden kanssa.

Jatkotyö

Kaavoituksesta on mahdollista järjestää ehdotusvaiheen jälkeen alueidenkäyttölain mukainen viranomaisneuvottelu, mikäli se nähdään tarpeelliseksi.

2.8 Pohjois-Pohjanmaan museo / rakennettu kulttuuriympäristö

Museon lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä.

Taikkonevan tuulivoimahankkeen vaikutuksia valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaille maisema-alueille ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteille on arvioitu

YVA-selvityksen yhteydessä. Tässä hankkeessa maisemaltaan herkimpiä ovat voimaloita lähimmät maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet Viitastenjärven rantamaisema ja Mankila-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa, joille kielteiset maisemavaikutukset ovat suuret.

Viitastenjärven rantamaisemien maakunnallisesti arvokas maisema-alue sijaitsee 1,8 kilometrin päässä Taikkonevan voimaloista etelään. Viitastenjärvellä voimaloiden näkymäalue kattaa pääsääntöisesti vesialueen ja rannat, ja vaikutus kohdistuu maiseman arvon lisäksi virkistymismaiseman kokemiseen. Pimeällä myös lentoestevaloja näkyy usein runsaasti. Muutosten vaikutukset arvokkaalla maisema-alueella ovat Viitastenjärvellä ja Siikajoen varrella kohtalaisen ja suuren välillä. Viitastenjärvellä korostuu Leuvanannevan ja Kivinevan tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset Taikkonevan hankkeen kanssa. Kaikkien hankkeiden toteutuessa Viitastenjärven rantamaisemien maakunnallisesti arvokas maisema-alue tulisi saarretuksi korkeilla, maisemaa dominoivilla tuulivoimaloilla lähes kaikilta suunnilta.

Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeessa tulee huomioida hankkeen negatiiviset vaikutukset maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille ja pyrkiä lieventämään näitä vaikutuksia.

Kaavoittajan vastine:

Ehdotusvaiheessa kaavaratkaisun voimaloiden määrä on vähentynyt 31 voimalaan ja voimaloiden sijoittelu on muuttunut. Voimaloiden määrä on vähentynyt, joka osaltaan lieventää maisemavaikutuksia. Ehdotusvaiheessa on laadittu uudet havainnekuvat ja näkemäalueanalyysi, joiden perusteella maisemavaikutukset on arvioitu uudelleen. Maisemavaikutusten arviointi on esitetty kaavaselostuksessa.

2.9 Pohjois-Pohjanmaan liitto

Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 20.1.2022 ja osayleiskaavoituksen 1. viranomaisneuvotteluun 17.11.2023. Pohjois-Pohjanmaan liitto on antanut lausunnon hankkeen YVA-ohjelmasta ja osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 24.3.2023.

Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon. Maakuntakaavan seudullisesti merkittävän tuulivoiman mahdollistava tv-merkintä on alueen erityisominaisuutta kuvaava eli käytännössä tarkemman suunnittelun mahdollistava merkintä, ei tarkka aluerajaus. Kuntakaavoituksessa tuulivoimaloiden alue täsmentyy

tarkempien, voimalakohtaisten selvitysten perusteella. Vaikutusten arviointia laadittaessa erillisessä YVA-menettelyssä yhtenä vaihtoehtona tutkitaan maakuntakaavan mukainen tv-alue, jota verrataan muihin vaihtoehtoihin eli saadaan tarkempaa tietoa toteuttamisen vaikutuksista.

Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on luonteeltaan yleispiirteisin alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kuntakaavaratkaisu voi riittävillä selvityksillä perustellen erota maakuntakaavassa osoitetuista tv-alueiden rajauksista. Hankekohtaiset maakuntakaavaa tarkemmat selvitykset, ympäristövaikutusten arviointi (YVA), mukaan lukien yhteisvaikutusten arviointi ovat ratkaisevina tekijöinä tässä arvioinnissa. Käytännössä osa kuntakaavassa esitetyistä tuulivoimaloista voi sijoittua maakuntakaavan tv-alueen ulkopuolelle, mikäli eroavaisuus on yksityiskohtaisemmassa kaavassa osoitettu ja perusteltu siinä laadituilla, maakuntakaavatasoa tarkemmilla selvityksillä ja vaikutusten arvioinnilla. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.

Tarkemmassa hankesuunnittelussa ja yleiskaavoituksessa on yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioitava Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaiheamakauntakaavan yhteydessä laaditut maakunnalliset selvitykset ja niissä esitetyt lievennystoimenpiteet.

Hankkeen suhde voimassa oleviin maakuntakaavoihin

Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hanhikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.

Kaavaluonnosraportissa on esitetty suunnittelualueen vaikutusalueelle osoitetut Pohjois-Pohjanmaan voimassa olevien vaihemaakuntakaavojen merkinnät ja määräykset ja arvioitu vaikutukset näihin. Sähkönsiirtoreitille ja sen vaikutusalueelle sijoittuvia merkintöjä ei sen sijaan ole esitetty ja ne pitää huomioida ja arvioida kaavaehdotusta laadittaessa. Selostuksessa on tuotu esiin, että Taikkonevan tuulivoima-aluetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena.

Energia- ja ilmastovaihemaaakuntakaava ja TUULI-hanke

Pohjois-Pohjanmaan liitossa on vireillä energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatiminen. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla), jota toteutettiin 1.6.2020-30.4.2023 välisenä aikana. TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys, sähkönsiirtoselvitys, maakotkaselvitys ja maisemaselvitys. TUULI-hankkeen teoreettinen sijainninohjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen tulokset olivat energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa esitettävien tuulivoima-alueiden lähtökohdina. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa seudullisen kokoluokan tuulivoimaloiden alueeksi on maa-alueilla (tv-1) määritelty pinta-alaltaan vähintään 7 km² suuruiset tuulivoimaloiden alueet. Tällaiselle alueelle voisi sijoittua noin 7 voimalaa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluvaiheen kuulemisaineisto (kaavaluonnos) oli nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitettiin sijainninohjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitettiin 1. ja 3. vaihemaakuntakaavassa osoitettuja lainvoimaisia tv-alueita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotusvaiheessa on osoitettu myös valtioneuvoston 18.11.2021 päätöksen mukaiset valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA 2021), uuden luokittelun mukaiset pohjavesialueet (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus) ja vuosina 2019-2023 kartoitetut ja päivitetty perinnebiotoopit (Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Metsähallitus) ja uutena kehittämisperiaatemarkintänä kaasuputken yhteystarve.

Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Taikkonevan tuulivoimapuiston alue tunnistettiin tuulivoimapotentiaaliseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan valmisteluaineistossa Taikkonevan alueelle osoitettiin osittain uutena tuulivoimaloiden alueena (tv-1, 393) yhdessä viereisen Leuvannevan tuulivoima-alueen kanssa.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheessa seudullisesti merkittäviä tuulivoimaloiden alueita (tv-1 ja tv-2) on tarkasteltu uudelleen luonnoksesta saadun palautteen, uusien kansallisten ja maakunnallisten sekä hankkeissa laadittujen selvitystietojen ja yhteisvaikutustarkastelun pohjalta. Tuulivoimaloiden alueet ovat täsmentyneet kaavaluonnoksesta esitetystä ratkaisusta. Tuulivoimaloiden alueisiin on tullut vaikutusten arvioinnin perusteella rajausmuutoksia, alueita on poistettu tai yhdistetty ja joitakin uusia tv-alueita on lisätty.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotuksessa (maakuntahallitus 19.12.2023 § 178) Taikkonevan alueelle on osoitettu uusi tuulivoimaloiden alue tv-1 396 (Leuvanvea). Tuulivoimaloiden alueesta on laadittu kohdekuvaus ja se löytyy energia- ja

ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavaselostuksen liitteestä 2 maakuntakaavoituksen julkisilta verkkosivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/maakuntakaava/ilmastomaakuntakaava/>. Uusi tv-1 396 -alue on muodostunut kahdesta energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnoksessa osoitetusta tv-alueesta. Taikkonevan kohdalla aluekokonaisuutta on pienennetty kauttaaltaan idässä, kaakossa ja etelässä kasvattamalla etäisyyttä maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuurimaisema-alueisiin ja asutukseen. Lisäksi Viitastenjärven asutuksen ja maakunnallisesti arvokkaaseen maisema-alueeseen kohdistuvaa saartovaikutusta on lievennetty niin, että luonnosvaiheessa osoitetujen tv-1 393 (Leuvanneva) ja tv-3, 538 (Kivineva) kaakkoisimmat osat on jätetty rajauksesta pois.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksessa Taikkonevan tuulivoimapuiston vaikutusalueelle on osoitettu myös uusi sähköasema Pihtinevalle, pääsähköjohto ja uusi pääsähköjohto (400 kV) ja pääsähköjohdon yhteystarpeita lähialueen tuulivoimapuistoista Lumijärven ja Pihtinevan sähköasemille.

Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaava-alueen suhdetta vireillä olevan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavaratkaisuun ja tuulivoimarakentamisen yleismääräyksiin on arvioitu kaavaluonnosraportissa. Taikkonevan kaavaluonnosta ei voida kokonaisuudessaan pitää energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotuksen kaavaratkaisun mukaisena, sillä lukuisia voimaloita on sijoitettu vaikutusiltaan herkille alueille maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden välittömään läheisyyteen tv-1 396 -alueen ulkopuolelle.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukainen (MRA 13 §) viranomaiskuuleminen järjestettiin 10.1.-23.2.2024. Viranomais ehdotusvaiheen lausuntokooste ja vastineet palautteeseen hyväksyttiin maakuntahallituksessa 6.5.2024 (§ 85). Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa toteutetaan yleispiirteinen Natura-alueita koskeva selvitys (6/2023-5/2024), jossa tarkastellaan Pohjois-Pohjanmaan Natura-alueille tuulivoimarakentamisesta kohdistuvia vaikutuksia ja Natura-alueiden ulkopuolisten suojelualueiden ekologista verkostoa. Maakuntahallitus käsittelee Naturakokonaisuuden 10.6.2024 kokouksessa. Tulokset saadaan käyttöön Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ehdotusvaiheen julkiseen kuulemiseen syksyllä 2024. Tämä voi myös Taikkonevan osalta tarkoittaa sitä, että vaihemaakuntakaavan tv-1 aluerajaus tarkentuu julkiseen ehdotusvaiheeseen. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2024.

Taikkonevan tuulivoimapuiston kaavaehdotuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaisehdotukseen ja edelleen syksyllä 2024 nähtäville tulevan julkisen kaavaehdotuksen kaavaratkaisuun ja aluetta koskeviin tunnistettuihin vaikutuksiin. Myös energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavoituksen ehdotusvaiheessa

laaditun maisemaselvitysten tulokset ja keväällä 2024 valmistuvan Natura-alueita ja ekologista verkostoa koskevan selvityksen tulokset on huomioitava Taikkonevan tuulivoimapuiston kaavoitusmenettelyssä.

Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan seudullisesti merkittävää tuulivoima-aluetta ei voida hyväksyä ennen kuin alue on maakuntavaltuuston hyväksymässä maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tv-alueena. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätös voi olla valituskäsittelyn alaisena oikeusasteissa eli maakuntakaavan ei tarvitse olla lainvoimainen (kuulutettu voimaan ilman lainvoimaa MRL 201 §:n mukaisesti). Kuntakaavan selvitykset ja kaavoitus voivat kuitenkin edetä ehdotusvaiheen kuulemiseen saakka.

Sähkönsiirto

Sähkönsiirron ratkaisut tuottavat merkittäviä vaikutuksia tuulivoimapuistojen ulkopuolelle. Taikkonevan tuulivoimapuiston sähkönsiirtoreitti sijoittuu suurimmaksi osaksi olemassa olevien voimajohtojen rinnalle, leventäen johtokäytävää 36 metrillä. Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueen kohdalla Taikkonevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtoreitti on linjattu kulkemaan suojelualueen itäpuolitse maakaapelia käyttäen suojelualueelle kohdistuvien haitallisten vaikutusten minimoimiseksi. Ollikkaannevan ja Hevossaarennevanalueille sijoittuu laajahko MAALI-alue (Ollikkaanneva), jota ei nähtävästi ole huomioitu hankkeen YVA-menettelyssä. Maakaapelilinjaus sijoittuu hieman MAALI-alueen rajauksen sisäpuolelle.

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomais ehdotukseen on täydennetty yleisiä tuulivoiman suunnittelumääräyksiä sähkönsiirron osalta siten, että ”lähekkäin sijoittuvien tuulivoima-alueiden liittäminen sähköverkkoon on ensisijaisesti keskitettävä samaan tai olemassa olevaan johtokäytävään ja yhteispylväisiin, yhteistyössä muiden energiantuotannon hankealueiden kanssa”. Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää Taikkonevan hankkeessa suunniteltuja sähkönsiirron ratkaisuja haitallisia vaikutuksia vähentävinä ja maakuntakaavan yleisten suunnittelumääräysten mukaisina.

Pihtinevan sähköasema on tunnistettu useamman lähialueen tuulivoimapuiston liittymispisteeksi ja samaan johtokäytävään on suunniteltu sijoitettavaksi vaihtoehtoisesti myös Leuvannevan ja Kivinevan hankkeiden 400 kV:n voimajohdot. Pohjois-Pohjanmaan liitto edellyttää, että alueen tuulivoimahankkeiden sähkönsiirron kokonaisratkaisua suunnitellaan edelleen yhteistyössä Fingridin, kuntien ja hanketoimijoiden kanssa. Vierekkäisten järeiden voimalinjojen rakentaminen ei ole tämän alueen kokonaisratkaisun näkökulmasta kestävä toimenpide. Sähkönsiirron yhteisvaikutuksia on täydennettävä hankkeen jatkosuunnittelussa kaavaehdotusvaiheessa.

Vaikutukset maisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön

Pohjois-Pohjanmaan liitto nosti osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossaan esille hankkeen todennäköiset merkittävät vaikutukset arvokkaaseen kulttuurimaisemaan ja rakennettuun kulttuuriympäristöön. Aivan suunnittelualueen itä- ja koillispuolella, noin 1,3 km etäisyydellä lähimmästä voimalasta, sijaitsee laaja maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisemaympäristö Mankilan-Sipolan kulttuurimaisemat Siikajokivarressa. Suunnittelualueen eteläpuolella, 1,8 km lähimmästä voimalasta, sijaitsee Viitastenjärven maakunnallisesti arvokas rantamaisema ja noin 7 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta Junnonojan-Koskenrannan maakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema Lamujokivarressa. Kokonaiskorkeudeltaan maksimissaan 300 metriin kohoavat tuulivoimalat tulevat muuttamaan maisemakuvaa Siikajokivarren ja Viitastenjärven kulttuurimaisemaympäristössä. Taikkonevan tuulivoimahankkeen vaikutusalueella sijaitsee myös valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristökohteita ja rakennusperintökohteita.

Taikkonevan tuulivoimahankkeen maisemavaikutusten arvioinnissa on hyödynnetty näkyvyysalueanalyysiä ja havainnekuvia on laadittu useasta eri pisteestä. Havainnekuvien esitystapa pelkästään panoraamakuvamuodossa ei valitettavasti ole onnistunut eikä esitystapa palvele tarkoitustaan. Panoraamakuvien lisäksi havainnekuvat olisi ollut tarpeen esittää normaalikoossa, ihmissilmän maisemaa havainnoivalla esitystavalla. Maisemaan kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vaihtoehtojen vaikutusten merkittävyys yksityiskohdittain esitetty taulukossa. Arvioinnin mukaan hankkeen suurimmat vaikutukset kohdistuvat lähimpään maakunnallisesti arvokkaaseen Mankilan-Sipolan kulttuurimaisema Siikajokivarressa -alueeseen. Lisäksi suuria kielteisiä vaikutuksia on arvioitu kohdistuvan maakunnallisesti arvokkaalle Viitastenjärven rantamaisemat -alueelle. Virkistysmaiseman kokemisen osalta eniten muutoksia kohdistuu vesialueilla liikkuesssa sekä järvien yhteydessä olevien loma-asutusten rannoilla oleskellessa. Kaavaluonnosraportissa ei ole esitetty lieventämistoimenpiteitä haitallisten maisemavaikutusten vähentämiseksi. Taikkonevan tuulivoimapuiston jatkosuunnittelussa (kaavaehdotuksessa) on esitettävä lievennystoimenpiteitä maisemavaikutusten vähentämiseksi.

Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan laatimisen tueksi on valmistunut toukokuussa 2023 selvitys tuulivoimarakentamisen vaikutuksista maisemaan. Selvitys löytyy TUULI-hankkeen nettisivuilta <https://www.pohjois-pohjanmaa.fi/kehittaminen/omat-hankkeet/tuulihanke/>. Taikkonevan tuulivoimahankkeen kaavaluonnosraportin lähtötietoineistojen mukaan vaikutusten arvioinnissa ei ole hyödynnetty TUULI-hankkeen maisemaselvitystä ja siinä esitettyjä, tarkempaan suunnitteluun kohdennettuja lieventämistoimia, mitä liitto pitää puutteena.

Vaikutukset susireviiriin

Sähkönsiirtoreitille ja sen vaikutusalueelle sijoittuvia merkintöjä ei ole esitetty kaavaselostuksessa, sillä sähkönsiirtolinjaa ei kaavoiteta. Hankkeen YVA-selostuksessa on käsitelty myös sähkönsiirtoreitille sijoittuvat merkinnät.

Pulkkilan susireviirillä toteutettiin vuonna 2024 erillinen suden ydinreviiriselvitys. Selvityksen perusteella on todettu, että reviirin ydinalue ei sijaitse Taikkonevan hankkealueella.

YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu läheisten tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia. Yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa eläimistöön, luonnon monimuotoisuuteen ja ekologiin yhteyksiin liittyen sekä maisemaan liittyen. Kaavaehdotusvaiheessa kaavaselostukseen on täydennetty tietoja vireillä ja toiminnassa olevista tuulivoimahankkeista.

2.10 Fingrid Oyj

Tuulivoima-aluetta sivuaa Fingridin 400 kV voimajohto Pysäysperä-Pyhänselkä (Metsälinja) ja 220 kV voimajohto Haapaveden VL-Pyhäkoski.

Meillä ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa nähtävillä olevista materiaaleista. Tässä kaava- ja YVA-lausunnossa ei kuitenkaan oteta kantaa sähkötekniisiin asioihin. Niitä edistetään Fingridin ja hankkeesta vastaavan muun yhteistyön kautta.

Muistutamme, että voimajohtoalueelle tai sen läheisyyteen sijoittuvasta rakentamisesta tulee pyytää Fingridistä erillinen risteämälausunto. Pyydämme toimittamaan lausuntopyynnön ensisijaisesti verkkosivun kautta www.fingrid.fi/kantaverkko/maankaytto-ja-ymparisto/luvat-ja-lausunnot tai tarvittaessa sähköpostilla risteamalausunnot@fingrid.fi.

Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

2.11 Digita

Digitan antenni-tv vastaanottoneuvonnassa Digita Infossa on ajantasainen ja kattava tieto antenni-tv:n vastaanotto-olosuhteista. Vaikutusalueella ei ole todettu katvealuetta.

Digita toteaa, että tuulipuistot voivat aiheuttaa merkittävää haittaa antenni-tv:n vastaanottoon ennen kaikkea radio- ja tv-lähetysasemaan nähden puiston takana olevissa asuin- ja

lomarakennuksissa. Vastaanotto-ongelmat voivat syntyä jo yhdenkin tuulivoimalan tapauksessa. Pahimmillaan tuulivoimala voi estää tv-signaalin etenemisen kokonaan.

Antenni-tv lähetyksiä käytetään myös viranomaisten vaaratiedotteiden välityskanavana. Tuulivoiman aiheuttaessa häiriön antenni-tv vastaanottoihin vaikuttaa se tällöin myös vaaratiedotteiden saatavuuteen ja sitä kautta yleiseen turvallisuuteen. Tämän vuoksi vaikutukset antenni-tv vastaanottoihin tulisi ottaa huomioon myös turvallisuuteen liittyvien vaikutusten arvioinnissa.

Esitämme, että kaavoituksen edetessä, viimeistään rakennuslupien myöntämisvaiheessa:

- hankevastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma tuulivoimalan valtakunnallisen radio- ja tv-verkon lähetyksille aiheuttamien häiriöiden estämiseksi tai poistamiseksi, tai mikäli suunnitelman laatiminen hakemusvaiheessa ei ole mahdollista, hankevastaavan tulee sitoutua laatimaan ja toimittamaan konkreettinen suunnitelma häiriöiden poistamiseksi viranomaisen asettamaan määräpäivään mennessä; ja
- tarvittaessa täsmennetään, että tuulivoimahankkeen hankevastaava häiriön aiheuttajana on velvollinen huolehtimaan häiriöiden poistamisesta sekä siitä aiheutuvista kustannuksista.

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on mietinnössään (LiVM 10/2014 vp - HE 221/2013 vp) todennut, että tuulivoimahäiriössä häiriönaiheuttaja huolehtii tilanteen korjaamiseksi tarvittavista toimenpiteistä ja myös vastaa kustannuksista. Valiokunta on jo aiemmin katsonut, että tämän kaltaisen aiheuttaja vastaa -periaatteen tulisi olla yleisemminkin taajuuksien häiriöiden yhteydessä noudatettava lähtökohta.

Digita toteaa, että antenni-tv:n verkko-operaattori Digitan velvollisuuksiin ei kuulu tuulivoimaloiden tv-lähetyksille aiheuttamien häiriöiden korjaaminen, vaan vastuu kuuluu häiriöiden aiheuttajalle. Näin ollen tuulivoimahankkeesta vastaavan on esitettävä konkreettinen suunnitelma häiriöiden estämiseksi ja poistamiseksi sekä otettava vastuu häiriöiden poistamisesta sekä niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita toteaa, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt ja niiden vaikutukset ja vaikutusalueet voidaan riittävällä suunnittelulla nykyisin ennustaa. Tämän lausunnon kohteena oleva tuulivoimahanke voi muodostaa häiriöitä yhteisvaikutuksena toisien tuulivoimahankkeiden kanssa. Häiriön poistokeinoja toteutettaessa on otettava huomioon myös alueen muut mahdolliset tuulivoiman rakentamishankkeet.

Lisäksi Digita toteaa, että tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden hoitamisessa ei valitettavasti ole alalle syntynyt yleisiä käytäntöjä. Tuulivoimaloiden aiheuttamat häiriöt voivat pahimmillaan estää kokonaan antenni-tv signaalin vastaanoton. Erityisesti tilanteessa, jossa olemassa olevan tv- ja radiolähetysaseman lähistölle sijoitetaan useita tuulivoimaloita,

voidaan pahimmassa tapauksessa ajautua tilanteeseen, jossa tv-signaalin eteneminen estyy kokonaan.

Sen vuoksi onkin erityisen tärkeää, että tuulivoimaloiden tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt pyritään välttämään hyvissä ajoin etukäteen jo voimaloiden suunnitteluvaiheessa tuulivoimaloiden ja verkko-operaattoreiden välisellä yhteistyöllä. Ellei näin tehdä, riskinä on, että tuulivoimaloiden roottoreiden kotitalouksien tv-vastaanotolle aiheuttamat häiriöt jäävät korjaamatta ja kotitalouksien kärsittäviksi. Tästä on jo olemassa valitettavia esimerkkejä (esim. Pori Peitto). Tuulivoimayhtiöt tulee siten jo kaavoitus- ja rakennuslupavaiheessa velvoittaa huolehtimaan siitä, että tuulivoimalat sijoitetaan alueelle siten, että häiriöitä kotitalouksien antenni-tv:n vastaanotolle ei aiheudu. Viranomaisten tulisi päätöksessään tuoda selvästi esiin myös se, että mikäli huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta tuulivoimalat kuitenkin aiheuttavat häiriöitä tv-vastaanotolle, tulee niiden myös huolehtia häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Digita suhtautuu myönteisesti tuulivoiman käyttöön energianlähteenä. Jo toteutetut tuulivoimalat ovat kuitenkin osoittaneet, että tv-lähetysasemien jälkeen rakennetut tuulivoimapuistot voivat aiheuttaa olennaisia häiriöitä tv-vastaanottoon. Mahdollisten tuulivoimaloiden aiheuttamien häiriöiden korjaaminen ei kuulu Digitan velvollisuuksiin ja televisiovastaanoton varmistamiseksi alueella on erittäin tärkeätä, että tuulivoimatoimija huolehtii aiheuttamiensa häiriöiden poistamisesta ja niistä aiheutuvista kustannuksista.

Kaavoittajan vastine:

Kirjataan tiedoksi ja huomioitavaksi jatkosuunnittelussa.

3 Mielipiteet

3.1 Mielipide 1

Hankealue sijaitsee korkeudella 60 – 90 m. Elikä ollaan litorinameren alueella eli happamilla sulfaattimailla sekä mustalieskekivien esiintymisalueella.

Haluaisin kiinnittää huomion muutamiin asioihin selvityksessä. Konsulttitoimisto on tyytynyt ainoastaan toteamaan, että happamilla sulfaattimailla, voi maaperässä luonnollisesti esiintyvistä rikkipitoisista sedimenteistä vapautua hapettumisen seurauksena happamuutta ja metalleja maaperään ja vesistöön. Konsultin lause jatkuu, että myllyt rakennetaan korkeamme.

Turvetuottajilla on velvollisuus ruveta maaperä tutkimuksiin, jos epäillään edellä olevaa. Turvetuotannossa hälytyskellot soivat 100 — 110 m korkeudella. Maaperätutkimukset

toimitetaan inkupoitavaksi. Yleisin poraustiheys turveyhtiöillä 1 / 10 ha. Metsämiehillä korkeus on 80 m. Molemmat toimijat joutuvat tekemään ns" lietetaskut ja laskeutusaltaat. Turvetuottajat joutuvat tekemään nykyisin aina pintavalutuskentän ja myös nykyisin metsämiehet enenemässä määrin.

Selvityksessä ei käy ilmi miten esimerkiksi uusien tieraviojien vedet puhdistetaan kivennäisistä ja mahdollisesti muista haitallisista rehevöitymistä edistävästä ravinteista.

Kun lähdemme ajamaan Pientä Tyngäntie Tyngälle päin. Saavumme Hirviojan jälkeen Iso-kankaan haaralle. Ajettaessa oikealle haaran päähän ja sieltä pyöräytettäessä 10 km ympyrän, niin voidaan havainnoida useampi turvesuo. Kaikilla ko" soilla on veden kanssa hieman ongelmaa ja ovat jatkuvan seurannan kohteena. Lupaehdoissa näillä kaikilla soilla on, että kaivuja ei saa ulottaa kivennäiseen saakka. Lisäksi turvetuottajat ovat velvollisia jättämään kivennäisen päälle 30 cm turvekerroksen. Siikajoen pohjoispuolella sijaitsee pari poistunutta vanhaa suota, joilla ei ollut aikoinaan lupia. Kyseisillä työmailla on kuumaisema edelleen eikä kasvillisuus pääse etenemään.

Selvityksessä ei tuoda esille, miten hankekehittäjä toimii, mikäli vesistön kanssa ilmenee ongelmia. Happamia maita voidaan käsitellä esimerkiksi siten että ne peitetään riittävän syvälle esimerkiksi turpeen alle. Toinen konsti on myös kalkitseminen, esimerkiksi poltettu kalkki. Selvityksessä ei käy ilmi, miten käsitellään myllypaikkojen kivennäismaat. Peitetäänkö, käsitelläänkö ja mistä maat mahdolliseen peittoon.

Selvityksessä ei tuoda esille, miten hankekehittäjä aikoo toimia esimerkiksi seurataksaan hankkeen aikana mahdollisia haittoja esimerkiksi vesistön, liikenteen, pölyn, melun ja muu lisääntyneen kuormituksen.

Selvityksessä ei käy ilmi onko hankealueen kehittäjä teettänyt taustavesinäytteitä, vaikka olin näitä henkikohtaisesti vailla 1 / -24.

Rakennusvaihtoehtoja 1 ja 2 vertaillen, haluaisin kommentoida seuraavaa. Vaihtoehdossa VE 1, mylly 29 ei ole mielestäni hyvällä paikalla. Ko" paikka sijaitsee siten että tien rakentaminen suuntautuu siten että, sillan uudelleenrakentaminen Hirviojan yli, joka on paikan matalin paikka hankealueella eli 60 m. Kyseisessä paikassa ei saada rakennettua järkevää vesiensuojelua. Mielestäni se pitäisi siirtää länteen lähemmäs voimalinjaa eli Haapakaa-rolle. Tänne pystyttäisiin rakentamaan vesienkäsittelyjärjestelmä eli nämä vedet saadaan pintavaluntakentälle Keppinevalle jonne vedet ohjautuvat sillä kantilla nykyisinkin. Lisäksi huomioitavaa on, että mitä useampaa reittiä vedet saadaan menemään, on aina sen parempi koska tällöin vältetään kovilta pistekuormilta. Myllyä 28 siirrettäessä hieman Vähäojan haaraa kohti, saataisiin tällekin hieman puhdistusmahdollisuutta vesistön kannalta.

Rakennusvaihtoehtoa VE2 vertaillen haluaisin kommentoida, että Hirviojan pohjoispuoli eli "kylänpuoli" jätettäisiin rakentamatta. Tässäkin pitäisi rakentamatta jättää myllypaikka 22, vesistöongelmien takia. Sekä muut myllyt kylänpuolelta kuten kerran aikaisemmissa palaverissa on ollut puhetta.

Huomioitavaa myös eläinten puolelta, että Hirviojassa asuu majava hieman Vähäjoan haarasta itään. Alueella asuu myös vakituistaan maakotka pariskunta, jolla on useampi pesäpuu, joita se vaihtaa välillä. Konsulttitoimisto oli havainnut kotkan, mutta esitti sen epäilevästi satunnaiseksi kulkijaksi. Myös alueen asukkeihin kuuluvat karhut ja ahmat. Kaikki edellä mainitut on kuvattu useampaan kertaan riistakameroilla susista puhumattakaan.

Lisäksi haluaisin konsultilta tarkempia vastauksi, että milloin ollaan +/- tilastossa nolilla, kun mietitään rakentamista. Edellisessä Pulkkilan tilaisuudessa konsultti heitti ilmoille sellaisen arvion, jota ei usko kukaan. Jokin aika sitten betonin valmistus aiheutti 8 % hiilidioksidipäästöt kaikista maapallon hiilidioksidipäästöistä. Eli yhden betonitonin tekeminen aiheutti 1,26 hiilidioksidipäästöt. Jalkaan tarvitaan yleensä 65 000 kg terästä. Lisäksi tulee myllyn putki, joka on terästä sekä koneikko (teräs, kupari ja öljy) sekä siivet (lasikuitu). Tähän kysymykseen en saanut Pulkkilassa vastausta. Lisäksi tähän on laskettava kaikki muut "häpäkkeit" päälle esimerkiksi teräksen louhintaa, kupari, öljy ja kuljetukset sekä kaikki muut.

Kaavoittajan vastine:

Happamien sulfaattimaiden esiintymisen todennäköisyys on kaava-alueella pieni tai hyvin pieni. Kaava-alueella sijaitsee mustaliuskejuoni. Kaavaselostuksessa on todettu, että suunnittelussa tulee varautua sulfidisedimenttien esiintymisen selvittämiseen sekä tarvittaviin toimenpiteisiin happamuushaittojen estämiseksi. Happamien sulfaattimaiden käsittelyyn on olemassa Ympäristöministeriön opas: Happamiensulfaattimaiden kansallinen opas rakennushankkeisiin https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/163782/YM_2022_3.pdf

Kaavaehdotusvaiheessa voimalamäärä on pienentynyt ja kaava-alue supistunut eikä esimerkiksi kaavaluonnosvaiheen voimala nro 29 mukaisella sijainnilla ole voimalaa kaavaehdotusvaiheessa, joten Hirviojan ylittäminen tällä kohdalla ei ole tarpeen kaavaehdotusvaiheen mukaisella ratkaisulla. Myös kaava-alueen kaakkoisosassa voimaloiden sijoittelu on muuttunut eikä Hirviojan ylittämiseksi ole siltä osin tarvetta. Hirviojan arvokkaat luontokohteet on osoitettu kaavakartalle luokkoineen.

YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu ehdotus ympäristövaikutusten seurantaohjelmaksi ja se on myös kirjattu kaavaselostukseen. Ilmastovaikutuksia on arvioitu YVA-menettelyn ja kaavoitusmenettelyn yhteydessä, ja kaavaehdotusvaiheessa ilmastovaikutusten arviointia on päivitetty.

Luontovaikutusten arviointi on päivitetty mm. mielipiteessä mainittujen suden, ja karhun osalta. Maakotkaan kohdistuvien vaikutusten arviointi on osa vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu Natura-arviointia. Eläimistöön ei arvioida kohdistuvan merkittäviä vaikutuksia.

3.2 Mielipide 2

Omistamme metsätilan (kiinteistönumero poistettu), jonka läpi sähkönsiirtoreitti SVEA on suunniteltu kulkemaan.

Olemme huolissamme metsätilamme käytöstä tuulivoimapuiston sähkönsiirtoreitin osana. Metsätilamme elinkelpoisuus väistämättä pienenee, jos maakaapeli vedetään sen läpi.

Viitaten sekä viime vuosien mediatietoihin että toisilta metsänomistajilta kuulemiimme tapauksiin tuulivoimapuistohankkeiden yhtenä suurimpana ongelmana ja maakunnissa niitä kohtaan huomattavan paljon vastustusta herättävänä asiana tuntuu edelleen olevan se, että metsänomistajille ei makseta jälkeen jääneen lainsäädännön vuoksi reilua korvausta sähkönsiirtolinjojen osalta pakkolunastuksissa, vaan korvaukset ovat olleet täysin mitättömiä.

Metsätilamme, joka on 1960-luvulla istutettua, nyt päätehakkuuta lähestyvää männikköä, ojitettiin kokonaan uudelleen 11 vuotta sitten. Samassa yhteydessä rakennettiin metsätilamme lounaisnurkasta metsätie metsätilan keskipistettä kohti helpottamaan metsän hoitoa ja hakkuita. Metsätien päässä on kääntöalue. Sekä ojat että metsätie näkyvät kartallakin.

Maakaapelin linjaus pohjoisesta päin tultaessa kulkee metsätilamme halki aluksi pohjois-eteläsuunnassa, kunnes se on laitettu kaartumaan lounaaseen. Silloin se menee metsätilamme metsätien halki. Lisäksi maakaapelivyöhykkeen itäpuolelle on merkitty jääväksi leveä kaistale metsätilaamme. On täysin kestämatöntä ja eikä ole hyväksyttävissä, että näin pienen metsätilan halki rakennettaisiin maakaapelilinja niin, että metsätilaa jäisi voimajohdon toiselle puolelle noin sadan metrin leveydeltä.

Maakaapelivyöhyke voitaisiin laittaa kulkemaan pohjois-eteläsuunnassa koko matkan metsätilamme itäpuolelta tai metsätilamme itälaitaa pitkin niin, ettei sen itäpuolelle jää enää hoidettavaa metsää.

Siksi pyydämme, että maakaapelilinjaa siirretään idemmäksi niin, että se ei tuhoa metsätilamme metsätietä, eikä jätä itäpuolelleen metsätilastamme hyvin hankalasti hoidettavaa ja epätaloudellista kaistaletta.

Oman metsätilamme osalta mielipiteemme on, että mahdollisessa pakkolunastustilanteessa haluamme, ettei metsätilaamme silvota, vaan että meille jää loput metsätilastamme metsätalouskäyttöön yhtenä kappaleena ja siten, että siihen kuuluu jatkossakin metsätilan sisäinen metsätie. Lisäksi haluamme pakkolunastetusta alueesta sellaisen reilun korvauksen, joka on täysin verrattavissa tuulivoimapuistoalueen metsätilojen pakkolunastuskorvauksiin. Sähkönsiirto on loppujen lopuksi yhtä tärkeä osa tuulivoimapuistoa kuin tuulimyllyt, ja sähkönsiirtolinjojen kohdalta maksettavat yhtäläiset korvaukset olisivat sitä paitsi todella pieniä rahoja tuulivoimayhtiön investointikustannuksissa.

Kaavoittajan vastine:

Mielipide on saatettu tiedoksi hanketoimijalle.

Sähkönsiirtolinjan reitin suunnittelun lähtökohtana on ollut pyrkimys saada riittävä etäisyys Ollikkaannevan luonnonsuojelualueeseen. Sähkönsiirtolinjan yksityiskohtainen sijainti tarkentuu voimajohtoon yleissuunnittelun yhteydessä ja voimajohtolinjan sijaintia tullaan tarkistamaan suhteessa kiinteistörajoihin maanomistajille aiheutuvan haitan minimoimiseksi. Korvauksia maanomistajille maksetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

3.3 Mielipide 3

Kaavaluonnoksessa otettu huomioon alueen työllisyys, kuntatalous, ympäristö, ilmasto sekä ihmiset. Odotan hankeen toteutumista.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

3.4 Mielipide 4

Arviointi selostuksessa huomioitu vähimmäisetäisyydet asuin että vapaa-ajan kiinteistöihin jotka ovat riittävät. Vuoden 2022 inventoinnin arkeologiset kulttuuriperintökohteet on otettu huomioon voimala sijoittelussa tiesuunnitelmissa ja sähkönsiirron suunnittelussa, jotka jäävät rakennus toimenpiteiden ulkopuolelle. Hanke omalta osaltaan vastaa ilmasto poliittisiin tavoitteisiin joihin Suomi on sopimuksin sitoutunut.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

3.5 Mielipide 5

Taikkonevan tuulipuiston rakentaminen tuo uusia tuulia pitäjään 2 km etäisyys on riittävä ja onhan kunnanhallitus jo päättänyt sen olen puolesta että myllyjä ei vähennettäisi koska niistä ei ole haittaa esim. Viitastenjärvelle.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

3.6 Mielipide 6

Ojakylän maa- ja kotitalousseura esittää, että Taikkonevan tuulivoimapuistohankkeen sähkönsiirtolinjaa ei tule rakentaa Haapaveden puolelle. Korkattivuori-Aakonvuori alue on merkittävä ja suosittu virkistys- ja retkeilyalue. Suunniteltu uusi ilmalinja pilaa entisestään alueen luonto- ja virkistysarvoja. Alueen lähellä on lukuisia Natura-, luonnonsuojelu- ja suoje-luohjelma-alueita. Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti merkittävät suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Korkatin alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja. Korkattivuorella on Haapaveden kaupungin ylläpitämä retkeilypolku. Lisäksi avolinja tulisi liian lähelle mm. Leppiojanperällä sijaitsevia asuinrakennuksia ja olisi esteenä mm. myös eläinsuojan laajennukselle. Mikäli linja kuitenkin suunnitellaan rakennettavaksi Haapaveden puolelle, tulee se suunnitella maakaapeloituna linjana koko matkalta, ei yksistään luonnonsuojelualueen viereiseltä kohdalta. Me paikalliset asukkaat emme halua uutta avolinjaa elinympäristömme alueelle. ELY-keskuksen tulee ehdottomasti huomioida paikallinen vastustus ja edellä esittämämme asiat päätelmässään.

Kaavoittajan vastine:

Sähkösiirto on olennainen osa hanketta mutta nyt laadittavalla osayleiskaavalla ei ratkaista voimajohdon paikkaa. Uusi linja on suunniteltu rakennettavan pääosin olemassa olevan Fingridin linjan viereen. Uuden linjan aiheuttamia vaikutuksia on pyritty vähentämään juuri sillä, että uusi linja sijoittuu jo olemassa olevan viereen eli alueelle, jossa on jo olemassa olevaa infraa. Sähkölinjan vaikutuksia on arvioitu hankkeen YVA-selostuksessa. Arvioinnissa on otettu huomioon arvokkaat luonto- ja maisemakohteet. Haapaveden lintuvedet ja suot sekä Korkattivuoren Natura-alueille on laadittu erikseen Natura-arvioinnit.

Leppiojanperällä nykyiset lähimmät asuinrakennukset sijoittuvat noin 120-150 metrin etäisyydelle nykyisestä sähkölinjasta.

Korkattivuoren ja Aakonvuoren retkeilyalueilla uusi voimalinja vaikuttaisi lähinnä maisemallisesti mutta retkeilyalueita ja niiden rakenteiden kuten laavujen käyttöön uudella voimalinjalla ei olisi vaikutuksia. Maisemavaikutuksia mm. Korkattivuoren virkistysalueelle on arvioitu kaavaselostuksen maisemavaikutusosiossa.

3.7 Mielipide 7

Taikkonevan YVA-selostus on puutteellinen ja hankkeesta annetaan kuva ettei sillä olisi merkittävää haittaa ympäristölle tai ihmisille. Hanke aiheuttaa merkittävää haittaa sekä itse kaava-alueella että sen ulkopuolella kun tarkastellaan yhdessä sekä Siikalatvan että Haapaveden puolelle suunniteltuja tuulipuistohankkeita. Itse hanke alueella on EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistoa. Lisäksi hanke vaarantaa myös Natura-lintueiden suojelualueen kun otetaan huomioon kaikki suunnitteilla olevat tuulivoimapuistot jotka sijoittuvat sen ympärille. Lisäksi maisemahaitat muodostuvat suuriksi ja alueen nykyinen maisema muuttuu täysin. Myös YVA-selostus on puutteellinen ja yhteisvaikutustenarvioinnissa ei ole huomioitu kaikkia tiedossa olevia hankkeita ja ympäristön vaikutusarvioinnissa ei ole huomioitu niitä tutkimustuloksia jotka osoittavat että voimaloista aiheutuu merkittävää ympäristöhaittaa. Lisäksi hankkeen sähkönsiirtolinja ei saa paikallisen alueen ihmisten hyväksyntää ja se ei ole suunniteltu ympäristön kannalta parhaalla mahdollisella tavalla. Yhteisvaikutuksista maisemiin alueen muiden hankkeiden kanssa todetaan että ne ovat vähäisiä ilman että asiasta on tehty kunnollista selvitystä ja jossa otettaisiin huomioon kaikki muut hankkeet mitkä ovat tiedossa ja paikallisia ihmisiä ei pyynnöstä huolimatta otettu huomioon maisemavaikutuksia selvitetessä.

Mielipiteen loppuun on lisätty 23.3.2023 jättämäni mielipide missä epäkohtia on jo tällöin tuotu esille. Siinä tuotiin esille mm. se että kaavoituksen ja YVA:n yhteydessä tulee suorittaa laaja ja perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi Haapaveden puolella jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko näitä kaikkia toteuttaa ilman että alueen sietokyky ylittyy, koska alue muodostaa luontoarvoiltaan merkittävän kokonaisuuden ja vaarana on että useat hankkeet sen ympärillä pilaavat sen.

ELY:n yhteysviranomaisen on todennut 24.4.2023 Taikkonevan arviointi ohjelmasta mm.seuraavaa:

”Yhteysviranomaisen toteaa, että tuulivoimalat ja voimajohto ovat kauas näkyviä elementtejä, jotka muuttavat maisemakuvaa kohtuullisen paljon. Tuulivoimalat ovat uusina rakenteina silmiin pistäviä muuttaessaan luonnonmaiseman rakennetuksi ympäristöksi. Tuulivoimahankkeissa vaikutukset maisemaan nousevat usein yhdeksi merkittävimmäksi tarkasteltavaksi vaikutustyyppiksi. Arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja arvokkaiden

maisema-alueiden sijoittuessa hankkeen maisemalliselle vaikutusalueelle, tulee arvioida huolellisesti, muuttaako maiseman muutos merkittävästi arvokkaaksi luokiteltujen rakennettujen kulttuuriympäristöjen ja maisema-alueiden perusteena olevia arvoja.”

”Saatujen lausuntojen, mielipiteiden ja yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan vaikutusten arvioinnissa ja vaihtoehtojen vertailussa merkittävimpiä uhkia vaikutustyyppejä tulevat olemaan maisema, luonto etenkin uhanalaisten lajiston osalta, rakennettu kulttuuriympäristö sekä vaikutukset lähialueen muiden tuulivoimahankkeiden kanssa niin maisemaan, luontoarvoihin kuin ihmisiinkin kohdistuvien vaikutusten osalta. Saaduissa mielipiteissä korostuivat myös hankkeen sähkönsiirron vaikutukset siirtolinjan alueen maaomistajiin. Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusarviointi tulee laatia sähkönsiirtolinjan osalta vastaavalla tarkkuudella kuin tuulivoimapuistonkin osalta.”

”Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää erityisen paljon huomiota yhteisvaikutusten arviointiin lähimpien tuulivoimahankkeiden kanssa, sillä hankkeet muodostavat yhdessä erittäin laajan ja merkittävän kokonaisuuden”

”Saatu palaute ja tässä yhteysviranomaisen lausunnossa esitetyt näkökohdat tulee ottaa huomioon arviointiselostusta laadittaessa ja hankkeen jatkosuunnittelussa”

”Arviointiselostuksessa on oltava ehdotus toimiksi, joilla vältetään, ehkäistään, rajoitetaan tai poistetaan tunnistettuja merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia”

”Yhteysviranomaisen toteaa, että visuaalisten vaikutusten lisäksi tulee arvioida myös vaikutukset maiseman rakenteeseen, luonteeseen ja laatuun. Maisemavaikutusten tarkastelualue on yleensä laaja ja tuulivoimalat voivat olla havaittavissa kaukomaisemassa jopa noin 40 kilometriin asti.”

”Lentoestevalot tulevat vaikuttamaan hankealueen ja sen lähiympäristön maisemaan. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida sekä konehuoneen päälle, että voimalatorniin asennettavat lentoestevalot.”

”Havainnekuvia tulee laatia eri vuodenaikoina ja vuorokauden aikoina sekä eri etäisyyksiltä tuulivoimaloista”

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa (Korkattivuoren Natura-alue ja Haapaveden lintuvedet ja suot lintuvesiensuojelu-alue)

Puutteet koskien Natura selvityksiä: LIITE 8 Natura-arviointi, Haapaveden lintuvedet ja suot, LIITE 9 Natura-arviointi, Korkattivuori

Kohdassa 6.9. ja 6.11. kerrotaan että hankkeella ei ole yhteisvaikutuksia alueeseen eikä sillä arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen eheyteen. Selvityksessä kerrotaan että

Haapaveden lintuvedet ja suot- Natura alueen välittömässä läheisyydessä ei olisi muita tuulivoimahankkeita. Kivinevanhankealueelle matkaa 3,6 km. Leuvannevan hankealue 2,8 km päässä Natura alueesta, Piipsannena n.5,2km. Muut tuulivoimahankkeet ovat tämän selvityksen mukaan yli 10 km Natura-alueelta. kohdan 6.9. karttaan (kuva 8) on merkitty em. hankkeet.

Liitteen 8 selvityksessä ei ole kuitenkaan tuotu esille kaikkia hankkeita jotka ovat lähellä Haapaveden lintuvedet ja suot –Natura aluetta. Kyseiset hankkeet joita selvityksessä ei huomioida ovat: Sikokangas (Enersense Wind), Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise, on pienempi hanke joka kiinni Sikokankankaan hankkeessa), Tukkiräme (Ilmatar Oy) , Miekka-suo(Ilmatar Oy), Kokkokangas (Ilmatar Oy) jotka ovat Suojärven yläpuolella.

Kyseisistä alueista Haapaveden kaupunki on hyväksynyt kaavoitusaloitteet. Osassa hankkeissa on myös kaavoitussopimukset hyväksytty, hankkeen Haaponeva (Nordic Generation/Sitowise Oy) suhteen ELY on antanut 10.5.2024 päätöksen jossa todetaan että hankkeessa tulee soveltaa YVA-menettelyä. Edellä mainittujen yhtiöiden omien alustavien selvitysten mukaan edellä mainitut hankkeet soveltuvat erinomaisesti tuulivoimatuotantoon ja hankkeiden kaavoitukset on tarkoitus käynnistää kuluvan vuoden 2024 aikana ja arvioitu kaavojen hyväksyminen tapahtuisi 2025. Haapaveden kaupunki on antanut hankkeista myös puoltavan lausunnon vireillä olevaa Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaesitys viranomaislausuntokierrosta koskien.

Taikkonevan YVA:ssa ei ole otettu huomioon että Natura alueet jäävät kaikkien edellä mainittujen alueiden keskelle. Lisäksi alueiden luonne on tällä hetkellä sellainen että sinne ei näy rakennettuja kohteita ja ovat hyvin luonnontilaisen kaltaisia. Vaikutukset suoalueiden, järvalueiden ja Korkattivuoren maisemiin ovat huomattavat. Lisäksi selvityksessä ei ole tuotu esille että tuulivoimapuistoja on asetettu muualla maailmassa myös käyttökieltoon lintukuolemien takia. Esimerkiksi Ranskassa on joulukuussa 2023 oikeus määrännyt 7 voimalan tuulivoimapuiston käyttökieltoon lukuisten lintukuolemien takia Yksistään vuonna 2019 kyseinen tuulivoimapuisto oli aiheuttaneet yli 1000 linnun kuoleman.

Mikäli kaikki hankkeet toteutuvat niin tällöin Haapaveden lintuvedet ja suot jäävät keskelle isoja tuulivoimapuistoja. Haapaveden lintuvedet ja suot rauhoitusalue on kansainvälisesti merkittävä Natura lintuvesiensuojelualue ja siellä pesii ja asuu huomattava määrä lintuja ja sen läpi menee tärkeitä lintujen muuttoreittejä ja joita linnut hyödyntävät pysähdysalueenaan. Suunniteltujen hankkeiden huomattava määrä toteutuessaan voi vaarantaa alueen suojelutarkoituksen. Lisäksi alueella asuu myös maakotkia ja kalasääksiä.

Edellä mainitut puutteet koskevat myös LIITTEEN 9 Natura selvitystä (Korkattivuori). Lisäksi Korkattivuoren maisemuutosta ei ole tutkittu muiden hankkeiden yhteisvaikutusten suhteen. Vaikutukset tulevat olemaan suuret ja muuttavat alueen maisemaa huomattavasti.

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa koskien maisemamuutoksia

Hanketoimijalle ja kaavoituksen laatijalle on esitetty että laadittaisiin kattava maisema-analyysi Haapaveden puoleiselle alueelle johon vaikutukset myös kohdistuvat. Maisema-analyysissä olisi tullut ottaa huomioon myös muut hankkeet joiden vaikutus kohdistuu Haapaveden Natura-alueille ja maisemallisesti arvokkaille alueille. Tähän ei kuitenkaan suostuttu.

Yhteisvaikutukset maisemaan YVA-selostuksen mukaan

21.3.2 Yhteisvaikutukset

”Maisemavaikutusten osalta yhteisvaikutuksia arvoidaan noin 20 kilometrin säteelle sijoituvien muiden tuulivoimapuistojen hankkeiden kanssa.”

”Yhteisvaikutuksena voi olla maiseman muutoksesta johtuva tuulivoimapuistojen välisten alueiden halittavuuden lasku asuinpaikkana. Vaikutus on kuitenkin kokemuspohjainen ja hyvin vaihteleva eri paikoilla ja riippuu paljon siitä, millä tavalla tuulipuistot kuhunkin kohteeseen näkyvät.

”Lentoestevalojen maisemat näkyvät sekä itse valonlähteiden lisääntymisestä, että pilvistä heijastuvan valon lisääntymisenä. Ympäristössä, jossa ei ennestään ole ollut juurikaan valonlähteitä, voimala-alueiden valot voivat tehdä maisemasta levottoman.”

”Ainali, Osmanki ja Pirnesjärvi jne.. Osa kyseistä alueista on luonnonsuojelualueita. Kyseille alueille syntyy mahdollisesti yhteisvaikutuksia Sikokankaan ja Piipsannenvan voimaloiden kanssa. Voimaloita näkyisi kaikkien hankkeiden toteutuessa useassa ilmasuunnassa.”

Taulukossa 23.1 todetaan että voimaloiden välialueen (7-14km) maisemavaikutus on kohtalainen ja kaukoalueen vaikutukset vähäisiä. Selostuksessa todetaan että maisema-asiat ovat kokemuspohjainen asia ja lentoestevalot voivat tehdä maisemasta levottoman. Taikkonevan hankkeen suhteen todetaan että sen vaikutukset ovat lähinnä vähäisiä.

Esitetty näkemys siitä että vaikutukset ovat vähäisiä on arvioijan näkemys asiasta. Arvioinnissa ei ole huomioitu paikallista näkemystä ja ihmetyttää miksi paikallisilla ei ole oikeutta osallistua arviointiin joka koskee heidän omaa elinympäristöä. Selostuksessa vähätellään maisemahaittoja. Ainalin alueen nykytila muuttuu huomattavasti, koska hankkeita on tulossa alueen ympärille huomattava paljon. Selostuksessa ei ole huomioitu kaikkia Haapaveden alueen ympärille suunniteltuja hankkeita. Yhtiöltä on pyydetty hanketoimijoille (VSB, Leuvanneva, Prokon, Taikkoneva) mm. Ainalin järvien tarkempaa kuvamallinnuksia sekä arvokkaista kohteista ja luonnonsuojelualueilta, kuten esimerkiksi virkistysalueiden kannalta tärkeitä kohteilta: Korkattivuoren retkeilypolun maisematornista ja Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualueen neva-alueelta (Ollikkaanneva, Isoneva). Kuvamallinnus tulisi toteuttaa 360 videona jotta saa selkeän kokonaiskuvan.

Pyyntöihin ei ole suostuttu. Myös Pohjois-Pohjanmaan liitolta on kysytty asiaa ja Pohjois-Pohjanmaan liitto ei ole pyynnöstä huolimatta halunnut laatia Haapaveden alueelle yksityiskohtaisempia suunnitelmia (esim. maisemavaikutusarviointi) kuin maakuntakaava edellyttää, Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan liittyvän Tuulihankkeen vetäjä on suositellut että Haapaveden olisi syytä laatia oma strategia. Haapaveden kaupunkia on pyydetty laatimaan oma tuulivoimastrategia (kuntalais- ja valtuustoaloitteet) jossa on myös ehdotettu maisemavaikutusten selvittämistä. Kaikki aloitteet on hylätty. Siikalatvalla ei ole alueelle omaa erillistä tuulivoimastrategiaa laadittu. Myös yhtiöt/kaavoituskonsultit ovat pyynnöistä huolimatta olleet haluttomia laatimaan edellä mainittuja yhteisvaikutusten arviointeja joten asia vaikuttaa siltä ettei kukaan halua ottaa asiasta mitään vastuuta ja asia jää täten selvittämättä.

Kiinteistöjen arvoon ei tuulivoimaloilla ole yhtiöiden ja kaavoituskonsultin mukaan mitään vaikutusta, uskoo ken haluaa.

Koska yksityisillä kansalaisilla ei ole aikaa ja resursseja käydä läpi monisataa sivuisia niin siihen en ole kyennyt mutta oman tilani kohdalla olevan voimalinjan havainnekuvassa (Kuva 120) rakennatavaksi suunniteltu 400kv siirtolinja on havainnekuvassa sijoitettu olemassa olevien kahden Fingridin linjan väliin, mikä ei vastaa kaavassa ja YVA:ssa olevaa suunnitelmaa eikä se olisi edes mahdollista. Lisäksi kuvan etualalla näkyvän tien varrella joka johtaa Korkativuoren laavulle ja luontopolulle ja sieltä Korkativuoren Natura-alueelle josta on otettu havainnekuvat Taikkonevan suuntaan (102-106) ei anna oikeaa kokonaiskuvaa yhteisvaikutuksista. Vuorelta otetussa kuvassa ei näy mitä ympärillä saattaa on jos muutkin hankkeet kaavoitetaan yksi kerrallaan ilman että mietitään kokonaisuutta. Jotta yhteisvaikutuksia voitaisiin arvioida tulisi laatia laajempi kuva-analyysi. Myös kuvauskohdalla on huomattava vaikutus siihen miten voimalat näkyvät vuorelle. Kuvassa ei ole myöskään hämäräkuva lentoestevalojen suhteen. Vaitiniemeltä otetuista valokuvasovitteista (96-100) puuttuu myös lentoestevalohavainnekuvat.

Mikäli yksikään viranomainen ei valvo tuulivoima-alaan liittyvien toimijoiden työtä, kuten kuvauspaikkojen valintaa ym. hankkeen vaikutusten arvioinnin kannalta voidaan asioista saada monenlaisia vaikutelmia ja arvioita. Mikäli vastuu valvonnasta jätetään yksittäisille kansalaisille lopputulos voi olla huono, erityisesti jos heidän huomioita sekä mielipiteitä ei edes noteerata ja kaikki hankkeet on tarkoitus saada läpi mitä tuulivoimayhtiöt ovat esittäneet. Maisemavaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon paikalliset asukkaat joille haitat kohdistuvat, joilla on paikallistuntemusta, tietävät alueen erityisominaisuudet.

Puutteet sähkönsiirtolinjaa koskien

Sähkönsiirtolinjasta on tarkemmin yhteismielipiteessä (linja maanomistajat). Maanomistajia ei ole alun perin edes haluttu mukaan ja mitään tietoa ei heille ole henkilökohtaisesti tällöin asiasta lähetetty vaikka jo alkuvaiheessa on ollut selvillä ketä asia koskee, koska ilman

siirtolinjaa puisto on hyödytön. Maanomistajien puolesta on kuitenkin eri esitetty vaihtoehtoja joista yksikään ei ole kelvannut. Suunnitelman mukaan siirtolinjasta 5,6 km rakennetaan maakaapelina. Olemme esittäneet yhtenä vaihtoehtona että linja toteutettaisiin koko matkalta näin. Yhtiön mukaan se ei ole mahdollista koska tämä on heille kalliimpaa. Onko maakaapeli parempi vaihtoehto, kun tarkastellaan linjan vaikutuksia ympäristön ja hankkeen sosiaalisen hyväksyttävyyden kannalta. Haluaisimme tietää onko ELY:n mielestä yhtiön saavuttama taloudellinen hyöty tärkeämpi tekijä kuin ympäristötekijät, hankkeen paikallinen hyväksyttävyys ja kuuluuko ilmalinjan rakentamisesta saatava taloudellinen hyöty yhtiölle. Tarkastellaanko YVA:ssa asioita ympäristövaikutusten kannalta vai otetaanko siinä huomioon taloudelliset seikat ja jos otetaan, niin onko yhtiön taloudellinen etu tärkeämpi kuin yksityisomaisuuden suoja. Se asia kenen maita rakennattavaksi suunniteltu linja SVEA koskee ja missä liityntäpiste sijaitsee ei pitäisi olla kenellekään epäselvää mutta siitä huolimatta vedotaan tietämättömyyteen ja siihen ettei yhtiö kykene esisopimuksia maanomistajien kanssa tekemään kuten on he ovat itse tuulivoima-alueella kuitenkin tehneet jo vuosia takaperin.

Yhtiön oikaisupyyntö Siikalatvan kaupungin päätöksestä 7.12.2022:

Prokon 20.1.2023 - sivu 1 / 1 –

Vastaanottaja Siikalatvan kunnanhallitus Pulkkilantie 4 92600 Pulkila Täydennys oikaisuvaatimukseen koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemää päätöstä § 295 Koskien Siikalatvan kunnanhallituksen 7.12.2022 tekemän päätöksen § 295 lisäystä asettaa Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehto, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella, Prokon haluaa täydentää aiempaa huomautustaan ja tuoda lisäksi esille seuraavaa: Prokon haluaa vielä painottaa, että vain harvoissa tilanteissa sähkönsiirtolinja on varmuudella tiedossa ennen tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymistä. Tästä johtuen, hanketoimijat tekevät useammalle eri sähkönsiirtovaihtoehdolle YVA-menettelyn. Prokon haluaa myös tuoda esille, että OAS:ssa sähkönsiirto esitetään toteutettavaksi Haapaveden sähköasemalle. Se, onko tämä sähkönsiirtovaihtoehto lopullinen toteutettava sähkönsiirtoreitti, riippuu muun muassa sähköverkossa tapahtuvista muutoksista, Taikkonevan tuulivoimapuistoon rakennettavien tuulivoimaloiden määrästä ja tehosta sekä muista alueella toimivista tuulivoimahankekehittäjistä. Mikäli kunnanhallituksen tekemä päätös § 295 jää voimaan sellaisenaan, se asettaa Prokonin hankalaan asemaan, jossa maanomistajien kanssa on tehtävä maanvuokrasopimuksia ilman varmuutta siitä tullaanko näitä sopimuksia käyttämään. Jotta Prokonin on mahdollista sopia verkkoyhtiön kanssa sähköverkkoon liittymispisteestä, (liittymispiste määrittää rakennettavan sähkönsiirtoreitin), Prokon tarvitsee lainvoimaisen kaavan. Prokon tiedostaa mahdollisen siirtolinjan maanomistajien turhautumisen ja huolen. Kun tällä hetkellä Prokon tekee uusia maanvuokrasopimuksia, maanvuokrasopimukset laaditaan niin, että sama sopimus, joka tehdään

varsinaisella tuulipuistoalueella, koskee myös siirtolinjan maanomistajia. Valitettavasti Taikkonevan tapauksessa sopimuksen muuttaminen ei ole enää mahdollista. Prokon pyytää kunnanhallitusta oikaisemaan päätöstään niin, että Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ei aseteta ehtoa, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuistoalueella.

Pyydämme huomioimaan myös linjaan liittyvän asukaskyselyyn jätetyn mielipiteen siten että se edustaa laajempaa joukkoa ihmisiä.

Puutteet sidosryhmäpöytäkirjassa

Sidosryhmä kokouksen pöytäkirjasta puuttui asioita joita on tuotu esille ja olemme pyytäneet määrääjänpuutteissa että asiat lisätään siihen:

SÄHKÖNSIIRTOLINJAA KOSKEVASSA ASIASSA

Siirtolinjan maanomistajat ovat alunperin esittäneet Taikkonevan (kuten myös Leuvennava ja Kivineva) OAS:n sekä YVA-ohjelman suhteen seuraavia vaihtoehtoja linja-asian suhteen:

1: Sähköasema itse tuulivoima puistoalueelle, minkä suhteen hanketoimija on ilmoittanut ettei se ole mahdollista.

2.Siirtolinja olemassa olevaan johtoaukeaan. Hanketoimija on ilmoittanut, ettei se olisi mahdollista koska Fingrid ei ole hyväksynyt asiaa. Pyydämme selvittämään miksi tämä ei käy ja miten on mahdollista, että osa jo olemassa olevasta kahdesta rinnakkain kulkevasta Fingridin voimalinjasta on ollut mahdollista rakentaa osalta matkaa yhtenäispylväisiin (suojelualueelle) ja osalta matkaa ei (yksityisten maanomistajien,maa) ?

3. Olemme ilmoittaneet, että voimme tehdä alustavan vuokrasopimuksen mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole mahdollisia. Vertailuhintana olemme esittäneet yhtiöiden tuulivoimapuistoalueelle käyttämiä maanvuokrahintatasoja, jotka ovat melko vaihtelevia. Emme ole päässeet ainakaan tässä vaiheessa sopimukseen asiasta. Lisäksi neuvotteluissa ovat olleet mukana kaksi muuta yhtiötä: VSB (Leuvannevan hanke) ja Kivinevan Tuulipuisto Ky (Kivinevan hanke), joilla on myös vaihtoehtona siirtolinja uudelle Haapaveden Pihtinevan sähköasema.

4. Olemme aikaisemmassa vaiheessa kysyneet siirtolinjansuhteen myös maakaapelointi vaihtoehtoa. Tällöin meille ilmoitettiin, ettei se ole mahdollista. Uutena tietona tässä sidosryhmä kokouksessa tuli meille tieto siitä, että linjan vaihtoehto suojelualueen läpi on poistettu ja ko. alueen kierto maakaapelointina oli lisätty suunnitelmaan. Kysyttäessä asiaa kokouksessa kävi ilmi, että maakaapeloinnin hinta ilmajohtoon verrattuna olisi arviolta noin

viisinkertainen, joka on perusteena sille ettei linjaa tehtäisi muualla matkaa maakaapelointina.

Luonnonmonikäyttöalue ja vaikutukset siihen

Haapaveden puolelle oleva luonnonkannalta tärkeäaluekokonaisuus jää keskelle useampia Tuulivoimapuistoalueita, lisäksi hankkeen siirtolinja menee virkistysverkkoalueen läpi. Tällä hetkellä alue on erämaatyypinen ja sinne ei näy juuri mitään rakennettuja teollisia kohteita. Asia on nostettu asia esille ja pyydetty useammalta taholta jo pidemmän aikaa että tehtäisiin kattavat selvitykset ja maisema-analyysit ja verrattaisiin tuloksia vallitsevaan nykytilaan. Kukaan ei sellaista aio tehdä. Alla on kuvaus alueesta:

Luonnon monikäyttöalueet

Maakuntakaavassa Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualue ja sen ympäristö on merkitty kaavassaluonnonmonikäyttö alueeksi. Alueen suunnittelussa tulisi huomioida maisema ja virkistyskäyttöarvot. Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä arvokkaita luontokohteita sisältäviäaluekokonaisuuksia (Maakuntakaava merkinnät ja määräykset 5.11.2018 tekn.tark.18.6.2019)

Suunnittelumääräysten mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistähuomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjenmuodostamiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvitys, Pohjois-Pohjanmaanliitto 2015 (alla kyseisestä selvityksestä otettuja lainauksia) pohjois-pohjanmaa.fi/wp-content/uploads/2020/08/3623.pdf

Haapaveden luonto- ja virkistyskohteet, 42

Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia. Suunnittelumääräys: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen, sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

- Luonnon monikäyttöalue -merkinnän tavoitteena on edistää maakunnan arvokkaiden luontokohteiden/ -kokonaisuuksien virkistyskäyttöä.

- Paikallisesti merkittävä

- Ulkoilu- ja virkistysalue Aakonvuori sekä luonto- ja nähtävyyshanke Korkattivuori

- Merkittävyyssluokka C Merkittävyyssluokan C-kohteilla on vähintään seudullista merkitystä osa

Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoa.

Vetovoimatekijät

Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat arvokkaat suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet. Haapaveden lintujärvet Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Litukka, Suojärvi ja Köyryrimmen suoalueella sijaitseva Köyrylampi ovat kansainvälisesti merkittävä lintujärvikokonaisuus. Kosteikkokokonaisuutta täydentävät geologisesti arvokkaat alueet sekä maisema- ja kulttuuriympäristön arvot, sekä luonnon virkistyspalvelujen kysyntä.

Aluekokonaisuus palvelee lähikuntien asukkaiden virkistys- ja luontoretkeilykohteena. Virkistyskäytön kannalta vetovoimaisimpia kohteita ovat Ainalin sekä Korkatti-Aakonvuoren alueet. Alueella on myös laajempaa vetovoimaa linturetkelykohteena. Palvelut/palveluväline: Lintutorni (Ainali), luontopolku ja laavu (Korkattivuori). Aakonvuoren alueella on urheilukeskus, kuntorata, moottoriurheilukeskus ja ampumarata, lisäksi Haapaveden kuntakeskuksen palvelut.

Ihmisten terveys, elinolot ja viihtyisyys

Virkistysalueilla ja laajemmin virkistysmahdollisuuksien tarjoamisella on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Maakunnallisen virkistysverkon kehittämisen ja ylläpidon tavoitteena on tarjota alueen asukkaille ja matkailijoille monipuolisia mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Tätä kautta edistetään elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Erilaiset viheralueet ovat keskeinen ulkoilu-ympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys on maaseudun keskeinen vetovoimatekijä; toisaalta lähiluonnon merkitys elämys- ja virkistysalueena korostuu kaupungeissa ja niiden lähialueilla.

Virkistysverkon tavoitteena on myös tarjota maakunnan asukkaille mahdollisuuksia luontosuhteen rakentumiselle aina lapsuudesta lähtien.

Luonnon virkistyskäytöllä on monenlaisia ihmisen hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia. Viherympäristöjen on todettu vaikuttavan edullisesti mm. verenpaineeseen, pulssiin ja painonhallintaan sekä vähentävän aggressiivisuutta ja allergioita. Luonto on tärkeä voimavara monilla terveydenhuollon osa-alueilla, kuten sairauksien ennaltaehkäisyssä, hoidossa ja kuntoutustoiminnassa. Luontoalueiden merkitys kansalaisten terveyden edistäjänä ja hyvinvointisektorin palvelutuotannon toimintaympäristönä, korostuu kaupunkiympäristöissä.

Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmassa on nostettu esiin luonnon hyvinvointivaikutukset ja niidenhyödyntäminen väestön terveyden edistämässä. Virkistysverkon käyttäjälähtöinen kehittäminen on tässäsuhteessa keskeinen toimenpide. Jotta ihmiset saadaan liikkeelle, on tarjolla oltava hyvin saavutettavia ja eri käyttäjäryhmille soveltuvia viheralueita.

Elinkeinot ja talous Viheralueverkoston kestävä hyödyntäminen

Viheralueverkosto ihmisten vapaa-ajan ympäristönä tukee alueen elinkeinojen kehittämistä suoraan ja välillisesti. Elinkeinojen osalta virkistysverkolla tuetaan erityisesti matkailua ja sen kehittämistä. Välillisesti myönteisiä vaikutuksia syntyy, mikäli viheralueet lisäävät alueen vetovoimaisuutta asuinympäristönä sekä yritysten toimintaympäristö. Muiden elinkeinojen osalta virkistystoiminnoilla on vaikutuksia lähinnä metsätalouteen. Muun muassa olemassa olevissa valtion virkistysmetsissä metsätaloutta on sopeutettu siten, että alueiden houkuttelevuusvirkistyskohteena säilyy. Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen virkistysverkko muodostuu myös jatkossa valtaosin olemassa olevista virkistys- ja suojelualueista, joten kokonaisuutena ottaen vaikutukset metsätalouteen ovat samaa luokkaa kuin nykytilassa.

Yleisesti ottaen virkistysverkon kehittäminen korostaa arvokkaan luonto- ja kulttuuriperinnön hyödyntämistä ja merkitystä maakunnan aluerakenteessa. Virkistysverkkoa kehittämällä parannetaan elinympäristön laatua ja ihmisten viihtyvyyttä sekä luodaan edellytyksiä matkailun kehittämiseksi.

Virkistyskäytön vaikutuksia luonnonympäristöön ovat muun muassa melu ja muu häiriö, maastonkuluminen ja roskaantuminen. Vaikutukset voivat olla merkittäviä esimerkiksi linnuston pesimäaikaanherkillä saaristo- ja kosteikkokohteilla. Myös maaston kuluminen voi olla merkittävää suosituimmilla kohteilla ja tiettyjen aktiviteettien seurauksena, esim. ratsastus ja motorisoitu maastoliikenne (crossipyörät, mönkijät). Myös kohteiden huoltamiseen liittyvällä (kesäaikaisella) maastoliikenteellä voi olla vaikutuksia maaston kulumiseen. Muun muassa moottorikelkkailu ja veneily voivat aiheuttaa merkittävää meluhaittaa. Ristiriitaa virkistystoiminnan ja luontoarvojen turvaamisen välillä voi syntyä erityisesti suojelualueilla, joiden ensisijaisena tarkoituksena on alkuperäisen luonnon ja sen kehityskulkujen säilyttäminen. Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkossa luonnonsuojelualueiden rooli on keskeinen; merkittävimmät virkistyskohteet ovat kansallispuistoja ja muita suojelualueita. Myös tässä selvityksessä tunnistetuista alueista suurin osa on Natura 2000 -verkostoon kuuluvia suojelualueita.

Virkistyskäyttö kohdistuu siten keskeisesti alueille, joilla on myös virkistyskäyttöä rajoittavia tekijöitä. Kansallispuistot ovat esimerkkejä alueista joilla yhdistyvät korkeat kävijämäärät ja toisaalta merkittävät luontoarvot. Valtion ja kuntien omistamat virkistysalueet ovat useimmiten ns. monikäyttöalueita, jotka eivät ole yhtä herkkiä häiriöille

Natura 2000 -verkoston alueet

Yleisesti ottaen alueen kuuluminen Natura 2000 -verkostoon ei estä sen hyödyntämistä virkistys- tai luontomatkailun näkökulmasta. Retkeilyn, virkistyskäytön ja luontomatkailun vaikutuksia yksittäisiin

Natura-alueisiin arvioidaan tapauskohtaisesti hoito- ja käyttösuunnitelman tai muun tarvittavan suunnitelman yhteydessä. Lisäksi hankkeiden tai toimenpiteiden vaikutuksia Natura 2000 -alueen suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin ja eliölajeihin arvioidaan tarvittaessa hankekohtaisen vaikutusten arvioinnin yhteydessä (ns. Natura-arviointi). Esimerkiksi linnustollisesti arvokkaille soille, selkävesien luodoille tai uhanalaisten eliölajien esiintymispaikoille voidaan asettaa kulku- tai mairinnousurajoituksia linnuston pesimäaikaan tai muina häiriöherkkinä ajankohtina. Tavoitteellisen virkistysverkon toteuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden luonnonarvoja heikentäviä vaikutuksia, kun alueiden yksityiskohtainen suunnittelu ja kehittäminen toteutetaan kohteiden arvot ja erityispiirteet huomioon ottaen.

Tässä lainaus kuntalaisaloitteen tiivistelmästä. Jätetty Haapaveden kaupungille 23.3.2023. Aloite hylättiin.

Lainaus kunnallisaloiheen tiivistelmästä

”Haapaveden kaupungin tulee mahdollisimman pian laatia tuulivoimaa koskeva strategia, jossa tarkastellaan tuulivoima-alueiden kokonaisvaikutus Haapaveden alueella. Siinä tulee linjata, paljonko voimaloita halutaan Haapavedelle ja mihin kaikkialle ne on aikomus sijoittaa. Strategiassa tulee selvittää kaikki tiedossa olevat hankkeet, myös ne jotka eivät ole merkittynä maakuntakaavaan. Lisäksi lähialueen kuntien hankkeet, jotka sijaitsevat aivan Haapaveden rajalla tulee huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitä on paljon ja Haapavesi kuuluu niiden vaikutuspiiriin. Lisäksi strategiassa tulee ottaa kantaa kaikkiin edellä mainittuihin ongelmakohtiin ja siihen pystytäänkö niitä ratkaisemaan. Strategian laatimisesta tulee vastata taho, joka on puolueeton, eikä kuulu mihinkään edunvalvontajärjestöön ja lisäksi informaatiota tuulivoimaan liittyen tulee jakaa tasapuolisesti myös sen haittavaikutuksia koskien. Mikäli muodostettaisiin työryhmä, niin siihen tulee valita tahoja joita asia eniten koskee ja kuulua sidosryhmiä kuten esimerkiksi niitä kyläyhdistyksiä, jotka sijaitsevat tuulivoimapuistojen läheisyyteen ja joille kohdistuvat suurimmat haitat sekä niitä, joille kohdistuu mahdollisia siirtolinjoista aiheutuvia pakkolunastuksia. Strategiassa tulee kiinnittää erityishuomiota Haapaveden luonnon ja maiseman kannalta merkittäviin kohteisiin. Myös kuvamallinnusten teettäminen tärkeimmistä kohteista tulisi olla mahdollista, koska maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehtävässä maisema-analyysissä tällaista ei ole aikomus toteuttaa. Kuvamallinnoksissa tulisi huomioida kaikki suunnitteille olevat hankkeet. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia ja erityisesti kaikkia niitä henkilöitä, joiden kiinteistöt sijoittuvat potentiaalisten tuulivoima-alueiden

sisälle tai viereen. Esitämme aloitteessamme myös sen, että ennen kuin kaupunki myöntää tuulivoimaloille uusia rakennuslupia tai tekee tuulivoima-alueista uusia kaavoitus sopimuksia, on laadittava edellä mainitun kaltainen kattava selvitys ja yllä mainitut epäkohdat on selvitettävä ja asiasta tiedotettava kaupunkilaisia.”

Ilmoitus rakennuslupahakemuksesta

Ilmoitan samalla tässä mielipiteessä ELY-keskukseen ja Siikalatvan kuntaan että jätän rakennuslupahakemuksen (21.5.2024) vapaa-ajan rakennusta varten. Rakennuslupa jota haen sijoittuu Korkatin uimamontun läheisyyteen joka sijaitsee suunnitellulla hankealueella. Rakennus tehdään havainnekuvan (Arviointi selostus, LIITE 4 kuva 120) oikeassa alareunassa näkyvän tien varteen joka kuvasta katson kaartaa oikealla kuvan takareunassa olevaan metsä-alueeseen ja joka johtaa Korkatin uimamontulle. Taikkonevan kaavaluonnoksen sähkönsiirtosuunnitelmassa sekä YVA-selostuksessa kerrotaan että tuulivoimapuistosta tuleva linja rakennetaan ja toteutetaan olemassa olevien linjojen itäpuolelle nykyisen johtaukean viereen (kuvan takalaita). Havainnekuvassa 120 uusi linja on virheellisesti sovitettu kahden olemassa olevan väliin. Rakennus rakennetaan olemassa olevien voimalinjojen itäpuolelle tien varteen jonka kohdalla Taikkonevan linja suunnitelman mukaan rakennetaan. En hyväksy oman tilani kohdalle tehtyä suunnitelmaa koska suunnitelmassa sanotaan että linja rakennetaan ja toteutetaan kartalle merkityn alueen läpi. Vaadin ELY- keskusta ottamaan kantaa YVA-lausunnoissaan siihen onko siis hyväksyttävää että linja suunnitellaan toteutettavaksi tontin yli ja pyydän kaavoituksesta vastaavaa Siikalatvan kuntaa muuttamaan osayleiskaavassa olevaa sähkönsiirtosuunnitelmaa mikäli jatkavat hankkeen kaavoitusta ilman maanomistajien huomioimista. Pyydän tiedottamaan ja lähettämään mahdollisen kuulemiskirjeen asiasta.

Tiivistelmä

Esitän että kaavanvalmistelu tulee keskeyttää edellä mainittuihin asioihin vedoten . Mikäli ELY-keskus kuitenkin antaa lausunnon jossa puolletaan hanketta sekä esitettyä suunnitelmaa hankkeen siirtolinjan rakentamista avolinjana Pihtinevalle niin ELY-keskuksen tulee lähettää asiasta tiedote kaikille niille maanomistajille joidenka etua ja oikeuksia hanketta puoltava lausunto koskee . Mielipiteen liitteenä toimitan kartan (MML) jossa näkyvät tilusrajat sekä avolinjan paikka (punaisella) josta voitte nähdä ketä kaikkia maanomistajia asia koskee.

Esitin seuraavan mielipiteen 24.3.2023 Taikkonevan tuulivoima hankkeeseen ja kaavoitukseen liittyvässä mielipiteessä jonka tuon uudestaan tässä esille:

Esitän että Siikalatvan Taikkonevan kaavoituksessa tehdään perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi jossa otetaan huomioon kaikki viereiset tiedossa olevat tuulivoimapuistohankkeet ja tarkastellaan voidaanko niitä kaikkia toteuttaa ilman, että alueen sietokyky

Välttämättä kaikki ihmiset eivät ymmärrä mihin sitoutuvat. Kun vuokrasopimuksia on riittävästi, yhtiö tekee kaavoitusaloitteen sekä kaavoitus sopimuksen ja kaavoitus lähtee käyntiin. Hankkeita on siis tulossa paljon ja niitä on tarkoitus viedä eteenpäin mahdollisimman nopeasti.

Yksittäisten kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja tiedotus asioista

Koko maanlaajuisesti tuulivoimahankkeiden suhteen tuulivoimakaavojen laadinnasta vastaavat konsulttialan firmat, jotka ovat etujärjestö Suomen Tuulivoima Ry:n jäseniä. Tuulivoimatoimijat ovat verkostoituneet hyvin tehokkaasti. Myös uuden ilmasto ja energiamaa-kuntakaavan sijainninohjausmallin ja maisema-analyysin laadinnasta vastaa STY ry:n jäsen. Yksittäisten paikallisten asukkaiden etuja ei aja tällä hetkellä kukaan, erityisesti jos henkilölle on hankkeesta aiheutumassa haittavaikutuksia, eikä hän ole taloudellisesti hyötymässä hankkeesta mitenkään. Tämä on johtanut tietyissä tapauksissa epäoikeudenmukaisiin tilanteisiin ja ihmisillä syntyy tunne, että heitä kohdellaan epätasa-arvoisesti, koska päätöksenteossa taloudellinen hyöty nousee yleensä etusijalle.

Tuntuu myös vääryydeltä, että ainoa tapa yrittää vaikuttaa kaava-asioihin, on viedä asioita hallinto-oikeuteen. Kyky laatia lausuntoja tai mahdollinen valitus on tavallisella kansalaisella hyvin rajallinen, joten kansalaisen asema on heikko. Asioihin perehtyminen vie valtavasti aikaa, ja monelta loppuukin tämän takia usko, vaikka voimat vaikuttavat elinympäristöön koko loppuelämän ja myös jälkipolvien elämään. Hyvin harva kansalainen ymmärtää miten esim. kaavoitus etenee ja miten siihen voisi vaikuttaa. Hyvin usein hankkeet on viety jo pitkälle, ennen kuin tajutaan mitä on tapahtunut, ja siinä vaiheessa on vaikutusmahdollisuudet jo menetetty, tai lähes olemattomat, koska asiat on jo käytännössä päätetty. Osalla ihmisistä saattaa muodostua kuva, että selvityksiä tehdään lähinnä selvityksen vuoksi.

Tämän takia olisikin tärkeää, että kunta/viranomaiset suhtautuisivat vakavasti myös haitankärsijän rooliin jääviin ihmisiin ja tiedottaisivat aktiivisemmin ajankohtaisista hankkeista heti alusta lähtien. Kunnan tulisi jo hyvissä ajoin, ennen kuin yhtiöt aloittavat vuokrasopimusten keräämisen, tiedottaa laajasti kaikkia kuntalaisia siitä mitä on alustavasti suunnitella ja mihin. Näin asia ei kuitenkaan ole.

Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu

Tuulivoimahanke alkaa siten, että joko yhtiö lähestyy tietyn alueen maanomistajia tai joukko maanomistajia lähestyy yhtiötä, ja nämä tekevät vuokrasopimuksen maistaan. Alkuvaihe on tiedottamisen osalta yhtiön vastuulla. Ne jotka eivät omista maata suunnitellulla tuulivoima-alueella, mutta saattavat asua alueen läheisyydessä tai omistavat vaikka loma-kiinteistön, jäävät ilman tietoa siitä mitä on tekeillä. Osa alueen maanomistajista ei ole välttämättä kiinnostunut tekemään sopimusta. Näiden maanomistajien asema jatkoa ajatellen saattaa muodostua hyvin huonoksi, mikäli he eivät allekirjoita vuokrasopimusta.

Mikäli tällaisen henkilön maat kuuluvat kaava-alueeseen, hän ei saa mitään korvausta. Tämä on väärin, koska kaava saattaa asettaa rajoituksia maa-alueen käytölle (rakentaminen, virkistyskäyttö jne.) Mikäli maanomistaja on asiassa yksin eikä ole kokemuksia tuulivoimayhtiöiden kanssa pelaamisesta, voi käydä niin että viedään kuin pässiä narussa. Kaavoitusta edeltävä tilanne on myös ongelmallinen koska kun jokin yhtiö tekee kunnalle aloitteen tuulivoimapuiston kaavoituksesta, yhteistyösopimus kunnan kanssa menee helposti ensimmäiselle toimijalle. Lisäksi yhtiöt saattavat antaa kaavoittajalle vaikutelman, että hankkeessa on suuri joukko maanomistajia mukana, vaikka tilanne ei välttämättä näin olisi. Nämä asiat tulisi avoimesti selvittää kaikille kuntalaisille jo hyvissä ajoin ennen kuin kaavoitusta on edes aloitettu.

Lisäksi on joukko maanomistajia jotka eivät edes tiedä, että ovat osa tuulivoimapuistohan-
ketta (sähkönsiirtolinjan alle jäävät) ja tieto asiasta tulee vasta sen jälkeen, kun kaupunki on hyväksynyt kaavan, jolloin yhtiö lähestyy asian tiimoilta. Siirtolinjan alle jäävien osalta tilanne johtaa maiden mahdolliseen pakkolunastukseen. Kaavoituksen aikana heitä ei informoida erikseen, vaikka alustavat sähkönsiirtoreitit on merkitty kaavapapereihin ja niistä on laadittu myös ympäristövaikutustenarvioinnit.

Ensimmäinen yhteydenotto asiasta tulee vasta sen jälkeen, kun tuulivoimapuistokaava on hyväksytty.

Tuulivoimahankkeissa maanomistajat asetetaan hyvin eriarvoiseen asemaan. On niitä, jotka saavat tulevaisuudessa vuokratuloja voimaloista. Nykyiset vuokrasopimushinnat ovat arviolta n. 10 000-20 000/myllynpaikka/vuosi + hehtaari perusteinen korvaus koko-alueelle n. 100–250 e/ha/vuosi, riippuen yhtiöistä ja alueista sekä mikä sopimuksessa laskentaperusteena. Niiltä, joiden maille tuulivoimapuiston sähkönsiirtolinjat tulevat, pakkolunastetaan maat kertakorvauksella.

Kunnan rooli siirtolinjan suhteen on hyvin oleellinen. Jos ja kun vireillä olevat kaavat kunta lopulta hyväksyy, niin kunnanvaltuutetut antavat käytännössä samalla siunauksen voimalahankkeisiin liittyville siirtolinjoille. Tuulivoimayhtiöiden mukaan kaupungin ei tarvitse huolehtia linja-asiasta millään tavoin ja yhtiöt huolehtivat asiasta siten, että lunastavat linjan paikan kaavan hyväksymisen jälkeen.

Kaavaprosessin aikana linjan alustava sähkönsiirtoreitti/reitit on merkitty kaavapapereihin ja siitä tehdään myös ympäristövaikutustenarviointi. Ne tilat, joihin itse siirtolinjan paikka tulee hyvin suurella todennäköisyydellä kohdistumaan, voi melko helposti päätellä jo kaavoitusvaiheessa kaavassa olevista sähkönsiirtoa koskevista kartoista. Näistä ei ole tiedotettu maanomistajia erikseen. Kun kaava on sitten kunnassa hyväksytty, hyvin suurella todennäköisyydellä yhtiö ottaa yhteyttä niihin maanomistajiin, joiden maat on kaavapapereihin siirtoreitin kohdalle merkitty.

Maanhinnasta ei yhtiön tarvitse neuvotella, eikä maanomistajien mielipiteitä tarvitse huomioida, koska maat voidaan siinä vaiheessa pakkolunastaa. Tässä vaiheessa kukaan ei yksittäisiä maanomistajia auta, koska hyvin harvoin asia ketään kiinnostaa vaikka yrittäisit apua jostakin kysyä. Sanotaan vain, että onpa ikävä juttu ja me ei mahdeta asialle mitään, toivotaan että lunastuslaki joskus muuttuisi. Yksikään viranomainen tai kunnanpäättäjä ei ole puolustamassa maanomistajaa siinä tilanteessa. Kun kunnan päättäjiltä asiaa silloin kysyy, he sanovat etteivät tiedä asiasta mitään eivätkä ota mitään vastuuta linjasta, koska yhtiö on se joka siitä asiasta vastaa ja lunastaa linjanpaikan. Pelkkä myötätunto ei hirveästi auta enää siinä tilanteessa. Itse kaavoitusprosessin aikana yhtiöt eivät ole olleet halukkaita sopimaan ennakkoon mitään siirtolinjan alle jäävien kanssa, koska vetoavat siihen etteivät osaa sanoa niiden tarkempaa paikkaa.

Puolustusvoimien arvion mukaan voimaloita on mahdollista rakentaa koko Suomeen jopa 10 000 kpl vuoteen 2030 mennessä ja näistä jopa 4000 Pohjois-Pohjanmaalle. Tämä aiheuttaa sen, että uusia linjoja on tulossa hyvin paljon ja huomattava määrä kuntalaisia ympäri Suomea on joutumassa tahtomattaan hyvin vaikeaan tilanteeseen, kun tuulivoimahankkeiden vuoksi yhtiöt vievät heidän maat lunastamalla, ja osa kuntalaisista on puolestaan tehnyt vuokrasopimuksia yhtiöiden kanssa ja saavat voimaloista hyvinkin korkeaa vuokratuloa. Yhden voimalan vuosituotto saattaa olla jopa miljoona euroa. Tämä herättää monissa kysymyksen, miten kunta ja yhtiöt voivat kohdella kuntalaisia epätasa-arvoisesti. Arviolta lähivuosina koko maassa kantaverkkoa vahvistetaan n. 5200 km matkalta, puistojen vaatimia siirtolinjojen määrää on hyvin vaikea arvioida mutta mikäli voimaloita tulee vaikkapa 10 000 kpl niin tällöin saatetaan puhua myös tuhansista kilometreistä siirtolinjojen suhteen.

Tuulivoimapuiston kaava-alueella vuokrasopimusten tekeminen on yhtiön vastuulla ja ne huolehtivat siitä kuinka asia hoituu, joka on täysin lain mukaista. Hinnoissa voi olla eroja eri yhtiöiden ja alueiden välillä. Usein maanomistajat eivät ole järjestäytyneet, joka saattaa johtaa siihen, että hinnat saattavat vaihdella. Lisäksi jos joku laittaa nimensä paperiin heti, eikä kilpailuta, hinnat voivat jäädä alemmaksi kuin olisi mahdollista ja lisäksi saattaa olla joukko niitäkin, jotka eivät sopimusta haluaisi allekirjoittaa. Kunta tai mikään muukaan taho ei ilmeisesti tätä asiaa valvo. Tilanne voi johtaa siihen, että sopimukset voivat olla hyvin vaihtelevia ja niissä voi olla erilaisia ehtoja jotka saattavat jopa rajoittaa maankäyttöä, vuokra-ajat ovat hyvinkin pitkiä yleensä n. 50 vuotta eli sopimus siirtyy jälkipolville asti.

Selvitys tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksista Pohjois-Pohjanmaalla

Virkistysalueilla on merkittäviä myönteisiä vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen. Ne lisäävät elämisen laatua, hyvinvointia ja asumisviihtyvyyttä. Erilaiset viheralueet ovat keskeinen ulkoiluympäristö ja mahdollistavat lukuisia vapaa-ajan aktiviteetteja. Luonnonläheisyys ja kaunis maisema ovat maaseudun keskeisiä vetovoimatekijöitä. Olisi tärkeää tehdä kokonaisvaikutusten arviointi kaikkien tuulivoimahankkeiden kannalta

siitä, miten ne vaikuttavat edellä mainittuihin alueisiin. Esimerkiksi kuvamallinnusten laatiminen tärkeimmiltä alueilta saattaisi antaa paremman kuvan alueiden luonteen mahdollisista muutoksista ja se antaisi myös kuntalaisille paremman kuvan mahdollisista vaikutuksista esimerkiksi arvokkaisiin maisemiin. Haapavesi on saanut luonnonkauneudestaan mainetta Pohjanmaan helmenä.

Ihmisten terveys, elinolot, hyvinvointi ja viihtyvyys

Tuulivoimahankkeiden vaikutusalueen asukkaita ja kesäasukkaita kuullaan usein vasta kun hankesuunnitelma on jo pitkällä. Informaation välittäminen erityisesti niille ihmisille, jotka asuvat itse kaava-alueen ulkopuolella on ollut usein hyvin olematonta. Tämän lisäksi on ihmisiä, joilla ei ole maita itse kaava-alueella, mutta he asuvat tuulivoimapuistosta 1,5-2 km päässä eivätkä saa mitään korvausta. Näille puistoalueen lähiasukkaille koituu tällöin maise-mahaittaa, mahdollista välkehaittaa, melua, häiriöitä gsm verkossa ja tv/radio lähetyksissä.

Lisäksi tuulivoimaan liittyy ihmisen terveyteen vaikuttavia asioita. Nykyinen tuulivoimaloiden 1,5-2 km etäisyys lähimpiin rakennuksiin tulee harkita uudelleen, koska voimala koot ovat kasvaneet, ja nykyisten voimaloiden kokonaiskorkeus, joita alueelle suunnitellaan, on 300–350 metriä. Moni, joka hyväksyy voimalat, saattaisi tulla toisiin ajatuksiin jos vastaavanlaisia rakennelmia tulisi oman pihapiirin lähetyville. On myös niitä ihmisiä, jotka ovat valinneet asuinpaikkansa nimenomaan sen takia, ettei siellä ole teollista ympäristöä ennestään, vaan kaunista maaseutu- tai luonnonmaisemaa.

Useat kuntalaiset kokevat, että kuntalaisten keskinäinen asema on epätasa-arvoinen. Osa joutuu tyytymään haittoihin ilman mitään korvausta ja perusteluina on se, että voimalat eivät laadittujen vaikutusarviointien mukaan aiheuttaisi haittaa ja täten yhtiöt eivät ole myöskään korvausvelvollisia.

Metsätalous ja metsäkato

Tuulivoimalat, niihin liittyvä tieverkosto ja sähkösiirtolinjat aiheuttavat huomattavan määrän metsäkatoa. Jos tuulivoimarakentamisen ennusteet toteutuvat vuoteen 2030 mennessä 10 000 maatuulivoimalaa aiheuttaisi reilusti yli 100 000 hehtaarin edestä pysyvää metsäkatoa ja lisääntyviä myrsky- ja tuholaisuhoja. Mikäli maatuulivoimaloita rakennetaan 2-3 kertainen määrä, kuten Fingridin liityntäkyselyt osoittavat, niiden vaikutukset ovat moninkertaiset. Mielestämme tämä on asia, joka tulisi myös huomioida kaavoittaessa tuulivoimapuistoja.

Virkistysalueet, luonnonsuojelualueet, maisema-alueet ja luonnonmonikäyttöalue

Vihreällä siirtymällä ei voida perustella luonnon monimuotoisuuden vähenemistä. Tuulivoima rakentamisen seurauksena joudutaan pysyvästi aukkohakkaamaan metsää yhtä voimalaa kohti n. 1-1,5 hehtaaria. Tämän lisäksi joudutaan metsää tuhoamaan tieverkoston ja

sähkönsiirtolinjojen alta huomattavia määriä. Tuulivoima-alueita on suunniteltu virkistys-alueiden, luonnonsuojelualueiden ja arvokkaiden maisema-alueiden läheisyyteen. Osa alueista saattaa jäädä jopa tuulivoimapuistojen ympäröimäksi.

Haapaveden puolella lähellä Siikalatvan rajaa aluekokonaisuuksina mainittakoon kansainvälisesti merkittävä Haapaveden lintuvedet ja suot (Natura 2000 rauhoitusalue), joka on myös maakuntakaavaan merkitty luonnonmonikäyttöalueeksi (Haapaveden luonto- ja virkistyskohteet nro. 42, osa Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoa).

Alueen lähellä on lukuisia IBA- FINIBA, Natura-, luonnonsuojelu-, ja suojeluohjelma-alueita. Aluekokonaisuuteen kuuluvat Haapaveden kuntakeskuksen pohjoispuolella sijaitsevat kansainvälisesti merkittävät suo- ja lintuvesialueet sekä Korkatti- ja Aakonvuoren alueet.

Korkatin alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja. Korkattivuorella on Haapaveden kaupungin ylläpitämä retkeilypolku, ja sieltä avautuu näkymät suunnitelluille tuulivoima-alueille useaan eri ilmansuuntaan. Korkattivuori (Natura 2000) ja Korkattivuori-Rahkovuori (KAO110045) kallioalue muodostavat poikkeuksellisen luontokokonaisuuden. Korkattivuori on Pohjois-Pohjanmaan läntisen osan korkein paikka. Sen tekevät mielenkiintoiseksi retkeilykohteeksi Pohjois-Pohjanmaalla poikkeukselliset näköalat ja luontopolku. Vuorelta avautuu alueellisesti hyvin poikkeukselliset maisemat kilometrien päähän Natura 2000 lähijärville ja soitten suojelualueelle. Maisema on vielä toistaiseksi hyvin erämaatyypinen eikä sieltä näy juuri muuta kuin laajat metsät, järvi- ja suoalueet. Lisäksi Korkatista näkyy maatalousaluetta, harvaa asutusta ja lähinnä Ojakylän suunnalta enemmän maataloja/rakennuksia. Vuorenhuippu kohoaa 186,8 metriä merenpinnan yläpuolelle. Korkeuseroa läheiseen suojelusuoalueeseen on 50 metriä ja Ojakylän aukeaman keskipaikoille 80 metriä. Vuoren kallioisella laella sijaitsevan entisen palovartiotornin alin taso on kunnostettu näköalapaikaksi. Alue on erämaatyypinen toistaiseksi. Alueella sijaitsee laavu ja se on paikallisesti hyvin suosittu retkeilykohde. Jatkossa maisemaa hallitsivat tuulivoimalat useasta suunnasta. Siikalatvan puistoalueiden lähimmät voimalat ovat Korkattivuorelta noin reilun 10 kilometrin etäisyydellä ja Siikalatvan hankkeisiin liittyvä siirtolinja kulkisi suunnitelman mukaan alueen vierestä.

Natura 2000 Ainalin lintujärviin kuuluvat Ainali, Apaja, Haapolampi, Korkatti, Kypärä, Lintukka, Suojärvi ja Köyrylampi, joka sijaitsee Köyryrimmen suoalueella, sekä laajoja, lähinnä Metsähallituksen omistamia suojeltuja suoalueita joita on ennallistettu. Suoalueilta ei näy tällä hetkellä juuri yhtään rakennettua ympäristöä. Aavoilta soilta näkyy Mieluskylän tv- ja radiomasto ja osalta suoalueelta Korkattivuorella oleva vanha palovartiotorni ja gsm-masto, mutta muuten suoalueet ovat lähes luonnontilaisen kaltaisia. Useat tuulivoimalahankkeet ovat ristiriidassa tämän olemassa olevan luontomaiseman kanssa.

Alueella on runsas linnusto ja alueella pesii myös maakotka ja kalasääksi. Alueen läpi kulkee tärkeä lintujen syysmuuttoreitti ja alueen järvet ja suot toimivat lintujen levähdyspaikkoina

(kurjet, joutsen, arktiset vesilinnut). Ainalin alueella sijaitsee huomattavasti myös muita yksityisten omistamia maisemallisesti tärkeitä kohteita joita ei tässä tarkemmin eritellä. Niitä on kirjattu tarkemmin selvityksiin, joissa on kartoitettu arvokkaita perinnebiotooppeja kuten esimerkiksi rantalaitumia, mm. Korkatin ja Ainalin rantalaidunnusalueet, jotka sijaitsevat Natura 2000 alueella. Niissä pidetään yllä avointa perinteistä rantalaidun maisemaa, joihin ei maisemallisesti kohdistu mitään teollisuusrakentamista. Lisäksi alueelta löytyy kulttuurihistoriallisesti arvokkaita vanhoja pihapiirejä.

Korkattivuori ja Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualue jäisivät tuulivoimateollisuusalueiden ympäröimäksi, mikäli kaikki Siikalatvan ja Haapaveden suunnitteilla olevat hankkeet toteutuisivat. Laajoilla aavoilla suo- ja vesialueilla tuulivoimalat näkyvät kauas. Mikäli voimalat ovat 300-350 metriä korkeita ja puistoalueiden määrä on suuri, niillä on merkittävä vaikutus alueen järvimaisemiin. Maisema on tällä hetkellä hyvin erämaatyypinen ilman mitään teollisuusrakennuksia.

Maakunta kaavassa Haapaveden lintuvedet ja suot suojelualue on merkitty kaavassa luonnonmonikäyttö alueeksi. Alueen suunnittelussa tulisi huomioida maisema ja virkistyskäyttöarvot. Merkinnällä osoitetaan virkistyskäytön kannalta kehitettäviä, arvokkaita luontokohteita sisältäviä aluekokonaisuuksia (Maakuntakaava merkinnät ja määräykset 5.11.2018 tekn.tark.18.6.2019) Suunnittelumääräysten mukaan alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Maakuntakaavan keskeneräisyys ja ympäröivien hankkeiden kokonaisvaikutusten arviointi

Uusi ilmasto- ja energiamaakunta kaava on vielä luonnosvaiheessa. Sen tulisi ohjata tuulivoimarakentamista isossa mittakaavassa. Koska maakuntakaava on vielä keskeneräinen, tulee Taikkonevan tuulivoimapuistokaavan kokonaisvaikutusten arviointiin kiinnittää kaavoituksessa erityistä huomiota. Kaavaa laadittaessa tulee ottaa huomioon mm. Haapaveden puolelle sijoittuva edellä mainittu aluekokonaisuus ja suorittaa laajempi arvio siitä miten kaikki puistohankkeet siihen vaikuttaisivat. Puistoja on suunnitteilla Haapaveden puolella ainakin seuraavasti: Sikokangas-Haaponeva, Piipsanneva-Tuulikaarto, Suojärven pohjoispuolella oleva Tukkiräme ja ilmeisesti Karhukankaan tien länsipuolelle on myös jotain alustavia suunnitelmia (Umpiperäntie). Haapaveden viereen on Siikalatvan puolelle on suunnitteilla mm. Leuvanneva, Taikkoneva ja Kivineva.

Maakuntakaavan laadinnan yhteydessä on tarkoitus selvittää Pohjois-Pohjanmaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja kulttuuriympäristön sielokyky seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamisen aiheuttamille vaikutuksille, havainnollistaa merkittävät vaikutukset, arvioida mahdollisesti syntyvien vaikutusten

merkittävyyttä ja esittää maakuntakaavaan ehdotusvaiheessa tarvittavia merkittäviä negatiivisia vaikutuksia ehkäiseviä toimia. Maisemavaikutusten arviointi tuulivoimarakentamisen - oppaan (2016) maalle sijoittuvien tuulivoimaloiden teknisenä lähtökohtana on noin 210 metrin kokonaiskorkeus nyt vireillä olevissa tuulivoimapuistohankkeissa voimaloiden kokonaiskorkeus on 300-350 metriä. Tämän vuoksi YM:n opasta ei voi suoraan soveltaa nykyisen tuulivoimatuotannon vaikutusten arvioinnissa.

Esitimme syksyllä Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavaluonnoksesta mielipiteen jossa toimme esille että kaavaluonnoksen mukainen tuulivoima-alueiden määrä ja tuulivoimaloiden koko on ristiriidassa alueen nykyisiin arvoihin, jotka kiistattomasti heikkenevät mikäli kaava toteutuu ilman muutoksia. Esitimme myös että tärkeimmistä arvokkaista maisemakohteista sekä kulttuurihistoriallisesti merkittävien pihapiirien kohdilta sekä myllyjen lähelle sijoittuvien lähimpien rakennusten pihapiireistä tulisi olla mahdollisuus saada kuvamallinnus. Jotta tuulivoimapuistot voivat saada sosiaalisen hyväksynnän, ne eivät saa pilata maisemia. Jotta olisi mahdollisuus saada mahdollisimman yksinkertainen ja kansantajuinen selvitys pyysimme että maakuntakaavan maisemavaikutusselvityksessä tulisi tehdä myös kuvamallinnuksia ainakin tietyiltä tärkeimmiltä maisemaltaan herkiltä alueilta joihin kohdistuu mahdollisia haittavaikutuksia. Toimistotyönä tehtävä kirjallinen selvitys ilman, että suunnittelija jalkautuu maastoon, ei anna mielestämme riittävän yksinkertaista ja selkeää kuvaa siitä, miltä asiat maastossa saattavat näyttää ja johtaa helposti siihen, että selvityksestä tulee lähinnä muodollinen.

Saimme vastauksen että maisema-analyysin suhteen kuvamallinnuksia ei aiota tehdä ja työ suoritetaan lähinnä karttatarkasteluna. Kuvamallinnuksia tehdään kuulemma siinä vaiheessa kun puistoalueista laaditaan yksityiskohtaisempia kaavoja. Tämän perusteella esitämme että Taikkonevan kaavoituksessa kuvamallinnuksia tulee tehdä mahdollisimman laajalta alueelta myös Haapaveden puolelta ja huomioida kaikki Haapaveden virkistysverkkoalueen ympärille suunnitellut tuulivoimapuistot. Erityishuomiota tulee kiinnittää Haapaveden luonnon ja maiseman kannalta merkittäviin kohteisiin kuten esimerkiksi Natura järvi- ja suoalueet sekä Natura 2000 Korkattivuoren alue. Kuvamallinnoksissa tulee huomioida kaikki suunnitteilla olevat hankkeet. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia vaikutusalueella asuvia ihmisiä.

Tiivistelmä

Mikäli kaikki Siikalatvan ja Haapaveden tällä hetkellä suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet toteutuvat seutu menettää luonnonkauden sekä ympäristö- ja virkistysarvot heikkenevät. Tämän takia tulee suorittaa perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi, jota varten tulee huomioida kaikki tiedossa olevat tuulivoimahankkeet, myös ne jotka eivät ole merkitty ilmasto- ja energiamaakuntavaluonnokseen. Myös Haapaveden puolelle olevat hankkeet tulee huomioida kokonaisvaikutusten arvioinnissa, koska niitäkin on paljon. Lisäksi

kaavoituksessa tulee kiinnittää erityishuomiota myös Haapaveden luonnon ja maiseman kannalta merkittäviin kohteisiin. Myös kuvamallinnusten teettäminen tärkeimmistä kohteista pitää olla mahdollista, koska maakuntakaavan laadinnan yhteydessä tehtävässä maisema-analyysissä tällaista ei ole aikomus toteuttaa. Kuvamallinnoksissa tulisi huomioida kaikki suunnitteille olevat hankkeet. Asiasta tulee tiedottaa mahdollisimman kattavasti kaikkia kuntalaisia ja erityisesti kaikkia niitä henkilöitä, joiden kiinteistöt sijoittuvat potentiaalisten tuulivoima-alueiden sisälle tai viereen. Mikäli ei ole olemassa selkeää kokonaiskuvaa siitä paljonko hankkeita on kaiken kaikkiaan, johtaa se tilanteeseen jossa tuulivoima-alueiden sekä voimaloiden määrä nousee hyvin korkeaksi. Myöskään liiallinen kiire ei edesauta hyvää lopputulosta. Maakuntakaavassa ei tehdä tarkempia kuntakohtaisia kokonaisvaikutusarviointeja vaan siinä tarkastellaan yleisesti koko Pohjois-Pohjanmaan aluetta. Lisäksi edellä mainitut ongelmat on ratkaistava, kaavoituksen aikana koska ne saattavat osan kuntalaisista epätasa-arvoiseen asemaan. Laaja ja perusteellinen kokonaisvaikutusten arviointi on tärkeä jotta jokainen kuntalainen voisi muodostaa kuvan siitä, miten vallitseva ympäristö tulisi muuttumaan tulevaisuudessa. Kaavoituksessa täytyy ottaa huomioon alueen maanomistajien oikeusturva ja tasapuolinen kohtelu siten, ettei ketään jätetä oman onnensa nojaan tai yhtiöiden armoille. Myös tuulivoimama-alueiden läheisyydessä asuvien mielipide tulee ottaa huomioon. Pelkällä muodollisella asukaskyselyllä ei ole mitään merkitystä. Se, että osalle jää pelkät haitat ilman korvauksia, ei ole hyväksyttävää. Mikäli hankkeita kaavoitetaan ja toteutetaan yksi kerrallaan ilman kattavaa kokonaisvaikutusten arviointia, on olemassa riski, että yksittäisiä hankkeita kaavoitettaessa jää kokonaisvaikutusten arviointi liian hataraksi ja muodostuu tilanne, jossa voimaloiden määrä nousee liian suureksi.

Kaavoittajan vastine:

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on osa vaikutustenarviointia. YVA-menettelyn yhteydessä on arvioitu läheisten tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksia ja kaavoitusvaiheessa vaikutusten arviointia on päivitetty. Yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa eläimistöön, luonnon monimuotoisuuteen ja ekologiin yhteyksiin liittyen. Yhteisvaikutusten arvioinnissa on huomioitu ne lähimmät hankkeet, joilla voisi olla merkittäviä vaikutuksia.

Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueelle on laadittu Natura-vaikutusten arviointi. Natura-arviointia on täydennetty ja päivitetty vastaamaan suunniteltua ratkaisua kaavaehdotusvaiheessa. Natura-arvioinnin täydennys toimitetaan ELY-keskukselle lausuntoa varten. ELY-keskus antaa Natura-arvioinnin riittävyydestä oman lausuntonsa. Korkattivuoren Natura-arvioinnista saadun lausunnon mukaan Natura-arviointia ei ole ollut tarpeen täydentää.

Ehdotusvaiheessa kaavaratkaisun voimaloiden määrä on vähentynyt 31 voimalaan ja voimaloiden sijoittelu on muuttunut. Voimaloiden määrä etenkin alueen kaakkoisosassa on vähentynyt, joka osaltaan lieventää maisemavaikutuksia. Ehdotusvaiheessa on laadittu uudet havainnekuvat ja näkemäalueanalyysi, joiden perusteella maisemavaikutukset on arvioitu uudelleen.

Sähkönsiirtolinjat ovat alustavia ja voivat vielä jatkosuunnittelussa muuttua. Sähkönsiirtolinjaa ei kaavoiteta, joten sähkönsiirtolinjan rakentaminen ei kuulu kaavoitusmenettelyyn. Korvauksia maanomistajille maksetaan kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

*Taikkonevan kaavaehdotusvaiheessa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaava on edennyt siihen vaiheeseen, että maakuntavaltuusto on hyväksynyt sen 27.5.2025.*

Puutteet yhteisvaikutusten arvioinnissa koskien maisemamuutoksia

Maisemavaikutusten arviointi on laadittu voimassa olevan ohjeistuksen mukaisesti. tuorein maisemavaikutusten arviointia koskeva ympäristöministeriön laatima ohjeistus on vuodelta 2024. Maisemavaikutusten arvioinnin on laatinut maisema-arkkitehti ja arviointi on laadittu ohjeistuksen mukaan. Tuulivoimaloiden rakentaminen muuttaa väistämättä alueen metsäistä ympäristöä ja maisemaa. Maiseman kokeminen on kuitenkin subjektiivista, eli maisema ja maiseman muutos voidaan kokea monella tapaa.

Maisemavaikutusten arvioinnissa on arvioitu myös yhteisvaikutukset lähimpien hankkeiden kanssa. Korkattivuoren näkötorvista on laadittu ehdotusvaiheessa havainnekuvat.

Kaavaprosessin lausuntomenettelyillä varmistetaan, että saadaan myös viranomaisten näkemys kaavasta ja sen vaikutusarviointien riittävydestä.

Puutteet sähkönsiirtolinjaa koskien/ Puutteet sidosryhmäpöytäkirjassa

YVAssa on arvioitu hankkeen vaikutuksia monelta kannalta myös sähkölinjan osalta. Sähkölinjan aluetta ei kaavoiteta, joten kaavassa ei oteta kantaa sähkölinjan sijaintiin tai toteutustapaan. Sähkönsiirtolinjan yksityiskohtainen sijainti tarkentuu voimajohtoon yleissuunnittelun yhteydessä ja voimajohtolinjan sijaintia tullaan tarkistamaan suhteessa kiinteistörajoihin maanomistajille aiheutuvan haitan minimoimiseksi. Korvauksia maanomistajille maksetaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Sidosryhmä pöytäkirjalla tarkoitettaneen YVAn aikana järjestettyä seurantaryhmää. Seurantaryhmä on tiedonjako tilaisuus, joka ei ole varsinainen kokous, josta laadittaisiin tarkkaa pöytäkirjaa. YVAn ja kaavan nähtävilläolo aikoina pyydetään osallisilta palautetta, ja tällöin saapuneet palautteet käsitellään ja kaavavaiheessa niihin laaditaan vastineet.

Luonnonmonikäyttöalue ja vaikutukset siihen

Vaikutuksia on arvioitu luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaille alueille. Maiseman osalta arvokkaille maisema-alueille kohdistuvien vaikutusten lisäksi on huomioitu myös paikalliset maisemat. Havainnekuvien avulla tuodaan esille maisemassa tapahtuva muutoksen suuruus.

Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueelle on laadittu Natura-vaikutusten arviointi. Natura-arviointia on täydennetty ja päivitetty vastaamaan suunniteltua ratkaisua kaavaehdotusvaiheessa. Osayleiskaavasta ei aiheudu sellaista haittaa, joka estäisi maakuntakaavassa osoitetun maankäytön tai maakuntakaavan tavoitteiden toteutumisen. Uuden rakentamisen myötä maisema muuttuu paikoin mutta se ei estä alueiden käyttämistä virkistykseen. Myös reittejä eri alueiden väleille voidaan edelleen toteuttaa.

Ilmoitus rakennuslupahakemuksesta

Rakennuslupahakemukset käsitellään kunnan rakennusvalvonnassa. Sähkölinjan aluetta ei kaavoiteta, eikä kaavassa ei oteta kantaa sähkölinjan sijaintiin tai toteutustapaan.

Tiivistelmä

Mielipiteessä esitetään, että Taikkonevan hankkeessa tulisi tehdä kokonaisvaltainen arviointi. Taikkonevan hankkeessa on laadittu vaikutusten arviointi sekä Taikkonevan osayleiskaavan mahdollistavasta hankkeesta sekä arvioitu yhteisvaikutuksia lähimpien tuulivoimahankkeiden kanssa niistä saatujen viimeisimpien tietojen perusteella.

Yksittäisten kuntalaisten mahdollisuus vaikuttaa asioihin ja tiedotus asioista/ Maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu

Osallisilla on mahdollisuus vaikuttaa kaavoitukseen ottamalla kantaa kaavan eri vaiheissa. Kaavaluonnosvaiheessa annetaan mielipiteet ja tulevassa kaavaehdotusvaiheessa on mahdollista edelleen jättää muistutus kaavasta.

Kaavoituksen eri vaiheista tiedotetaan kuten alueidenkäyttölaki ja maankäyttö- ja rakennusasetus velvoittavat.

Selvitys tuulivoimarakentamisen maisemavaikutuksista Pohjois-Pohjanmaalla

Kaavaratkaisusta on laadittu havainnekuvia kattavasti eri puolilta hanketta, jotta voidaan tuoda esille rakentamisen aiheuttamat muutokset maismassa.

Ihmisten terveys, elinolot, hyvinvointi ja viihtyvyys

Taikkonevan hankkeesta on laadittu melu- ja välkemallinnukset, joiden perusteella voidaan arvioida aiheutuuko tuulivoimaloiden toteutumisesta melu- tai välkevaikutuksia. Laadittujen mallinnusten perusteella lähialueen asutukselle ei aiheudu asetusten mukaisten raja-arvojen ylittäviä vaikutuksia.

Metsätalous ja metsäkato/ Virkistysalueet, luonnonsuojelualueet, maisema-alueet ja luonnonmonikäyttöalue

Rakentamisen piiriin päätyvä maa-ala (voimala-alueet, sähköasemat, huoltotiet) on tyypillisesti muutaman prosentin luokkaa kaavoitettavaa aluetta kohden.

Maakuntakaavan keskeneräisyys ja ympäröivien hankkeiden kokonaisvaikutustenarviointi

Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava on hyväksytty 27.5.2025. Taikkonevan kaavaselostuksessa on arvioitu osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan. Taikkonevan kaava ei estä maakuntakaavassa esitetyn maankäytön toteuttamista tai maakuntakaavan tavoitteiden toteutumista.

3.8 Mielipide 8

Ainalin osakaskunta esittää että, YVA-arvioinnissa tulee huomioida Haapaveden puolella olevat Ainalin osakaskunnan omistamat järvet. Osakaskunnan järvien pinta-ala on yhteensä 1517 hehtaaria ja osakasluettelon mukaan osuuksia yhteisiin alueisiin on noin 450 tilalla. Suurin osa osakaskunnan järvistä on Natura-aluetta. Tällä hetkellä rantamaisema on suurimmalta osin hyvin luonnontilainen. Järvet ovat virkistyskäytössä ja siellä harjoitetaan aktiivisesti sekä metsästystä että kalastusta. Rakennettua teollisuusaluetta ei alueiden ympäristössä ole. Tuulivoimalat muuttavat järvimaisemia nykyisestä, ja heikentävät täten niiden viihtyvyyttä ja arvoa. Järvimaisemien rumentumista ei korvata mitenkään. Jakokunta esittää, että osakaskunnan hoitokunnan edustajilla tulee olla oikeus osallistua Taikkonevaa koskevaan maisemaselvitykseen. Osakaskunnan edustajilla tulee olla mahdollisuus esittää siellä näkemyksensä asiaan, koska paikallisia ihmisiä tulee kuulla ja ottaa heidän

mielipiteensä huomioon. Asiassa on lähestytty aikaisemmin yhtiötä ja esitetty että kuvamallinnuksia tuulivoimaloiden suhteen pitää tehdä Ainalin osakaskunnan järville ja yhteisvaikutusten arvioinnissa on myös samalla huomioitava muut tuulivoimahankkeet jotka näkyvät järville. Kuvamallinnukset on oltava 360 video jotta saa ymmärrettävän kuvan mitkä yhteisvaikutukset alueelle ovat. Esitettyyn pyyntöön ei ole suostuttu. Pyydämme ELY-keskusta ja Siikalatvan kuntaa huomioimaan pyyntömme.

Kaavoittajan vastine:

Ehdotusvaiheessa kaavaratkaisun voimaloiden määrä on vähentynyt 31 voimalaan ja voimaloiden sijoittelu on muuttunut. Voimaloiden määrä etenkin alueen kaakkoisosassa on vähentynyt, joka osaltaan lieventää maisemavaikutuksia. Ehdotusvaiheessa on laadittu päivitettyt havainnekuvat ja näkemäalueanalyysi, joiden perusteella maisemavaikutusten arviointi on päivitetty vastaamaan esitettyä kaavaratkaisua.

Havainnekuvia on laadittu laajalta alueelta. Lähin Ainalin kylää otettu kuva on kuvauspiste 15 (Osmankijärvi). Vaikutustenarviointi on esitetty kaavaselostuksessa. Esimerkiksi Osmankijärven kuvauspisteen kohdalla etäisyyttä Taikkonevan hankkeisiin on noin 20 km, joten vaikutukset Taikkonevan voimaloiden osalta ovat vähäiset.

3.9 Mielipide 9

18.12.2023 tuuli 7 m/s, sähkön hinta 7,03 senttiä / kWh . Kaksi viikkoa tuuli 1-2 m/s ja sähkön hinta jopa 30 senttiä/kWh tai jopa yli kaksi euroa. Myllyjen sähköntuotanto vain muutama 100 kWh, eli eivät tuottaneet juurikaan mitään. Pohjois-Ruotsissa tuulimyllytuotanto on konkurssin partaalla, osa yrityssaneerauksissa. Konkurssi odottaa myös Suomen tuulivoimaloita, yhteiskunta maksaa huippukalliit purkukustannukset. Saksalaisyhtiöt voivat myydä vastaavan määrän ruskohiilellä tuotettua sähköä saksalaisille tuulisähkönä.

Tämä on ilmaston muutoksen torjuntaa.

Kun tuulee, Suomen sähköntuotanto on 42 % tarvittavasta sähköstä, tyynessä ilmassa sähköntuotanto on vain 1 %. Miten teollisuutta voi tällaisen sähköntuotannon varaan rakentaa?

Perusongelmana tässä on se, että sekä lunastuslain että maankäyttö- ja rakennuslain lunastuspykälät ovat alun perin kirjoitettu periaatteella, jossa lunastaja on valtio, kunta tai jokin valtion yhtiö, joka ei tee normaalia bisnestä. Konsepti tulee Ruotsin kuninkaalta asti eli kuningas sai ottaa talonpojan maat laillisesti perusteltuihin tarpeisiinsa, mutta ei ilmaiseksi.

Suomen kasvava ongelma on, miten tuottaa/ostaa sääriippumatonta sähköenergiaa. Samoin tarvitsemme lisää säätövoimaa ylläpitämään sähköntuotantoa. Miten Taikkonevan tuulivoimalat auttavat tässä yhtälössä? Eivät mitenkään. Suomeen on jo rakenteilla niin paljon tuulivoimaa, että emme tarvitse sitä enää enemmän omiin tarpeisiimme. Emme vaikka saisimme houkuteltua tänne vetytalouteen perustuvaa teollisuutta.

Miksi tuulivoimaa yhä edelleen tyrkytetään? Syy on kansainvälisissä sijoittajissa. Maailmalla on satoja miljardeja sijoitusrahaa. Niin valtiollisia kuin myös eläkerahastoja.

Olen aidosti huolissani siitä, miten Suomen sähköhuolto turvataan tulevien tynien pakkaspäivien aikana. Siihen on ratkaisuna sääriippumaton sähköntuotanto ja säätövoima. Tuulivoima ei ole ratkaisu.

Kaavoittajan vastine:

Merkitään tiedoksi.

3.10 Mielipide 10 (2 allekirjoittajaa valtakirjalla 27 kiinteistönomistajan puolesta)

Siikalatvan kunnanhallitus on kokouksessaan 11.3.2024 päättänyt asettaa Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksen nähtäville. Me allekirjoittaneet maanomistajat vaadimme ensisijaisesti Taikkonevan tuulivoimapuiston rakentamisesta luopumista eli kaavoitusprosessin keskeyttämistä vedoten sen merkittäviin ympäristövaikutuksiin ja toissijaisesti, mikäli kaavoitusta kuitenkin jatketaan, muutoksia verkkoliityntää varten rakennettavan sähköaseman ja 400 kV:n voimajohdon suunnitteluun ja toteuttamiseen, jotka poikkeavat hankkeen sähkönsiirtosuunnitelmassa esitetystä vaihtoehdosta. Kannanotto siirtolinjasta koskee suunnitteilla olevan 400 kV:n voimajohdon rakentamista Haapaveden Pihtinevan sähköasemalle. Hankkeen kaavoituksessa tulisi kiinnittää luontovaikutusten lisäksi erityistä huomiota myös hankkeen sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin sekä kuntalaisten tasapuoliseen kohteluun. Nämä näkökohdat eivät tule huomioiduiksi, mikäli hanke toteutetaan osayleiskaavaluonnoksessa ja sähkönsiirtosuunnitelmassa esitetyllä tavalla.

Seuraavassa käydään läpi Taikkonevan YVA-selostuksessa esiintyviä merkittäviä virheitä ja puutteita, minkä perusteella tehdään johtopäätös, että YVA-selostus on niin puutteellinen, että sitä ei voida käyttää kaavoituksen lähtöaineistona ja että merkittävien luontovaikutusten vuoksi kaavoitusprosessi tulee keskeyttää.

1. Vaatimus kaavoituksen keskeyttämisestä

Taikkonevan tuulivoimapuistoa ei tule kaavoittaa johtuen hankealueen linnustolle ja muulle eläimistölle, etenkin EU:n direktiivilajistolle, aiheutuvista merkittävistä haittavaikutuksista. YVA-selostuksen mukaan pikkulintujen tavanomaisen metsälajiston lisäksi hankealueella tai

sen välittömässä läheisyydessä esiintyviä päiväpetolintuja ovat varpus-, tuuli-, kana-, sinisuo-, ampu- ja nuolihaukka sekä maakotka ja pöllöistä viiru-, hiiri- ja helmipöllö sekä huuhkaja. Hankealueella esiintyviä metsäkanalintuja ovat metso, teeri, riekko ja pyy. Alueella on myös metson soidinpaikkoja. YVA-selostuksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että kokonaisuutena pesimälinnustoon kohdistuvat vaikutukset arvioidaan suuruudeltaan ja merkittävyydeltään korkeintaan vähäisiksi.

YVA-selostuksen mukaan hankealueen nisäkäslajisto on pääasiassa tyyppillistä metsälajistoa, kuten hirvi, metsäjänis, kettu, orava ja eri piennisäkkäät. Näiden lisäksi alueella pesivät EU:n luontodirektiivin liitteen IV (a) ja liitteen II lajistosta kaikki suurpetomme eli susi, karhu, ahma ja ilves. Hankealueella esiintyy vuosittain myös metsäpeuraa (liitteen II lajistoa) sekä saukkoa (liitteen IV (a) lajistoa). YVA-selostuksen vaikutusarvioinnissa todetaan, että toiminnanaikaiset haittavaikutukset arvioidaan tavalliselle eläimistölle merkittävyydeltään vähäisiksi. Direktiivilajistosta todetaan, että vaikutusten merkittävyys on saukolle sekä metsäpeuralle vähäinen ja suurpedoille (pl. susi) kohtalainen. Suden osalta todetaan, että hankkeen vaikutukset susireviirin ydinreviiriin ja siten reviirin elinkelpoisuuteen nousevat merkittävyydeltään suuriksi.

Uuden tutkimustiedon (Tolvanen ym. 2023) valossa YVA-selostuksessa esitetyt vaikutusarviot linnuston ja muun eläimistön osalta ovat sutta lukuun ottamatta virheellisiä, joten YVA-selostusta ei voida käyttää näiltä osin myöskään kaavoituksen lähtömateriaalina. Asia korostuu etenkin siinä tilanteessa, jossa rakennetaan myös Taikkonevan viereiset Leuvanven ja Kivinevan tuulipuistoalueet. Rakennettaessa Taikkonevan tuulipuistoalue, mahdollisesti myös Leuvanvea ja Kivineva, ei voida sulkea pois sitä mahdollisuutta, että EU:n luontodirektiivin liitteisiin IV (a) ja II kuuluvan lajiston suojelutaso heikkenee merkittävästi alueiden pirstaloitumisen ja karkottumisvaikutuksen vuoksi.

Luonnonvarakeskuksen uuden kansainvälisen koostetutkimuksen (Tolvanen ym. 2023) mukaan tuulivoiman vaikutukset ovat moninaisia, ja monet lintu- ja nisäkäsrhyhmät väistävät tuulivoimaa. Luken tutkimusryhmä koosti yhteensä 84 tutkimusta 22 maasta ja erotti niistä 160 tapausta, joissa tuotettiin tietoa siitä, kuinka kauas tuulivoimalat vaikuttavat eri lintu- ja nisäkäsrhyhmiin. Tutkittuja vaikutuksia olivat mm. populaatiokoon pieneneminen, muutokset lintujen soidinkäyttäytymisessä, poikastuotannon väheneminen ja poikaskuolleisuuden kasvu. Tutkituissa tapauksissa tuulivoimaloiden alueelta kauemmaksi siirtyi 63 % linnuista ja 67 % maanisäkkäistä. Porot, pöllöt ja kurjet siirtyivät johdonmukaisesti keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista. Metsäkanalinnut siirtyivät keskimäärin 5 km kauemmaksi tuulivoimaloista 61 %:ssa tapauksista. Peto-, sorsa- ja varpuslinnuilla siirtymä oli keskimäärin 0,5 km. Tutkimuksessa mukana olleista tuulivoimaloista suurin osa oli napakorkeudeltaan alle 100 m, joten nykyisten napakorkeudeltaan 200-250 m olevien turbiinitorien vaikutukset ovat merkittävästi tässä esitettyä suurempia.

2. Sähkönsiirtoa koskevat kannanotot

Uusi johtoaukea. Mikäli Taikonevan tulivoimapuisto kuitenkin kaavoitetaan, uutta 400 kV:n siirtolinjaa ei tule rakentaa Haapavedelle uuteen johtoaukeaan. Tuulivoimapuiston verkkoliityntää varten rakennettava sähköasema tulee rakentaa tuulivoimapuiston läheisyyteen tai vaihtoehtoisesti tulee selvittää mahdollisuutta rakentaa uusi 400 kV:n siirtolinja nykyisen jo vanhentuneen 220 kV:n siirtolinjan paikalle yhteispylväisiin, joihin tulisi 400 kV:n linjan lisäksi 110 tai 220 kV:n linjat. Teknisesti tämä on mahdollista. Esimerkiksi vuonna 2022 valmistunut uusi 400 kV:n siirtolinja rakennettiin Haapaveden Kytökylässä asutuksen lähellä yhteispylväisiin sekä samoin myös Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueen kohdalla.

Rakennettaessa verkkoliitynnän sähköasema tuulivoimapuiston läheisyyteen tai uusi siirtolinja vanhan siirtolinjan paikalle välttään noin 29 km mittaisen uuden johtoaukean rakentamiselta. Ympäristön kannalta on kestävätilanne, että toisaalta lainsäädännön mukaisesti metsäpinta-alaa pyritään säästämään/suojelemaan ja tässä tapauksessa tuhoamaan. Rakennettaessa uusi johtoaukea noin 29 km matkalle tuhottaisiin metsää lopullisesti noin 100 hehtaaria, mikä osaltaan vähentää hiilinielua.

Allekirjoittaneiden metsiin on tehty jo kaksi kantaverkon voimalinjojen johtoaukeaa. Ei ole kohtuullista eikä oikeudenmukaista, että siirtolinjojen haitat, metsäpinta-alojen menetykset, kohdentuvat aina samoille tiloille. Jo olemassa olevan johtoaukean myötä useat metsänomistajat ovat menettäneet metsää useita hehtaareja tilaa kohden. Enimmillään metsää on menetetty tilakohtaisesti noin 15 hehtaaria, ja uuden johtoaukean myötä menetystä tulisi samalle tilalle vielä noin 7 hehtaaria lisää.

Haapavedelle suuntautuvan siirtolinjan vaihtoehtoisissa uusi johtoaukea heikentäisi vielä entisestään Haapavedellä arvokkaita maisema-, retkeily- ja luonnonsuojelualueita. Suunnittelun johtoaukean lähistöllä on useita suojelualueita, joista linnustollisesti arvokkaimmat kuuluvat Haapaveden lintuvedet ja -suot Natura-alueeseen. Haapaveden lintujärvet -alue kuuluu sekä kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Korkattivuoren Natura-alue on myös suunnittelun johtoaukean välittömässä läheisyydessä. Uusi siirtolinja ylittäisi valtakunnallisesti arvokkaan Korkattivuoren-Rahkovuoren kallioalueen (KAO110045). Pohjois-Pohjanmaan virkistysverkkoselvityksessä (Pohjois-Pohjanmaan liitto 2015) Korkatin alue on luokiteltu seudullisesti merkittäväksi virkistys- ja luontoretkeilykohteeksi. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen.

Uusi johtoaukea heikentäisi Korkattivuorella ja sen lähialueella merkittävästi maisema- ja retkeilyalueita. Korkattivuori ja sen lähialueet ovat seudullisesti tärkeitä ja aktiivisessa käytössä olevia retkeilykohteita. Alueella sijaitsee ympärivuotisessa käytössä oleva laavu

tulipaikkoineen sekä vaelluspolku- ja maastopyöräilyreittejä. Alueella järjestetään vuosittain mm. polkujuoksu- ja suunnistuskilpailuja.

Maakaapelointi. YVA-selostuksessa ei ole tarkasteltu siirtolinjan toteuttamista koko matkalta maakaapelointina, kuten se on tarkoitus tehdä Natura-alueen kohdalla. Tältä osin YVA-selostus on puutteellinen, joten osayleiskaavaa ei voida laatia, koska sähkönsiirron toista, todellista ja haitattomampaa vaihtoehtoa ei ole edes tarkasteltu. Hankevastaava on todennut eri tilaisuuksissa, että maakaapelointi olisi heille liian kallis toteuttaa, noin viisi kertaa ilmajohtoja kalliimpi. On kuitenkin perustuslaillisen omaisuudensuojan vastaista, että voittoa tavoitteleva yksityinen yritys perustaa tuottoonsa sille, että voi pakkolunastaa linja-alueen ja siten harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa toisen maalla. Tällaisen menettelyn hyväksyessään kunta rikkoisi kuntalain perusperiaatteita.

Elinkeinotoimintaa koskeva arvio. YVA-selostuksen elinkeinotoimintaa koskevassa arviointikohdassa on todettu, että voimajohtoreitin rakentamisen vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen ovat vähäiset. Arviointi vaikuttaa tarkoitushakuiselta ja on selkeästi virheellinen, ikään kuin perustuslaillisella omistusoikeudella ei olisi päätösten tekemisen kanssa mitään merkitystä. Siirtolinjan maanomistajista yli 80 % on ilmoittanut vastustavansa esitetyn kaltaista siirtolinjaa ja sen pakkolunastusta. Asia on tuotu esille useissa Taikkonevaa koskevissa lausunnoissa, mm. Mielipide Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaa-kaava-alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.3.2023 ja Mielipide Taikkonevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta 20.3.2023 ja Mielipide Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta 20.3.2023. Siirtolinja-asia on tuotu maanomistajien taholta selvästi esille myös Taikkonevan seurantaryhmän kokouksissa. Hankevastaavan toimintaa hyvin kuvaavaa on se, että siirtolinja on suunniteltu yksityisten maanomistajien maille ilman, että siitä on edes oltu yhteydessä maanomistajiin. Hankkeen YVA-prosessi ja kaavoitus on tarkoitus viedä kokonaisuudessaan läpi, ja vasta sitten, kun luvat on kunnossa, ilmoittaa maanomistajille, että siirtolinja tulee pakkolunastuksen uhalla tuohon. Tältä osin hankkeella ei ole minkäänlaista sosiaalista hyväksyntää.

Asukaskysely. Tehty asukaskysely antaa kuvan siirtolinjan lähialueen asukkaiden mielipiteistä, mutta se ei mitenkään kuvaa todellisten haitankärsijöiden eli siirtolinjan alla maata omistavien tilallisten mielipiteitä. Maanomistajista yli 80 % antoi valtakirjan kautta mielipiteensä, mutta sekin oli tulkittu vain yhdeksi vastaukseksi. Tulokset eivät näin ollen ole millään muotoa oikeita ja todellisia vaan vahvasti muunneltuja. Korostettakoon vielä tässäkin, että siirtolinjan maanomistajat vastustavat vahvasti suunnitellun kaltaista siirtolinjaratkaisua, maa-alueiden pakkolunastusta ja maasta maksettavaa epätasa-arvoista hintaa suhteessa tuulipuistoalueeseen.

Korvaukset. Mikäli Taikkonevan tuulivoimapuiston 400 kV:n siirtolinja kuitenkin aiotaan rakentaa uuteen johtoaukeaan, tulee menetettävien metsäalueiden osalta tehdä

maanomistajien kanssa pinta-aloihin suhteutettu vuokrasopimus samoin periaattein kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella.

Siikalatvan kunnanhallitus teki 7.12.2022 päätöksen, jossa se asetti Taikkonevan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymiselle ehdon, että Prokonin tulee neuvotella siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlainen vuokrasopimus kuin varsinaisella tuulivoimapuisto-alueella. Prokon teki asiasta 20.12.2022 ja 20.1.2023 oikaisupyynnön, että tällaista vuokrasopimuksen tekemisen ehtoa ei osayleiskaavan hyväksymiselle asetettaisi. Kunnanhallitus perui aiemmin 7.12.2022 tekemänsä päätöksen kokouksessaan 20.2.2023 perustellen asiaa siten, että kunta olisi aiemmassa päätöksessään ylittänyt toimivaltansa.

Tuulivoimapuistojen rakentaminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Suomen lainsäädäntö takaa sen, että kenenkään maalle ei rakenneta voimaloita ilman maanomistajan eikä kaavoituksesta vastaavan kunnan suostumusta. Tuulivoimapuistojen massiivisten siirtolinjojen rakentamiseen lainsäätäjä ei ole reagoinut mitenkään. On paradoksaalista, että voimalaa ei saa rakentaa ilman maanomistajan lupaa, mutta siihen liittyvän siirtolinjan saa, kunhan vain pakkolunastaa sen. Vanhan lunastuslain turvin yksityiset voittoa tavoittelevat energiayhtiöt voivat pakkolunastaa sähkönsiirtolinjat ja voivat tehdä tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella.

Kuntalain mukaan yleisen toimialan keskeisiä periaatteita ovat yhdenvertaisuusperiaate ja tasapuolisen kohtelun vaatimus. Mikäli kunta edesauttaa ja hyväksyy toimintaa, jossa yksityinen voittoa tavoitteleva yritys tekee tuottavaa liiketoimintaa toisen omistamalla maalla marginaalisella kertakorvauksella, kunta rikkoo selkeästi kuntalain perusperiaatteita. Jo perustuslaki turvaa yksilön omaisuudensuojan, mutta vanhentuneen ja nykytilanteeseen täysin sopimattoman lunastuslain varjolla perustuslain antamaa suojaa voidaan kiertää. Vanhentunutta lunastuslakia ei pidä soveltaa kaupallisten voittoa tavoittelevien yritysten toimintaan yksityisten mailla.

Koska siirtolinja on oleellinen osa tuulivoimapuistoa, on siirtolinjan alueen metsänomistajia kohdeltava tasapuolisuuden nimissä samalla tavalla kuin varsinaisella voimala-alueella. Ei ole oikeudenmukaista eikä mitenkään hyväksyttävää, että yksityisen kaupallisen yrityksen ja toisaalta maanomistajien saama taloudellinen hyöty kohdentuu tuulivoimapuistoalueelle, ja tämän hyödyn aikaansaamisesta aiheutuvat haitat sysätään siirtolinjan maanomistajille. Mikäli kunta hyväksyy esitetyn osayleiskaavaluonnoksen vedoten siihen, että kaavoitus koskee vain varsinaista tuulivoima-aluetta eikä siirtolinjaa, kunta tietoisesti hyväksyy sen tosiasian, että hanketoimija voi myöhemmin pakkolunastaa siirtolinja-alueelta hakattavat metsäalueet käytännössä haluamallaan hinnalla, joka on täysin eri kuin varsinaisten voimaloiden alta hakattavista metsäalueista maksettava hinta. Tämä on kuntalaisten epätasa-arvoista kohtelua ja jälleen kuntalain perusperiaatteiden vastaista.

Esitämme että Siikalatvan kunta tekee uuden päätöksen, jossa vaaditaan Prokonilta ennen osayleiskaavan hyväksymistä sitoumus, jossa Prokon sitoutuu tekemään minkä tahansa siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavanlaisen vuokrasopimuksen kuin tuulimyllyistä varsinaisella voimala-alueella. Vanhan lunastuslain soveltamismahdollisuudesta johtuen osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen maanomistajilla ei ole enää käytössä minkäänlaisia neuvottelumahdollisuuksia. Ne ovat menneet osayleiskaavan hyväksymisen myötä.

Tarvittaessa kunnan tulee olla valmis siihen, että Prokon voi halutessaan testata kunnan päätöstä tuomioistuinkäsittelyssä. Tätä menettelyä puoltaa esimerkiksi MTK:n juristin antama kirjallinen lausunto (Jenni Hunnako, 15.2.2023) koskien kyseessä olevan kaavoitusasian ehtojen asettamista. Suora lainaus MTK:lta: Tämä tilanne on osa suurempaa kaavoituksen sisällön määrittelyn ongelmaa. Kuntien todellinen liikkumatila siitä, mistä kaikesta kaavoissa oikein voidaan määrätä ja kuinka sitovasti, on nykyisessä oikeustilassa epäselvää. Asiaa ei ole määritelty tarkkarajaisesti lainsäädännössä eikä oikeuskäytännössäkään asiaa ole kattavasti ratkaistu. Kuntien omat käytännöt puolestaan asiassa vaihtelevat laajasti. Tämä epäselvyys on ongelma, jota MTK on jo pitkään tuonut esille lainsäätäjille sekä viranomaisille ja joka toivottavasti ratkaistaan ensi hallituskaudella, kun uutta maankäyttölakia aletaan taas valmistella. Tämän epäselvyyden takia en oikein usko, että kukaan osaa sanoa varmasti, että onko kunta tässä tilanteessa ylittänyt toimivaltaansa vai ei. Ainoa tapa saada jonkinlainen vastaus tähän kysymykseen on viedä asia tuomioistuinkäsittelyyn ja tämä voisi olla mahdollisesti sellainen vaikea kysymys, jota pohditaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa asti.

3. Kokonaisjohtopäätös osayleiskaavaaluonnoksesta

Ottaen huomioon Taikkonevan YVA-selostuksen virheelliset arviot tuulivoimapuiston vaikutuksista linnustoon ja eläimistöön, etenkin EU:n luontodirektiivin liitteiden IV (a) ja II lajistoon, siirtolinjan maakaapelointivaihtoehdon puuttuminen, yhteispylväsmahdollisuuden tarkastelun puuttuminen vanhan 220 kV:n linjan kanssa, virheet siirtolinjan elinkeinotoimintaa koskeissa arvioissa, siirtolinjan asukaskyselyn virheellinen tulkinta ja siirtolinjan maanomistajien epätasa-arvoinen kohtelu Taikkonevan YVA-selostusta ei voida käyttää kaavoituksen lähtömateriaalina, joten kaavoitusprosessi tulee keskeyttää.

Kaavoittajan vastine:

Ehdotusvaiheessa kaavaratkaisun voimaloiden määrä on vähentynyt 31 voimalaan ja voimaloiden sijoittelu on muuttunut.

Korvauksia esitetty mielipide merkitään tiedoksi.

Luontoarvoja on selvitty erilaisin selvityksin ja vaikutuksia arvioitu kuten säädetyt lait edellyttävät. Vaikutuksia on arvioitu kattavasti hankkeen YVA-menettelyssä ja

vaikutusten arviointi on edelleen päivitetty kaavoitusmenettelyn aikana vastaamaan esitettyä kaavaratkaisua.

Mielipiteessä esitetään, että Taikkonevan YVA-selostuksessa esiintyy merkittäviä virheitä ja puutteita ja sen vuoksi hankkeen kaavoitus tulisi keskeyttää. Taikkonevan YVA-selostus on ollut nähtävillä 20.3.–20.5.2024. Arviointiselostuksesta on saatu yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä 30.8.2024. Perustellussa päätelmässä yhteysviranomainen on todennut YVA-selostuksen olevan sisällöltään sellainen, että YVA-lain 24§ mukainen perusteltu päätelmä voidaan antaa. Perustellussa päätelmässä ei siis ole sellaisia puutteita tai virheitä, että hankkeen kaavoitus ei voisi edetä. YVA-lain mukaan perusteltu päätelmä on otettava huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa. Perustellussa päätelmässä, jossa on huomioitu myös saapuneet lausunnot ja mielipiteet, on tuotu esille vaikutusten arvioinnissa olevia puutteita, jotka vaativat tarkennusta ja päivitystä kaavaehdotusvaiheessa. Nämä johtopäätökset on otettu huomioon kaavaehdotusta laadittaessa ja niiden perusteella vaikutusten arviointia on täydennetty kaavaselostukseen.

Mielipiteessä tuodaan esille, että vaikutusarviot linnuston ja muun eläimistön osalta olisivat virheellisiä viitaten tutkimustietoon (Tolvanen ym. 2023). Tolvanen ym. 2023 (How far are birds, bats, and terrestrial mammals displaced from onshore wind power development? – A systematic review) on kirjallisuuskatsaus, jossa on koottu tutkimuksia tuulivoiman rakentamisen vaikutuksista. Suurin osa tutkimuksista on muualla kuin Suomessa tehtyjä. Osa tarkastelluista tutkimuksista koskee lajeja tai elinympäristöjä, joita ei esiinny Suomessa. Olemassa olevat, vaikutusten arviointiin parhaiten Suomen olosuhteisiin ja täällä esiintyviin lajeihin soveltuvat, tutkimukset ovat tiedossa ja ne ovat käytössä vaikutusten arviointeja tehdessä.

Sähkösiirtoa koskevat kannanotot:

Sähkölinjan aluetta ei kaavoiteta, joten kaavassa ei oteta kantaa sähkölinjan sijaan tai toteutustapaan. Hanketoimija on selvittänyt vaihtoehtoisia sähkönsiirtoratkaisuja kantaverkkoyhtiön kanssa. Vaihtoehtoinen ratkaisu Pihtinevan asemalle on rakentaa sähkönsiirtolinja yhteistyössä alueen muiden hanketoimijoiden kanssa Lumijärven asemalle. Lopulliseen toteutettavaan sähkönsiirron ratkaisuun vaikuttaa kantaveron liittymiskapasiteetti sillä hetkellä kun puisto rakennetaan ja muiden alueen hanketoimijoiden suunnitelmat ja aikataulut.

Haapaveden lintuvedet ja suot -Natura-alueelle on laadittu Natura-vaikutusten arviointi. Natura-arviointia on täydennetty ja päivitetty vastaamaan suunniteltua ratkaisua kaavaehdotusvaiheessa.

Korkattivuoren ja Aakonvuoren retkeilyalueilla uusi voimalinja vaikuttaisi lähinnä maisemallisesti mutta retkeilyalueita ja niiden rakenteiden kuten laavujen käyttöön uudella voimalinjalla ei olisi merkittäviä vaikutuksia. Maisemavaikutuksia mm. Korkattivuoren virkistysalueelle on arvioitu kaavaselostuksen maisemavaikutusosiossa.

YVAN yhteydessä toteutettu asukaskysely on osa sosiaalisten vaikutusten arviointia. Asukaskysely ei kuitenkaan korvaa nyt kaavan yhteydessä saatavaa osallisten palautetta.

3.11 Mielipide 11

Hankealueen maasto koostuu pitkälti talousmetsistä ja ojitetuista soista. Se on toisaalta syrjäistä ja harvemman tieverkoston seutua. Kaavaselostuksen kuva 3 voimaloiden sijoittelusta paljastaa, että suurin osa rakentamisen vaatimista teistä on uusia. Hankealueella on joitain vesitalouttaan säilyttäneitä soita, kuten Hoikkaneva-Näsinneva ja Viitastenneva. Hirvioja virtaa itäosassa etelä-pohjoissuuntaisena. Sen luonnontilaisimpia osia on rajattu kasvillisuuden ja luontotyyppien perusteella arvokkaiksi luontokohteiksi.

Hirvioja on ekologinen yhteys. Koko vesistö olisi syytä merkitä selkeästi kaavakarttaan. Voimalalle T29 johtava uusi tie ylittää Hirviojan. Arviointiselostuksen kappaleessa haitallisten vaikutusten lieventämisestä todetaan, että rakennustyöt Hirviojan yli voivat vaikuttaa alajuoksun kohteisiin, mikäli sopivia siltarumpuja ei rakenneta tien ali. Varsinaisessa vaikutusten arvioinnissa ei mainita mahdollisia vaellusesteitä puron tilaa heikentävinä uhkina. Huomioon on otettu vain kiintoaineen valuminen jokeen. Parasta haitallisten vaikutusten vähentämistä on karsia voimala nro T29 kaavasta. Siten vältetään uuden pistotien rakentaminen puron yli.

Taikkonevan tuulivoimahankkeelle ei ole varausta lainvoimaisissa maakuntakaavoissa. Vaihekaavoituksen TUULI-hankkeen kohdekorttien numerot 154 ja 244 sisältävät yhtenäisen kokonaisuuden muodostavien Leuvannevan, Taikkonevan ja Kivinevan vireillä olevien hankkeiden arvion. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan viranomaislausuntokierroksen läpikäyneessä ehdotuksessa on vain varaus tv-1 396 Leuvanneva, jolle Taikkonevan hanke osittain sijoittuu. Kivineva on karsiutunut kaavaehdotuksesta ja Leuvannevaksi nimetyn varauksen raja-alue on luonnoksesta merkittävästi muuttunut. Kaavaselostuksen kuvan 10 mukaan noin puolet Taikkonevan hankkeen suunnitelluista voimalapaikoista sijoittuu vaihekaavaehdotuksen rajauksen ulkopuolelle, pääosin sen itäpuolelle. Taikkonevan hanke on ristiriidassa vaihemaakuntakaavan ehdotuksen kanssa. Ympäristövaikutusten arviointimenetelyssä jäi selvittämättä vaihemaakuntakaavan sijainninhajauksen merkitys ja velvoite sen huomioon ottamisesta. Kaavaselostuksessakaan sellaista ei esitetä, vaan annetaan

ymmärtää, että kaava voi saada lainvoiman, jos sen valtuustossa tehdystä hyväksymispäätöksestä ei valiteta. Tosiasiassa osayleiskaavan toteuttamiskelpoisuus on epävarma.

Erillishankkeina etenevien Leuvannevan, Taikkonevan ja Kivinevan yhteisvaikutuksia on jonkin verran arvioitu. Niissä painopiste on erityisesti ihmisten kokemissa vaikutuksissa, joita koituu muun muassa maiseman muutoksista, melusta ja välkkeestä. Kokonaisuuden vaikutuksia luonnon monimuotoisuuteen on sivuttu esimerkkeinä linnusto ja suurpedot. Yhteistä mainituille kolmelle hankkeelle on sijoittuminen Pulkkilan susireviirille. Sen perhelauman ydinaluetta ei ole saatu selville ja vaikutus on varovaisuusperiaatteen mukaisesti arvioitu merkittävyydeltään suureksi. Alle 20 kilometrin etäisyydelle Taikkonevan suunnitelluista voimaloista sijoittuu myös Honkakankaan, Peurannevan ja Hukanpalon hankkeet sekä Uljua 20 kilometrin etäisyydelle.

Jos kaikki lähiseudun hankkeet toteutuvat, asutuksen ulkopuoliset maastot muuttuvat laajasti teollisiksi tuotantoalueiksi. Sen ekologista merkitystä ei ole arvioitu. Arviointiselostuksen kuvan 21.15 sivulla 543 Pulkkilan susireviirin infrastruktuurin häiriöalueista on hyvin valaiseva. Siitä käy ilmi, että reviirillä on kaksi isohkoa häiriöistä vapaata yhtenäistä maastoa ja ne ovat Taikkonevan-Leuvannevan-Kivinevan alue ja Piipsannevan-Tuulikaarron alue. Piipsannevan alueelle on kaavoitettu ja luvitettu valmiiksi 39 voimalan tuotantoalue. Tuulikaarron hankkeen osayleiskaavaluonnoksessa osoitetaan paikka 50 voimalalle.

Vaihemaakuntakaavaehdotuksen kohteen tv-1 396 rajauksen muutoksen perusteluissakin korostuvat maisemavaikutukset. Vastauksena huoleen maisemavaikutuksista lähimmille maakunnallisesti arvokkaille maisema-alueille tarjotaan arviointiselostuksessa lieventämiskeinoksi voimaloiden määrän vähentämistä hanke-alueen koillis- ja eteläreunalta esimerkiksi poistamalla ainakin lähimmät 4–6 voimalan muodostamat rivistöt. Osayleiskaavaluonnoksessa suositusta ei ole otettu huomioon, vaan siinä voimalapaikkoja osoitetaan 41 eli enimmäismäärä (VE1).

Taikkonevan hankealueen eteläosan ja myös Leuvannevan hankealueen poikki kulkee ekologinen yhteys. Luontoraportissa todetaan, ettei se ole Taikkonevan hankkeessa merkityksellinen asia, koska ei sijoitu laajoja metsiä tai suoalueita eikä suojelualueita. Metsät ovat metsätalouden muokkaamia ja suot menettäneet pinta-alaansa reunaojituksiin. Se on maaston yleiskuva koko seutukunnassa ja talousmetsät ovat vääjäämättä osa ekologista yhteyttä. Sitä paitsi luontoraportin mukaan hankealueella on muun muassa metsäkanalintujen soittimia ja vanhemman metsän sirpaleitasäästyneen suoluonnon ohella. Ekologisesti toimivan reitin hahmottaminen maastokartoituksessa ja tiedon siirtäminen voimalapaikkojen ja tiestön sijoittamissuunnitelmaan on keino vähentää luontokatoa. Ekologisen yhteyden eheyden ja toimivuuden takaaminen on myös osa vaihemaakuntakaavan maankäytön ohjauksen noudattamista. Sen huomioon ottamiseksi yhteys on merkittävä osayleiskaavakarttaan.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä on tunnistettu Leuvannevan, Taikkonevan ja Kivinevankokonaisuuden vaikutuksia luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Luonnon pirstoutumisen vähentämiseksi ja haittojen lieventämiseksi ehdotetaan hanketoimijoille yhteistyötä, kuten yhteisiä ratkaisuja suojelualueverkostojen välisten talousmetsäaluiden säilymiseksi yhtenäisinä ja monimuotoisina ja eläimistölle tärkeiden alueiden säästämiseksi, "jotta vaikutukset eläinlajistoon pysyisivät kohtuullisella tasolla. Jos Taikkonevan hankkeen lisäksi Leuvannevan ja Kivinevan hankkeet toteutuvat suunnitellussa laajuudessaan, nousee tarpeelliseksi sovittaa voimaloiden sijoittelua sekä määrää Leuvannevan että Kivinevan hanketoimijoiden kanssa" (selostuksen sivu 27). Yhteistyön kehittyminen hanketoimijoiden kesken esimerkiksi luontokadon ehkäisemiseksi vaikuttaa toistaiseksi epätodennäköiseltä. Kompensaatiosta keskustelukin on vähäistä. Seurantaohjelmaksikaan ei esitetä muuta kuin melun mittaamista ohjearvoissa pysymiseksi asuin- ja lomakiinteistöjen lähellä ja asukaskyselyä virkistyskäytöstä, jota edustaa metsästys. Vaihemaakuntakaavaehdotuksen rajauksen tv-1 396 ottaminen ohjenuoraksi on mahdollisuus tarkastella kolmatta vaihtoehtoa, ovathan myös Kivinevan ja Leuvannevan hankkeet saman kunnan päätösten alaisia.

Kaavoittajan vastine:

YVA-selostus ja kaavaluonnos olivat yhtä aikaa nähtävillä ja vaikutusten arviointi on perustunut osayleiskaavassa tuolloin maksimivaihtoehtoon. Kaavaehdotusvaiheessa voimalamäärä on pienentynyt ja kaava-alue supistunut. Vaikutusten arviointi on päivitetty ehdotusvaiheessa vastaamaan kaavaehdotuksessa esitettyä ratkaisua.

Kaavaluonnosvaiheen voimala nro 29 mukaisella sijainnilla ole voimalaa kaavaehdotusvaiheessa, eikä uusia ylityksiä ole kaavaratkaisun mukaisella sijoittelulla tarpeen tehdä Hirviojan yli.

Voimaloiden määrä etenkin alueen kaakkoisosassa on vähentynyt, joka osaltaan lieventää maisemavaikutuksia. Ehdotusvaiheessa on laadittu uudet havainnekuvat ja näkemäalueanalyysi, joiden perusteella maisemavaikutukset on arvioitu uudelleen.

*Taikkonevan kaavaehdotusvaiheessa Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe-
maakuntakaava on edennyt siihen vaiheeseen, että maakuntavaltuusto on hyväksynyt sen 27.5.2025. Taikkonevan kaavaselostuksessa on arvioitu osayleiskaavan suhdetta maakuntakaavaan. Taikkonevan kaavaehdotusvaiheen suunnitellut voimalat sijoittuvat osittain vaihemaakuntakaavassa osoitetulle tuulivoima-alueelle. Vaikutusten arvioinnin mukaan Taikkonevan kaava ei aiheuta haittaa maakuntakaavassa osoitetun maankäytön tai maakuntakaavan tavoitteiden toteutumiselle.*

Ekologisten yhteyksien osalta todetaan, että vaikka kaava kattaa pinta-alaltaan laajan alueen niin varsinaista katkosta ekologisiin yhteyksiin ei muodostu koska voimarakentaminen on pistemäistä eikä alueelle ole tarpeen rakentaa esimerkiksi aitoja. Rakentamisen vaikutusten lieventämiseksi alueella jo olemassa olevaa tieverkostoa hyödynnetään huoltoteinä mahdollisimman paljon, jolloin tarve toteuttaa uusia tielinjoja ei ole niin suuri.

Pulkkilan susireviirillä toteutettiin vuonna 2024 erillinen suden ydinreviiriselvitys. Selvityksen perusteella on todettu, että reviirin ydinalue ei sijaitse Taikkonevan hankealueella.

Tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutusten arviointi on osa vaikutusten arviointia. Yhteisvaikutusten arviointia on täydennetty kaavaehdotusvaiheessa eläimistöön, maisemaan, luonnon monimuotoisuuteen ja ekologisiin yhteyksiin liittyen.

3.12 Mielipide 12

On hyvä, että YVA-hankkeeseen liittyen on kartoitettu mm. muinaismuistokohteita sekä luontoarvoja.

Osayleiskaavaan ei tule merkitä kuitenkaan luontokohteita siten, että ne rajoittavat jotenkin metsätaloutta ja siten estävät ja vaikeuttavat metsänomistajien vapaaehtoista suojelua tai toimia luonnon monimuotoisuuden parantamiseksi.

On tutkittu, että vapaaehtoiset suojelutoimet ovat tehokkaimpia eikä kaavoitusmääräyksillä saa tehdä karhunpalvelusta metsänomistajien luontotoimille ja mahdolliselle suojelulle.

Luontokohteessa T4, Hirvioja S on tehty eteläpäässä uudistushakkuu talvella 2022-2023, joka osaltaan vaikuttaa T4-kohteen luontoarvoihin. Tältä alueelta vanhat puut on hakattu pois ja alueella on enää ruopattu Hirviojan uoma ja levitettyjen kaivumaiden läjitysalue ja kaivumaiden läjittämätöntä penkkaa.

Hirvioja on ruopattu tuolla alueella joskus 1960-luvun lopussa tai 1970-luvun alussa ja kaivupenkat ja levitysalueet ovat selvästi nähtävissä. Alue on reheväkasvuista tavallista talousmetsää.

Kaavamääräyksiä luontokohteiden osalta ei tule ulottaa yksityismetsiin eikä ainakaan T4-kohteeseen Hirvioja S.

Kaavoittajan vastine:

Kaavakartalle merkitään luonnon monimuotoisuuden kannalta huomioitavat alueet, jotka on syytä huomioida rakentamistoimenpiteissä tai metsänkäsittelyssä niiden

arvon mukaisesti. Osoitetut luontokohteet ovat kohtalaisen pienialaisia eivätkä vaikeuta kohtuuttomasti metsätalouden harjoittamista. Kaavakartalle on osoitettu pääasiassa arvoluokan 3 ja 4 luontokohteita, jotka ovat luonnonmonimuotoisuutta tukevia ja turvaavia arvoja. Luo-kohteiden määräys on ehdotusvaiheessa päivitetty vastaamaan niiden arvoluokkaa.